REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA
ZAGREBAČKE ŽUPANIJE d.o.o.
Ured: Ivana Lučića 2a/XIII
10 000 ZAGREB
Tel: 01/6556 051, 01/6556 052, faks: 01/6556 053

PROJEKT UKUPNOG RAZVOJA GRADA DUGOG SELA, OPĆINE BRCKOVLJANI I OPĆINE RUGVICA

Veljača 2010.

Sadržaj Projekta ukupnog razvoja Grada Dugog Sela, Općine Brckovljani i Općine Rugvica

Iskaznica projekta ukupnog razvitka
Riječ autora
Radionice Projekta ukupnog razvoja
Kartografski prikazi

1. Uvod
1.1. Zašto Projekt ukupnog razvoja
1.2. Sažetak projekta ukupnog razvoja
1.3. Integralni – održivi razvitak unutar PUR-a
1.4. Financiranje razvoja JLS-a
1.5. Povezivanje PUR-a s planiranjem lokalnog proračuna
2. Strukturna analiza situacije
2.1. Općenito o Gradu Dugo Selo i općinama Brckovljani i Rugvica
2.1.1. Općenito o Zagrebačkoj županiji
2.1.1.1. Geografski položaj Grada Dugo Selo
2.1.1.2. Geografski položaj Općine Brckovljani
2.1.1.3. Geografski položaj Općine Rugvica
2.1.2. Klimatske značajke Grada Dugo Selo i općina Brckovljani i Rugvica
2.1.3. Površina, broj stanovnika i gustoća naseljenosti Grada Dugo Selo i općina Brckovljani i Rugvica
2.2. Gospodarstvo
2.2.1. Pregled ključnih gospodarskih sektora
2.2.1.1. Kratki pregled gospodarstva Zagrebačke županije
2.2.1.2. Obrtništvo
2.2.1.3. Trgovačka društva
2.2.2. Poljoprivreda
2.2.3. Institucije i stručne službe za poljoprivredu i stočarstvo te edukacijske institucije
2.2.4. Poljoprivredne udruge i zadruge na području Grada Dugo Selo i općina Brckovljani i Rugvica
2.2.5. Šumarstvo
2.2.6. Turizam
2.2.7. Radna snaga – zaposlenost/nezaposlenost
2.2.8. Stanovanje i javne zgrade
2.2.9. Bankarstvo i financijske usluge
2.2.10. SWOT analiza gospodarstva
2.3. Društvene djelatnosti
2.3.1. Nadležnosti
2.3.2. Obrazovanje
2.3.3. Kultura
2.3.4. Šport
2.3.5. Zdravstvo i socijalna skrb
2.3.6. Vatrogasna zaštita
2.3.7. SWOT analiza društvenih djelatnosti
2.4. Zaštita okoliša
2.4.1. Odlaganje čvrstog otpada

2.4.2. Ispust otpadnih voda
2.4.3. Onečišćenje prirodnih resursa
2.4.3.1. Onečišćenje voda
2.4.3.2. Onečišćenje zraka
2.4.3.3. Onečišćenje tla te degradacija zemljišta i poljoprivrednog potencijala
2.4.4. SWOT analiza zaštite okoliša
2.5. Institucije
2.5.1. Struktura državne administracije
2.5.2. Struktura županijske administracije
2.5.3 Struktura administracije Grada Dugo Selo i općina Brckovljani i Rugvica
2.5.4 Aktivno vođenje proračuna Grada Dugo Selo i općina Brckovljani i Rugvica
2.5.4.1. Proračun Grada Dugo Selo
2.5.4.2. Proračun Općine Brckovljani
2.5.4.3. Proračun Općine Rugvica
2.5.4.4. Transparentni proračunski procesi
2.5.5. Financiranje javnih potreba
2.5.5.1. Plan proračuna Grada Dugo Selo – funkcijska klasifikacija rashoda
2.5.5.2. Plan proračuna Općine Brckovljani – funkcijska klasifikacija rashoda
2.5.5.3. Plan proračuna Općine Rugvica – funkcijska klasifikacija rashoda
2.5.5.4. Zaduživanje lokalne samouprave
2.5.6. Kreiranje interesnih partnerstava
2.5.6.1. Sudjelovanje stanovništva
2.5.6.2. Javno privatno partnerstvo
2.5.7. SWOT analiza institucija
2.6. Prostorno uređenje
2.6.1. Uvod
2.6.2. Postupak prostornog uređenja
2.6.3. Prilagodbe i unapređenja fizičke infrastrukture
2.6.3.1. Vodno – gospodarski sustav
2.6.3.2. Energetski sustav
2.6.3.3. Plino – opskrba
2.6.3.4. Pošta i javne telekomunikacije
2.6.3.5. Promet
2.6.4. SWOT analiza prostornog planiranja
3. Vizija razvoja Grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica
4. Poveznice s Regionalnim operativnim programom Zagrebačke županije
5. Strategija razvoja Grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica
6. Mjere razvoja Projekta ukupnog razvoja
6.1. Razvojne smjernice
6.2. Operativni planovi
- Operativni plan aktivnosti za mjere Grada Dugog Sela
6.3. Mjere razvoja Grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica / prilozi 1.2 i 3
7. Postupak praćenja i ažuriranja provedbe PUR-a
7.1. Odgovornost za provedbu PUR-a
7.1.1. Postupci upravljanja
7.1.2. Praćenje i ocjenjivanje
7.1.3. Organizacija i jamčenje tijeka informacija i razmjene informacija

Iskaznica projekta ukupnog razvoja

PROJEKT UKUPNOG RAZVOJA – GRADA DUGO SELO I OPĆINA BRCKOVLJANI I RUGVICA

NARUČITELJ:

GRAD DUGO SELO I OPĆINE BRCKOVLJANI I RUGVICA

IZVOĐAČ:

REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA ZAGREBAČKE ŽUPANIJE d.o.o.

Ured: Ivana Lučića 2a/XIII
10 000 ZAGREB
Tel: 01/6556 051, 01/6556 052, faks: 01/6556 053
Web: www.zacorda.hr
Email: info@zacorda.hr

U izradi su sudjelovali:

a) od strane grada i općina:

Miljenko Brezak, pročelnik Upravnog odjela za gospodarstvo i financije Grada Dugo Selo
Stjepan Funtek, načelnik Općine Brckovljani
Ivan Remenar, načelnik Općine Rugvica

b) autori projekta:

Regionalna razvojna agencija Zagrebačke županije d.o.o.
Grad Dugo Selo, Općina Brckovljani i Općina Rugvica

Riječ autora

Kada se želi osigurati uravnotežen razvitak potrebno je dugoročno planirati i uskladiti potrebe sadašnjosti s potrebama koje će imati budući naraštaji.

Prepoznavanje takvih potreba prvi je korak u nizu aktivnosti koje slijede, a na lokalnoj razini neprijeporno najvažniju ulogu u tom procesu ima lokalna samouprava.

Tako je i u izradi Projekta ukupnog razvoja grada Dugog Sela i Općina Brckovljani i Rugvica lokalna samouprava pokazala razumijevanje za takve potrebe i inicirala okupljanje svih sudionika u životu lokalne zajednice i osmišljavanje zajedničkog, dugoročnog i sveobuhvatnog projekta razvoja zajednice.

Ključnu ulogu u tom projektu ima sagledavanje vlastitih mogućnosti i snaga, procjena prihvatljivog kapaciteta okoliša, razuman odnos mogućnosti i htijenja u gospodarskom razvitku, sustav potpora iz različitih izvora koje će pomoći u provedbi pojedinačnih projekata. Ovo nabrajanje možda zvuči kompliciranо i previše teoretski, ali to je način i put održivog razvitka.

Time je još jednom pokazano da lokalna samouprava ima važnu ulogu u zadovoljavanju potreba stanovništva. Dobro funkcioniranje jedinica lokalne samouprave je od vitalne važnosti za život i rad njenih stanovnika, utječući na sve aspekte života na lokalnoj razini.

Vizija razvitka je poželjna budućnost, koja je rezultat postavljenih ciljeva, mjera i konkretnih projekata. Onoliko koliko se vizija može učiniti sanjarskom zamisli (a takva i treba biti) utoliko ciljevi i mjere moraju biti realni i ostvarivi. Zato je projekt ukupnog razvitka zapravo proces planiranja i praćenja izvršenja zacrtanih ciljeva, a ovaj dokument je samo dio tog procesa.

Kako se mijenjaju prilike, tako će se mijenjati i prioriteti i ciljevi. Ostvarene ciljeve zamijeniti će neki drugi, a svi oni su u funkciji postizanja vizije – onoga čemu sredina teži, onome kakva želi izgledati u budućnosti.

Tako će i dalje ključnu ulogu u projektu ukupnog razvitka grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica imati stanovništvo i lokalna samouprava. Uloga autora projekta, izvođača dokumenta je primijeniti metodologiju razvojnih strategija.

Suradnju je potrebno kontinuirano održavati i raditi izmjene koje će odgovoriti potrebama stanovnika. Ovakav dokument potpora je nastojanjima za dobivanje financijske podrške za pojedine projekte, od privatnog poduzetništva do komunalne infrastrukture. Izvori financiranja za sve navedene projekte su raznoliki, a približavanjem Republike Hrvatske Europskoj uniji se stalno povećavaju kroz predpristupne programe.

RIJEČ ČELNIKA LOKALNE SAMOUPRAVE

Poštovane građanke i građani Dugog Sela,

Pridajući osobitu važnost planiranju sveukupnog razvoja, Projekt ukupnog razvoja Grada Dugo Selo odlučili smo izraditi, analizirajući sve prednosti, resurse i mogućnosti koje je potrebno pretvoriti u trajne vrijednosti kroz razvoj novih proizvoda te sadašnjim i budućim stanovnicima našeg Grada stvoriti veću kvalitetu svakodnevnog života,

Naime, samo kvalitetnim i sveobuhvatnim planiranjem a naročito kontroliranim razvojem naše lokalne zajednice možemo osmišljavati vlastitu budućnost i stvarati pretpostavke koje će Grad Dugo Selo definirati kao poželjno mjesto za življenje koje, korištenjem svojih vlastitih potencijala, omogućuje stanovništvu gospodarski prosperitet, primjerenu kakvoću života, zadovoljavanje društvenih i kulturnih potreba uz očuvanje prirodne i kulturne baštine za slijedeće naraštaje.

Kroz Projekt ukupnog razvoja definirali smo strateške ciljeve razvoja našeg Grada i odredili prioritete i mjere prema kojima ćemo se voditi u narednom razdoblju u svrhu razvoja Dugog Sela.

Kod definiranja strateških ciljeva, uz odgovorno, transparentno i otvoreno ponašanje naspram naše lokalne zajednice (održali smo veći broj radnih dogovora, dvije radionice radne skupine, te će PUR biti dostupan na internetu) imali smo prvenstveno za cilj usmjeravanje razvoja našeg Grada kroz segmente koji su tradicionalno vezani za ovo područje.

Stvaranjem ovog projekta Grad Dugo Selo dobio je program strateškog razvoja koji je, sukladno primijenjenom pristupu izrade, podložan promjenama i prilagodljiv u trenucima kada dođe do promjena pojedinih gospodarskih ili drugih odnosa uz napomenu obaveznog partnerskog odnosa sa našim ljudima – sumještanima.

Na kraju, još jednom bih želio naglasiti činjenicu da je PUR trajni dokument koji je podložan promjenama, te je svaka nova ideja o razvoju dobro došla.

Gradonačelnik:

Vlado Kruhak, dipl. ing.

Radionice projekta ukupnog razvoja

Za izradu „Projekta ukupnog razvoja Grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica “ primijenjena je suvremena metodologija izrade, vođena radnom skupinom u suradnji sa Regionalnom razvojnom agencijom Zagrebačke županije d.o.o. koja je bila angažirana od strane svih općina.

Radnu skupinu su sačinjavali lokalni tim stručnjaka pod stručnim vodstvom gradonačenika grada Dugog Sela –Vlade Kruhaka, načelnika općine Brckovljani – Željka Funteka i načelnika općine Rugvica – Ivana Remenara. U radnim skupinama bili su zastupljeni svi entiteti koji su relevantni za postavljanje i određivanje plana ukupnog razvoja grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Dugo Selo i to:

Predstavnici grada Dugo Selo:

INSTITUCIJA/ TVRTKA	IME I PREZIME
Grad Dugo Selo	VLADO KRUHAK
Grad Dugo Selo	STJEPAN BERTEK
Grad Dugo Selo	STJEPAN NOVOSEL
Grad Dugo Selo	FILIP KALAICA
Grad Dugo Selo	IVAN GERECI
Grad Dugo Selo	IVAN ŠAJKOVIĆ
Grad Dugo Selo	STJEPAN VALJAK
Grad Dugo Selo	ANTO BAUER
Osnovna škola Dugo Selo	MARIJANA KOZARIĆ CIKOVIĆ
Srednja škola Dugo Selo	DARINKA SVETEC
Dalekovod d.o.o.	IVAN KUTLEŠA
Dukom d.o.o.	MLADEN VRABEC
Alatnica i plastika	MIRKO MAREŠ
Trgovački obrt Ivan Slišković	IVAN SLIŠKOVIĆ
Vatrogasna zajednica Dugo Selo	ZVONKO NOVOSEL-DOLNJAK
Zajednica športskih udruga grada Dugo Selo	IVAN PLAŠIĆ
Grad Dugo Selo	MILJENKO BREZAK
Grad Dugo Selo	GORAN BUČEVIĆ
Grad Dugo Selo	VELJKO BERTAK
Grad Dugo Selo	MARIJA CESAR

Predstavnici općine Brckovljani:

Općina Brckovljani	ŽELJKO FUNTEK
Općina Brckovljani	JOSIP FUNTEK
Općina Brckovljani	SUZANA RODMAN
Općina Brckovljani	MIRJANA ŠTORGA
Općina Brckovljani	VLADIMIR ŠVEDI
Općina Brckovljani	ANA VALENTAK

Predstavnici općine Rugvica:

Općina Rugvica	IVAN REMENAR
Općina Rugvica	LJILJANA JUG
Općina Rugvica	JASNA PLEŠA
Općina Rugvica	SLAVICA KALAICA

Dokument je proizišao iz radionica i niza diskusija koje su od studenog 2008. godine do studenog, 2009. godine održane u Gradu Dugom Selu, Općini Brckovljani i Općini Rugvica. Ovim putem zahvaljujemo svima koji su svojim angažmanom omogućili izradu ovog dokumenta.

Kartografski prikazi

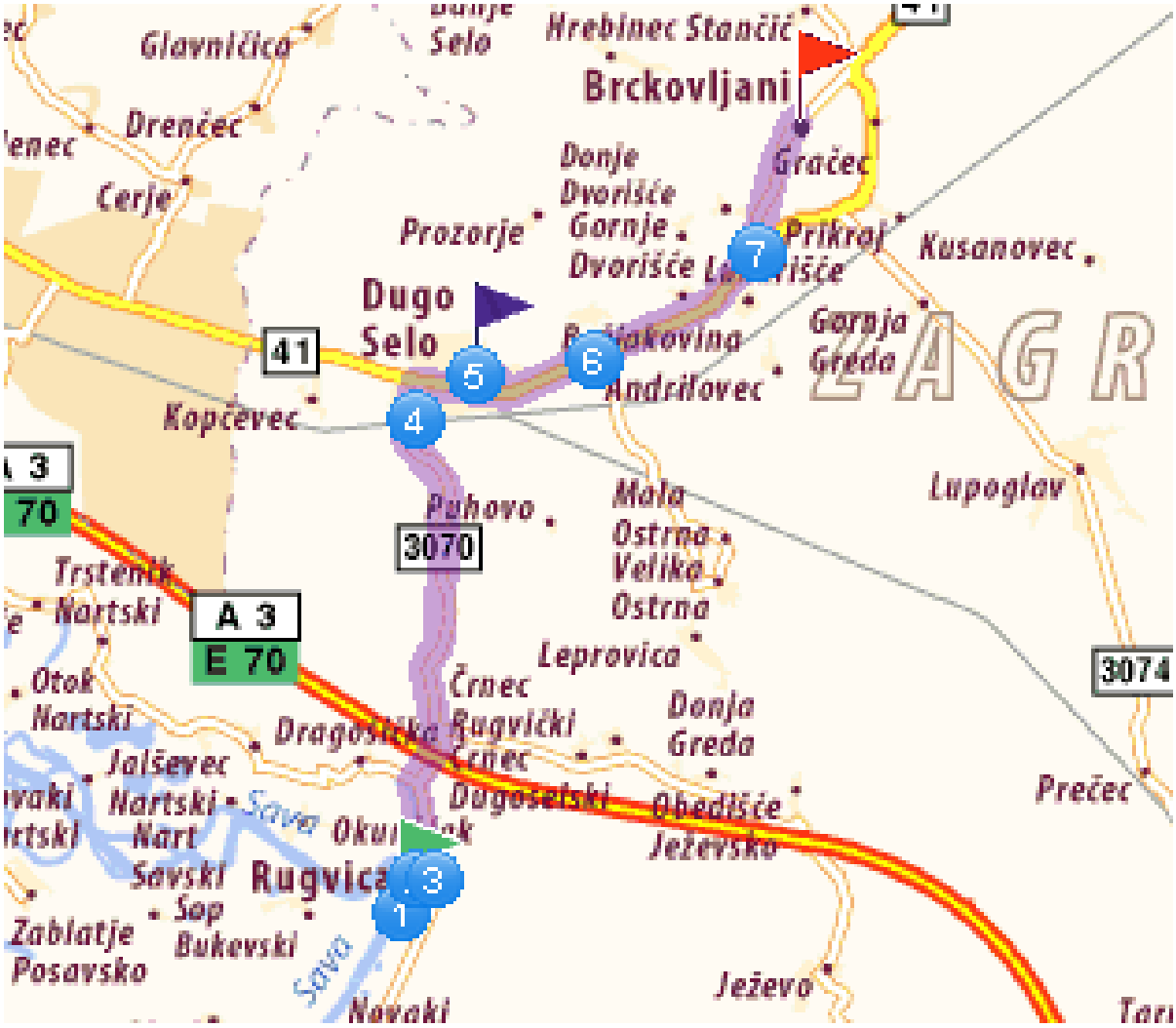
Glavničica
Drenčec
Cerje
Hrebinec Stančić
Brckovljani
Donje Dvorišće
Gornje Dvorišće
Gračec
Prozorje
Prikraj
Kusanovec
Dugo Selo
41
Gornja Greda
Andrilovec
ZAGR
Kopčevec
4
5
6
7
Lupoglav
Puhovo
3070
Mala Ostrna
Velika Ostrna
Trstenik Nartski
A 3
E 70
Leprovica
3074
Otok Nartski
Črnec Rugvički
Donja Greda
Jalševec Nartski
Dragošetska
Dugoselski
Obedišće
Ježevsko
Prečec
Sava
Savski Nart
Rugvica
3
1
Zablatje Posavsko
Sop
Bukevski
Ježevo
Novaki

1. **Uvod**

Po Ustavu i drugom pozitivnom zakonodavstvu Republike Hrvatske, lokalna samouprava ima važne nadležnosti u zadovoljavanju potreba stanovništva. Osnovne nadležnosti jedinica lokalne samouprave su od vitalne važnosti za život i rad njenih stanovnika i imaju veliki utjecaj na sve aspekte života na lokalnoj razini.

Temeljem Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (N.N. 33/01, 60/01-vjerodostojno tumačenje i 129/05)

- grad je jedinica lokalne samouprave u kojoj je sjedište županije te svako mjesto koje ima više od 10.000 stanovnika, a predstavlja urbanu, povijesnu, prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu. U sastav grada kao jedinice lokalne samouprave mogu biti uključena i prigradska naselja koja s gradskim naseljem čine gospodarsku i društvenu cjelinu te su s njim povezana dnevnim migracijskim kretanjima i svakodnevnim potrebama stanovništva od lokalnog značenja. Iznimno, gdje za to postoje posebni razlozi (povijesni, gospodarski, geoprometni), gradom se može utvrditi i mjesto koje ne zadovoljava uvjete iz stavka 1. ovoga članka.

- općina je jedinica lokalne samouprave koja se osniva, u pravilu, za područje više naseljenih mjesta koja predstavljaju prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu, te koja su povezana zajedničkim interesima stanovništva.

Jedinice lokalne samouprave u svom samoupravnom djelokrugu obavljaju poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima i to osobito poslove koji se odnose na:

- uređenje naselja i stanovanje
- prostorno i urbanističko planiranje
- komunalne djelatnosti
- brigu o djeci
- socijalnu skrb
- primarnu zdravstvenu zaštitu
- odgoj i osnovno obrazovanje
- kulturu, tjelesnu kulturu i šport
- zaštitu potrošača
- zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša
- protupožarnu i civilnu zaštitu
- promet na svom području

Jedna od osnova djelovanja grada i općine je gradski odnosno općinski proračun, kojim se treba raspolagati načinom dobroga gospodara.

Preduvjet za razvitak poželjne okoline, kako s gledišta pojedinca, tako i gledišta razvitka gospodarskih subjekata, razvijena je komunalna infrastruktura te javne službe i poduzetnička infrastruktura. Da bi se to postiglo potrebno je dugoročno planirati, što se odnosi i na gradski i općinski proračun.

Razvoj infrastrukture, po ocjeni Europske unije, jedan je od multiplicirajućih faktora bržeg razvitka, kako na području gospodarstva, tako i na području društvenog razvitka. Težnje za poboljšanjem standarda i kakvoće življenja na jednoj strani, te ograničeni izvori financiranja na drugoj strani, zahtijevaju jasno postavljene dugoročne ciljeve, strategiju i razvojnu politiku grada i općine.

Premda se gradski i općinski proračun planira na godišnjoj razini, potrebno je postaviti višegodišnju projekciju, kako bi planiranje bilo sustavnije i rezultati izgledniji.

1.1. Zašto Projekt ukupnog razvoja - PUR

Stihijski razvoj nikada nije dobrodošao, jer ne znamo do čega vodi, kako će utjecati na ukupan život pučanstva na određenom području te u što će se pretvoriti bliži i dalji okoliš. Stihijski razvoj do sada je svuda u svijetu rezultirao negativnim posljedicama, koje se često ne mogu u kraćem vremenu ispraviti. Daleko veća sredstva treba utrošiti na ispravljanje negativnih posljedica stihijskog razvoja određenog područja, nego što bismo utrošili na osmišljavanje i plansko vođenje razvoja bilo kojeg zadanog područja.

Iz tog razloga se sve države, osobito razvijene, odlučuju na vođeni ili upravljani razvoj svojih dijelova, što rezultira ukupnim planirano vođenim razvojem cijele države.

Isto tako je upravljani razvoj bitno „spustiti“ na niže razine, na županije i jedinice lokalne samouprave (gradove i općine). **Jedinica lokalne samouprave je osnovna razvojna jedinica** koja mora djelatno raditi na svom razvoju i oblikovati ga, te osigurati kontinuitet upravljanja razvojem. Stručnjaci za gospdarski razvitak usvojili su strateško planiranje i koriste ga kako bi lokalna zajednica preuzela odgovornost za svoju gospodarsku budućnost.

Također je Vlada Republike Hrvatske identificirala potrebu za definiranjem **regionalne politike** zbog sve većeg produbljivanja društveno-razvojnih nejednakosti te povećanja neujednačenosti uvjeta života u **različitim dijelovima zemlje kao i među različitim društvenim skupinama.**

Isto tako ta potreba je identificirana, jer je to politika EU te je cilj EU socijalna i ekonomska kohezija tj. smanjenje razlika u stupnju razvijenosti raznih regija unutar same Unije.

Ovaj cilj ostvaruje se pomoću strukturnih i kohezijskih fondova. Europska regionalna politika izvorno je zajednička politika koja se temelji na financijskoj solidarnosti kroz spomenute fondove. Ona dopušta prijenos više od 35% proračuna Unije uglavnom od najbogatijih država članica na najmanje razvijene regije. Primjena strukturnih i kohezijskih fondova bitno utječe na povećanje konkurentnosti regije i pridonosi poboljšanju života njihovih građana, posebno u siromašnijim područjima.

„Strategija regionalnog razvoja“ traži od Republike Hrvatske definiranje jasnog smjera razvoja te za taj isti razvoj osiguranje sredstava, a od nižih razina (regija, lokalnih gradova i općina) uključivanje u tako definiran razvoj.

Stoga je potrebno na svim razinama razvoja postaviti sustav koji će omogućiti planiranje nacionalnog/regionalnog/lokalnog razvoja tj.sustava koji će omogućiti:

1. jasno definiranje razvoja
2. usuglašavanje oko razvojnih prioriteta te
3. razvijanje ideja i predlaganje takvih projekata koji opravdavaju investiranje javnih sredstava u pojedina područja

Izgradnja takvih sustava ključna je i za buduće korištenje europskih fondova – kako **pretpristupnih tako i strukturnih.**

Regionalna politika shvaćena je kao integralni dio sveukupne strategije za **održivi nacionalni razvoj i konkurentnost**. Štoviše, s obzirom na nastojanje RH da u potpunosti integrira svoje gospodarstvo i tržište u globalni kontekst, a posebice u jedinstveno tržište Europske unije, posebno je važno da **svi dijelovi** zemlje budu sposobni natjecati se u takvom okruženju.

Održivi društveno-gospodarski razvoj nije moguće postići isključivo programima koji se oblikuju na središnjoj –nacionalnoj razini, odnosno primjenjujući tzv. pristup odozgo. Razvojni izazovi razlikuju se od područja do područja i zahtijevaju specifična rješenja te aktivno uključivanje lokalnih sudionika razvoja te je stoga potrebno osposobiti lokalne sudionike razvoja kako bi uspješno obavljali ulogu koju imaju u razvoju svojih područja.

Instrument za provedbu ovih prioriteta regionalne politike su **Programi razvoja županija i širih regija ili programi razvoja manjih područja – gradova i općina.**

Budući da je izrađena Županijska razvojna strategija Zagrebačke županije od 2007. do 2013 godine -ŽRS (Glasnik Zagrebačke županije br. 27/2006. od 18. prosinca 2006. godine), iz gore elaboriranog logično proizlazi potreba za strateškim planiranjem ukupnog razvoja gradova i općina koji se u sklopu iste županije nadalje nalaze.

Baš zbog toga su Grad Dugo Selo, Općina Brckovljani i Općina Rugvica prišli provedbi projekta **„Projekt ukupnog razvoja Grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica“.**

Projekt ukupnog razvoja grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica će svim sudionicima razvoja ovih jedinica lokalne samouprave omogućiti dogovor o smjeru budućeg razvoja, a njihova izvršna tijela uputiti na najučinkovitije i najprikladnije projekte, aktivnosti i ulaganja koja odgovaraju tako definiranom razvoju, što nadalje služi kao podloga za predviđanje proračuna – financijskog plana lokalne samouprave.

Isto tako njegova specifična namjena je odrediti gdje ove JLS ekonomski žele biti **u odnosu na regiju i državu u cjelini** te odrediti optimalan put za postizanje tog cilja.

Projekt ukupnog razvoja kao strateški plan utvrđuje **prioritete razvoja i pomaže usmjeriti resurse** kako bi se oni što efikasnije upotrijebili.

Sveobuhvatan plan obično pripremaju stručnjaci, ali samu strategiju određuje radna skupina u kojoj će biti zastupljeni svi oni od kojih će se tražiti da provedu plan.

Npr. Strateško planiranje razvoja bavi se pitanjima koja utječu na :

1. zapošljavanje
2. prihod
3. privlačenje investicija
4. pristup kapitalu
5. komunalne usluge i
6. prometnu infrastrukturu te
7. na druge čimbenike izravno povezane sa održivim gospodarskim rastom i napretkom. Jednako je tako važno to što strateško planiranje rješava samo ona pitanja koja se mogu promijeniti ili na koje se može utjecati. Usredotočuje se na resurse na koje će imati utjecaj.

Provođenje, te praćenje i ažuriranje ovog plana razvoja označava slijedeći logičan korak u strateško-gospodarskom razvoju Grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica.

Iako hrvatsko zakonodavstvo ne nalaže izradu plana ukupnog razvoja, ove jedinice lokalne samouprave smatraju svojom temeljnom obvezom izraditi razvojni dokument, koji će odraziti postojeće interese i razvojne potrebe Grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica.

Kako bi se ostvarila

vizija

potrebno je da su jasno definirani

ciljevi

provedbom svake navedene

mjere

koju čine pojedinačni

projekti

1. 2. Sažetak projekta ukupnog razvoja

Dokument „Projekt ukupnog razvoja grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica“ je strukturiran u nekoliko dijelova.

U prvom poglavlju daju se odgovori na pitanja o tome što strateški plan razvoja predstavlja, tko ga je izradio, kome je on namijenjen, koja je njegova svrha, o integralnom razvoju unutar PUR-a, o financiranju JLS-a te povezivanje izrade PUR-a s lokalnim proračunom…

U drugom poglavlju se nalazi strukturna analiza postojeće situacije u gradu Dugom Selu i općinama Brckovljani i Rugvica. Analizirana su slijedeća područja:

1. gospodarstvo grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica
2. društvene djelatnosti grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica
3. zaštita okoliša grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica
4. institucije u gradu Dugom Selu i općinama Brckovljani i Rugvica
5. prostorno uređenje grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica

Nakon svakog analiziranog područja nalazi se SWOT analiza, koja sadrži procjenu snaga, slabosti, prilika i prijetnji analiziranog područja.

U četvrtom poglavlju nalaze se definirane poveznice s Županijskom razvojnom strategijom Zagrebačke županije sa Projektom ukupnog razvoja grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica

U petom poglavlju se nalazi navedena Strategija razvoja ovih jedinica lokalne samouprave.

Unutar Strategije razvoja nalaze se definirani **ključni problemi** pojedinog područja iz strukturne analize, te **ciljevi u razvoju svakog pojedinog područja**. Članovi koji su činili radnu skupinu naveli su važne probleme iz svakog analiziranog područja, te su utvrdili prioritetne probleme koje je potrebno riješiti sukladno značaju koji oni imaju. Što je neki problem dobio više glasova u glasovanju od strane radne skupine to je veće njegovo značenje.

Nakon što su se izglasali prioritetni problemi u svakom od područja odredili su se strateški ciljevi razvoja tog područja. Određivanje prioriteta razvoja je neophodno za razvoj grada i općina, jer su resursi kojima raspolažu jedinice lokalne samouprave manji od mogućnosti koji se pred njih postavljaju.

Nakon definiranih strateških ciljeva prišlo se utvrđivanju **vizije u razvoju grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica.**

Da bi se određeni strateški ciljevi razvoja mogli ostvariti potrebno je razviti **strategije** - pomoću kojih će se ti postavljeni ciljevi ostvariti.

U šestom poglavlju se nalaze navedene i razrađene **Mjere/projekti** koji proizlaze iz Strategije razvoja ovih jedinica lokalne samouprave.

U sedmom poglavlju se nalaze navedeni načini praćenja, monitoringa i ažuriranja izrađenog Projekta ukupnog razvoja.

Sva ulaganja u društveno-gospodarski razvoj Grada Dugog Sela, Općina Brckovljani i Općine Rugvica, bilo od strane državnih ministarstava, međunarodnih donatora ili Županije, odnositi će se **samo na one projekte koji jasno dostižu ciljeve i odgovarajuće prioritete,** osiguravajući dosljedan i koordinirani planirani razvoj i upravljanje jedinicama lokalne samouprave.

Cilj je da se ovaj Projekt ukupnog razvoja grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica prepozna kao učinkovit okvir za financiranje jasnih razvojnih prioriteta.

1.3. Integralni – održivi razvitak unutar PUR-a

Cilj planiranja ukupnog razvoja države, regija ili jedinica lokalne samouprave je integralni tj. održivi razvitak. Održivi razvitak mora postati dominantna odrednica u svim strategijama razvoja pa tako i u strategiji razvoja grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica

Integralni razvitak nije usporedno ostvarivanje gospodarskih, socijalnih (društvenih) i ekoloških ciljeva, već je to ostvarenje jednog cilja.

Proces održivog razvitka nije moguće započeti jačanjem gospodarskog razvitka u cilju odgovaranja na postojeći pritisak, ne uzimajući u obzir pritom društvena razvojna načela i ekološke zahtjeve (te se zbog toga jedan veliki dio PUR-a odnosi na dio o zaštiti okoliša).

Iako postoje različiti vremenski okviri, a stoga i razni pritisci na čimbenike, razvojna nastojanja ne smiju biti usmjerena samo na goruće probleme, nego od samog početka trebaju uzimati u obzir i društvene i ekološke aspekte, U protivnom, nastojanja da se zaobiđu gospodarski problemi ugrožavaju održivost razvitka što nadalje znači da je važno u razvoju bilo koje države, regije ili jedinice lokalne samouprave uključiti ciljeve zaštite okoliša.

To znači uvođenje zaštite okoliša kao jedne od dimenzija u sve velike teme ekonomskog i socijalnog razvoja koje su u 21. stoljeću pred nama: od gradnje prometne infrastrukture, restrukturiranja i privatizacije energetskog sektora, gradnje poduzetničkih zona, eskploatacije mineralnih sirovina, prilagodbe poljoprivrede, očuvanja prirode te politike zapošljavanja. Okoliš se nikada ne smije ni zbog čega zanemariti.

Zbog navedenog, u razvoju ovih jedinica lokalne samouprave od vrlo velikog i nužnog značaja u svakom segmentu važno uključiti zaštitu okoliša kako se sam koncept održivog razvoja ne bi narušavao.

1.4. Financiranje razvoja JLS-a

Lokalne samouprave odgovorne su za osnovne mreže infrastrukture poput lokalnih prometnica, objekata za rekreaciju, za vodovodnu i kanalizacijsku infrastrukturu. Trošak uspostavljanja i održavanje mreža infrastruktura i usluga u lokalnim samoupravama znatan je i ima tendenciju rasta. Zbog tih pritisaka lokalne samouprave su prisiljene potražiti alternativne mehanizme financiranja i upravljanja za poslove vezane uz infrastrukturu, svjesne da će učinkovito pružanje usluga biti ključno u premošćivanju budućih nedostataka u financiranju infrastrukture.

Potraga je uglavnom usmjerena na uključivanje privatnog sektora i sredstava privatnog sektora za pružanje usluga vezanih za infrastrukturu lokalnih samouprava (javno-privatno partnerstvo).

Tržište za kreditiranje investicijskih projekata lokalnih samouprava u RH je relativno novo, ali se vrlo brzo razvija. Tržište za komercijalne kredite postaje sve konkurentnije, kapitalno financiranje sve je dostupnije iz sve većeg broja državnih i međunarodnih financijskih institucija u sve višim iznosima, a lokalne samouprave počinju sve više koristiti nove oblike financiranja, uključujući i izdanja javno uvrštenih obveznica i leasing.

Međunarodne financijske institucije i državni fondovi koji daju potpore i izravne kredite lokalnim samoupravama, kao što su Europska banka za obnovu i razvoj, Europska investicijska banka, Fond za regionalni razvoj i Hrvatska banka za obnovu i razvoj (HBOR) imaju dobro razrađene postupke podnošenja i razmatranja zahtjeva, tako da nastoje upoznati lokalne samouprave s tim postupcima i uvjetima za dobivanje raspoloživih sredstava.

Lokalne samouprave sada koriste i leasing do određene mjere kao mehanizam financiranja, ali primjena ove vrste financiranja je ograničena na prijevozna sredstva poput automobila, autobusa i kamiona. Leasing tvrtke tvrde kako je veći dio leasinga lokalnih samouprava ispod praga javnog nadmetanja. Leasing trenutno ne predstavlja značajan faktor financiranja lokalnih samouprava za nefinancijsku imovinu, iako bi se to u budućnosti moglo promijeniti kako lokalne samouprave budu sve bolje razumijevale ovu tehniku financiranja.

Mogući izvori financiranja za jedinice lokalne samouprave koji su trenutno dostupni u Hrvatskoj:

a) domaći izvori financiranja
b) strani izvori financiranja

Osnovni mogući izvori financiranja jedinica lokalne samouprave su:

- krediti poslovnih banaka
- financiranje leasingom (operativni i financijski leasing)
- izdavanje obveznica (moguće samo za određene JLS-e koje zadovolje uvjete)
- krediti i potpore državnih financijskih institucija (HBOR, Fond za regionalni razvoj, Fond za razvoj i zapošljavanje, Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara, Hrvatske vode i Ministarstva vlade RH)

- krediti i potpore međunarodnih financijskih institucija (Svjetska banka, Europska banka za obnovu i razvoj, Europska investicijska banka, Programi financiranja EU – fondovi, Veleposlanstva stranih zemalja i strane udruge).

1.5. Povezivanje PUR-a s planiranjem lokalnog proračuna

U trenutka kada se plan ukupnog razvoja izradi i kada ga usvoje gradsko i općinska vijeća njegova provedba treba započeti što je prije moguće kako bi se izbjegao vremenski jaz između razrade programa i provedbe, a tim i rascjep dvaju strana iste medalje. Što je vremenski odmak veći, veći je i rascjep pa je teže povezati dvije strane. Realizacija programa zahtijeva stoga vezivanje planiranja projekta s godišnjim ili višegodišnjim proračunskim planiranjem u lokalnoj zajednici.

Proračun lokalnih zajednica mora biti zasnovan na operativnom planu koji proizlaze iz Projekta ukupnog razvoja. Kako bi se srednjoročni operativni plan, koji pokriva razdoblje od nekoliko godina proveo, plan aktivnosti treba podijeliti na godišnje planove aktivnosti, koji sadrže projekte ili specifične korake projekata u slijedećoj godini.

Izrada proračuna za slijedeću fiskalnu godinu mora biti izravno povezana s izradom godišnjih planova aktivnosti. Povezanost između programa ukupnog razvoja i proračuna je ključan preduvjet uspješnog započinjanja i upravljanja održivim razvitkom.

2. STRUKTURNA ANALIZA SITUACIJE

2.1. Općenito o gradu Dugom Selu i općinama Brckovljani i Rugvica

2.1.1. Općenito o Zagrebačkoj županiji

Grad Dugo Selo i općine Brckovljani i Rugvica nalaze se u Zagrebačkoj županiji.

Zagrebačka županija je smještena u središnjem dijelu središnje Hrvatske. Graniči sa 6 županija, Karlovačkom i Sisačko-moslavačkom na jugu, Bjelovarsko-bilogorskom i Koprivničko-križevačkom na istoku, Varaždinskom i Krapinsko-Zagorskom na sjeveru, Republikom Slovenijom na zapadu, a poput prstena - prekinutog samo u malom dijelu sjeverne strane - okružuje glavni grad Republike Hrvatske, Zagreb.

Najznačajnije geografsko obilježje geografskog položaja Zagrebačke županije je činjenica da ona predstavlja najbližu prostornu periferiju metropole Grada Zagreba, što ima brojne značajne posljedice, uključujući u prvom redu: poticaj gospodarskim aktivnostima zbog postojanja milijunskog zagrebačkog tržišta i recentnog širenja i/ili preseljenja gospodarskih aktivnosti iz Zagreba, viši društveni i gospodarski standard koji nudi blizina Zagreba (nadprosječne mogućnosti zapošljavanja, obrazovanja i dr.), te njime uzrokovane demografske procese (imigracijski trendovi i izražene dnevne migracije „središte – periferija“ te pojačani pritisak na okoliš i prirodne resurse uzrokovane većom naseljenošću i intenzitetom prometa i gospodarskih aktivnosti.

Svojom površinom Zagrebačka županija spada među veće na području Hrvatske čiji povoljan geografski položaj, ugodna kontinentalna klima – umjereno topla, dobra prometna povezanost, te povijesno kulturno nasljeđe imaju golem utjecaj na ukupni razvitak županije.

Zagrebačka županija se prostire na 3 060 km^2 (5,41 % površine RH)
Ukupan broj stanovnika županije prema popisu iz 2001. godine iznosio je 309.696 stanovnika. Županija obuhvaća 9 gradova i 25 općina. Ukupno je registrirano 697 naselja.

Sjedište županije je u Gradu Zagrebu – u „prostornom središtu" županije koje leži izvan njenog prstenastog područja.

Reljefno Zagrebačka županija je pretežito nizinsko, ali i reljefno raznoliko područje koje obuhvaća niska ravničarsko-močvarna područja, plodne riječne doline (u prvom redu aluvijalna dolina Save), brežuljkaste terene (do 200 m.n.m.), pobrđa (200-600 m.n.m.), te gorje i gore (600-1000 m.n.m.) (u prvom redu dio Medvednice, te Samoborsko i Žumberačko gorje).

Stanovništvo je raspoređeno prostorno nehomogeno, s opadanjem broja stanovnika i gustoće naseljenosti odmicanjem od Zagreba. Gustoća je veća (181 stan./km^2) u tzv. „prvom prstenu" koji čine županijski gradovi Zaprešić, Samobor, Sveta Nedjelja, Velika Gorica i Dugo Selo, te općine Bistra, Brdovec, Stupnik, Rugvica, Brckovljani – koji se, s uključenim gradom Zagrebom, još naziva i Zagrebačkom konurbacijom.

Oko 3 puta manja gustoća stanovnika (62 stan./km^2) je u tzv. „drugom prstenu" koji čine gradovi Jastrebarsko, Ivanić Grad, Vrbovec i Sveti Ivan Zelina, te periferne, najslabije, naseljene općine.

Recentni demografski trend je pozitivan (porast ukupnog broja stanovnika od 9,1% u razdoblju od 1981.-1991., i 9,4% u razdoblju od 1991.-2001. god.). Promatrano prostorno, naseljenost raste u „prvom prstenu", dok se periferni, najrjeđe naseljeni prostori i dalje depopuliraju, čime se područje županije, na posve prirodan i postupan način, uspostavlja kao policentrična, razvojno relativno aktivna, suburbana zona državnog i regionalnog središta, grada Zagreba.

Stanje voda u županiji daleko je od idealnog, a povremeno ne zadovoljava čak ni norme i standarde propisane Državnim planom zaštite voda. Kvaliteta voda u 2004.g. , u odnosu na 2002. god. ili je smanjena ili je ostala ista. Najopterećeniji vodotok je rijeka Sava, koja u konačnici prima sve otpadne vode Zagrebačke županije, a među njima i otpadne vode najvećeg onečišćivača – grada Zagreba. I druge tekućice na području županije, koje prolaze blizu naselja, preopterećene su ispustima netretiranih otpadnih voda (npr. potok Črnec i rijeka Lonja).

Tla u pojedinim dijelovima županije izložena su onečišćenju iz urbanih sredina, industrije, prometa, te intenzivnom poljoprivredom. Zbog širenja urbanih područja, izgradnje infrastrukture, poslovnih zona eksploatacije mineralnih sirovina, najvrednija poljoprivredna tla su najugroženija.
Strukturu prostora Zagrebačke županije čine:

- poljoprivredne površine - 1.721, 7 km^2 ili 56,3 % od ukupne površine županije
- šumske površine - 1.055,1 km^2 ili 34,5 % od ukupne površine županije
- vode - 85,63 km^2 ili 2,8 % od ukupne površine županije
- izgrađena područja - 73,4 km2 ili 2,4 % od ukupne površine županije
- infrastruktura (ceste, željeznice) 97,9 km^2 ili 3,2 % od ukupne površine županije
- ostalo zemljište – 24, 5 km^2 ili 0,8 % od ukupne površine županije

	Površina	**Postotak %**
Zagrebačka županija	**3.058,15**	**100,00%**
poljoprivredne površine	1.721,74	56,30%
šume	1.055,06	34,50%
vode	85,63	2,80%
izgrađena područja	73,40	2,40%
infrastruktura	97,86	3,20%
ostalo zemljište	24,47	0,80%
Ukupno	**3.058,15**	**100,00%**

Klima na području Zagrebačke županije je kontinentalna: umjereno topla – sa srednjim mjesečnim temperaturama od -3 do 22 C ; kišna – s oborinama jednoliko raspodijeljenim tijekom godine, bez sušnog razdoblja, što povoljno utječe na razvoj vegetacije; s razdobljem bez mrazeva od lipnja do rujna; s oko 20 dana sa snježnim pokrivačem u nizinskom dijelu; relativno oblačno područje - s prosječno 47 vedrih i 130 oblačnih dana godišnje.

Zagrebačka županija sastoji se od 9 gradova: **Dugo Selo**, Ivanić-Grad, Jastrebarsko, Samobor, Sveta Nedjelja, Sveti Ivan Zelina, Velika Gorica, Vrbovec i Zaprešić, i **25 općina:** Bedenica, Bistra, **Brckovljani**, Brdovec, Dubrava, Dubravica, Farkaševac, Gradec, Klinča Sela, Kloštar Ivanić, Krašić, Kravarsko, Križ, Luka, Marija Gorica, Orle, Pisarovina, Pokupsko, Preseka, Pušća, Rakovec, **Rugvica**, Stupnik i Žumberak.

2.1.1.1. Geografski položaj grada Dugog Sela

Grad Dugo Selo nalazi se u istočnom dijelu Zagrebačke županije, a udaljen je 20 km od administrativnog središta županije – Zagreba. Na sjeveru i zapadu graniči s gradom Zagrebom, na istoku s općinom Brckovljani, a na jugu s općinom Rugvica.

Grad Dugo Selo sastoji se od jedanaest naselja, to su: Andrilovec, Donje Dvorišće, Dugo Selo, Kopčevec, Kozinščak, Leprovica, Lukarišće, Mala Ostrna, Prozorje, Puhovo i Velika Ostrna.

2.1.1.2.Geografski položaj općine Brckovljani

Općina Brckovljani nalazi se u istočnom dijelu Zagrebačke županije, a udaljena je 20-tak km od administrativnog središta županije – Zagreba. Omeđena je sa zapadne strane rijekom Zelinom, sa istočne strane rijekom Lonjom, sa južne strane područjem Ivanić Grada, te sa sjeverne strane područjem grada Sveti Ivan Zelina. Općinu na dva dijela dijeli državna cesta Zagreb-Bjelovar kao i željeznička pruga Zagreb-Koprivnica. Općina Brckovljani sastoji se od slijedećih naselja: Brckovljani, Božjakovina, Gračec, Gornja Greda, Hrebinec, Lupoglav, Kusanovec, Prečec, Prikraj, Tedrovec, Štakorovec, Stančić i Gornje Dvorišće.

2.1.1.3.Geografski položaj općine Rugvica

Općina Rugvica nalazi se u istočnom dijelu Zagrebačke županije, a sjedište općine, naselje Rugvica smješteno je 23 km jugoistočno od središta Zagreba i 4 km južno od Dugog Sela.

Općina Rugvica sastoji se od slijedećih naselja: Čista Mlaka, Črnec Dugoselski, Črnec Rugvički, Donja Greda, Dragošićka, Hrušćica, Jalševec Nartski, Ježevo, Nart Savski, Novaki Nartski, Novaki Oborovski, Obedišće Ježevsko, Oborovo, Okunšćak, Otok Nartski, Otok Svibovski, Preseka Oborovska, Prevlaka, Rugvica, Sop, Struga Nartska, Svibje, Trstenik Nartski.

2.1.2. Klimatske značajke grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica

U području grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica prevladava umjerena kontinentalna klima s toplim ljetima i umjereno hladnim zimama, povremeno sa snježnim padavinama. Najviše padavina ima u kasno proljeće, rano ljeto i jesen, a najmanje u zimi i u rano proljeće. Nema izrazito sušnih niti vlažnih perioda, a godišnja količina padavina smanjuje se od zapada prema istoku, oborine su jednoliko razdijeljene na cijelu godinu. Najsuši period u godini javlja se u hladno godišnje doba. Oborine tijekom godine imaju dva maksimuma, jači u lipnju i sekundarni u listopadu ili studenome, bez sušnog razdoblja, što povoljno utječe na razvoj vegetacije. U vegetacijskom razdoblju padne više od 50 % ukupne godišnje količine oborina. Razdoblje bez mrazeva je od lipnja do rujna.To je relativno oblačno područje s prosječno 47 vedrih i 130 oblačnih dana godišnje.

2.1.3. Površina, broj stanovnika i gustoća naseljenosti grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica

Broj stanovnika po naseljima u gradu Dugom Selu i općinama Brckovljani i Rugvica

NASELJE POPISA	**BROJ STANOVNIKA**
Andrilovec	289
Donje Dvorišće	141
Dugo Selo	8.880
Kopčevec	624
Kozinšćak	1176
Leprovica	261
Lukarišće	896
Mala Ostrna	343
Prozorje	319
Puhovo	469
Velika Ostrna	1.043
Grad Dugo Selo	**14.441**
NASELJE POPISA	
Božjakovina	216
Brckovljani	1.243
Gornja greda	586
Gornje Dvorišće	335
Gračec	997
Hrebinec	237
Kusanovec	53
Lupoglav	1.064
Prečec	224
Prikraj	590
Stančić	738
Štakorovec	281
Tedrovec	111
Općina Brckovljani	**6.816**
NASELJE POPISA	
Čista Mlaka	488
Črnec Dugoselski	193
Črnec Rugvički	77
Donja Greda	118
Dragošička	409
Hrušćica	168

Jalševec Nartski	558
Ježevo	453
Nart Savski	213
Novaki Nartski	71
Novaki Oborovski	261
Obedišće Ježevsko	131
Oborovo	722
Okunščak	442
Otok Nartski	210
Otok Svibovski	233
Preseka Oborovska	162
Prevlaka	95
Rugvica	758
Sop	446
Struga Nartska	451
Svibje	443
Trstenik Nartski	506
Općina Rugvica	**7.608**

Izvor: Državni Zavod za statistiku, Popis stanovništva 2001.

Grad Dugo Selo zauzima površinu od **53,79 km²** i čini 1,76 % ukupne površine Zagrebačke županije.

U gradu Dugom Selu prema popisima iz 2001. godine živi **14.441** stanovnika što predstavlja 4,66 % ukupnog stanovništva Zagrebačke županije. Prosječna gustoća naseljenosti 2001. godine iznosila je oko 273 stanovnika na km², što je daleko više od državnog prosjeka (78 st/ km²), te prosjeka Zagrebačke županije (101,27 st/ km²) .

Općina Brckovljani zauzima površinu od **71,1 km²** i čini 2,32 % ukupne površine Zagrebačke županije.

U Općini Brckovljani prema popisima iz 2001. godine živi **6.816** stanovnika, što predstavlja 2,2 % ukupnog stanovništva Zagrebačke županije. Prosječna gustoća naseljenosti 2001. godine iznosila je oko 95 stanovnika na km² što je nešto više od državnog prosjeka (78 st/ km²), ali niže od prosjeka Zagrebačke županije (101,27 st/ km²) .

Općina Rugvica zauzima površinu od **93,58** km² i čini 0,67% površine Zagrebačke županije.

U Općini Rugvica prema popisima iz 2001. godine živi **7.608** stanovnika, što predstavlja 2,45 % stanovništva Zagrebačke županije. Prosječna gustoća naseljenosti 2001. godine iznosila je oko 81 stanovnik na km², što je neznatno veće od državnog prosjeka (78 st/ km²) te niže od prosjeka Zagrebačke županije (101,27 st/ km²) .

Ukupna površina Grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica iznosi **218,47** km^2 i čini 7,14 % ukupne površine županije.

Prema popisima iz 2001. godine u ove tri općine živi 28.865 stanovnika, što predstavlja 9,32 % stanovništva Zagrebačke županije. Prosječna gustoća naseljenosti za grad Dugo Selo i općine Brckovljani i Rugvica 2001. godine iznosila je oko 132 stanovnika na km^2 što je više od državnog prosjeka (78 st/ km^2) i više od prosjeka Zagrebačke županije (101,27 st/ km^2).

Grad Dugo Selo i općine Brckovljani i Rugvica imaju prostora i mogućnosti za povećanje broja stanovnika na svom području. Kvalitetnim planiranjem doseljavanja i planskom gradnjom, te otvaranjem radnih mjesta za potencijalne doseljenike, zbog blizine Zagreba, ove tri jedinice lokalne samouprave mogu očekivati doseljavanje većeg broja stanovnika, što se zapravo i događa, pa tako grad Dugo Selo, zbog povoljnog smještaja, kvalitetnih uvjeta življenja i blizine grada Zagreba, prati kontinuirano i intenzivno naseljavanje i pozitivan prirodni priraštaj stanovništva. Prema podacima MUP-a, PP Dugo Selo, na području grada trenutno živi 19. 974 stanovnika što već govori o prosječnoj naseljenosti na području Grada Dugog Sela većoj od 370 stanovnika na kvadratni kilometar.

Broj stanovnika po naseljima u Gradu Dugom Selu 31.12.2008.

NASELJE POPISA	**BROJ STANOVNIKA**
Andrilovec	324
Donje Dvorišće	227
Dugo Selo	11.951
Kopčevec	1.207
Kozinšćak	1.476
Leprovica	282
Lukarišće	1.140
Mala Ostrna	441
Prozorje	470
Puhovo	457
Velika Ostrna	1.544
Grad Dugo Selo	**19.974**

Izvor: Podaci MUP-a, PP Dugo Selo

Sukladno priloženim podacima ovu specifičnost visoke iznadprosječne gustoće naseljenosti za Grad Dugo Selo osobito je važno naglasiti, jer uslijed intenzivnog prirasta broja stanovnika u Gradu Dugom Selu rastu i potrebe za sve većim ulaganjima u komunalnu infrastrukturu, školske i predškolske ustanove, zdravstvenu zaštitu i druge potrebe povećanog broja stanovnika.

2.2. Gospodarstvo

2.2.1. Pregled ključnih gospodarskih sektora

Na području Zagrebačke županije kao glavne gospodarske djelatnosti ističu se trgovina, prerađivačka industrija, graditeljstvo i poljoprivreda. U nekoliko posljednjih godina postignuti su značajni rezultati u razvoju gospodarstva, a naročito je zabilježen pad nezaposlenosti. Daljnjem razvoju gospodarstva značajno će pridonijeti proces seljenja gospodarskih objekata iz grada Zagreba u njegovu okolicu, prije svega Zagrebačku županiju.

Gospodarstvo Grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica ima nekoliko osnovnih pravaca gospodarskog razvoja. S obzirom na raspoložive resurse i tržišne uvijete kao glavni subjekti gospodarskog razvoja istakli su se:

1. trgovina
2. graditeljstvo
3. prijevoz i skladištenje
4. prerađivačke djelatnosti

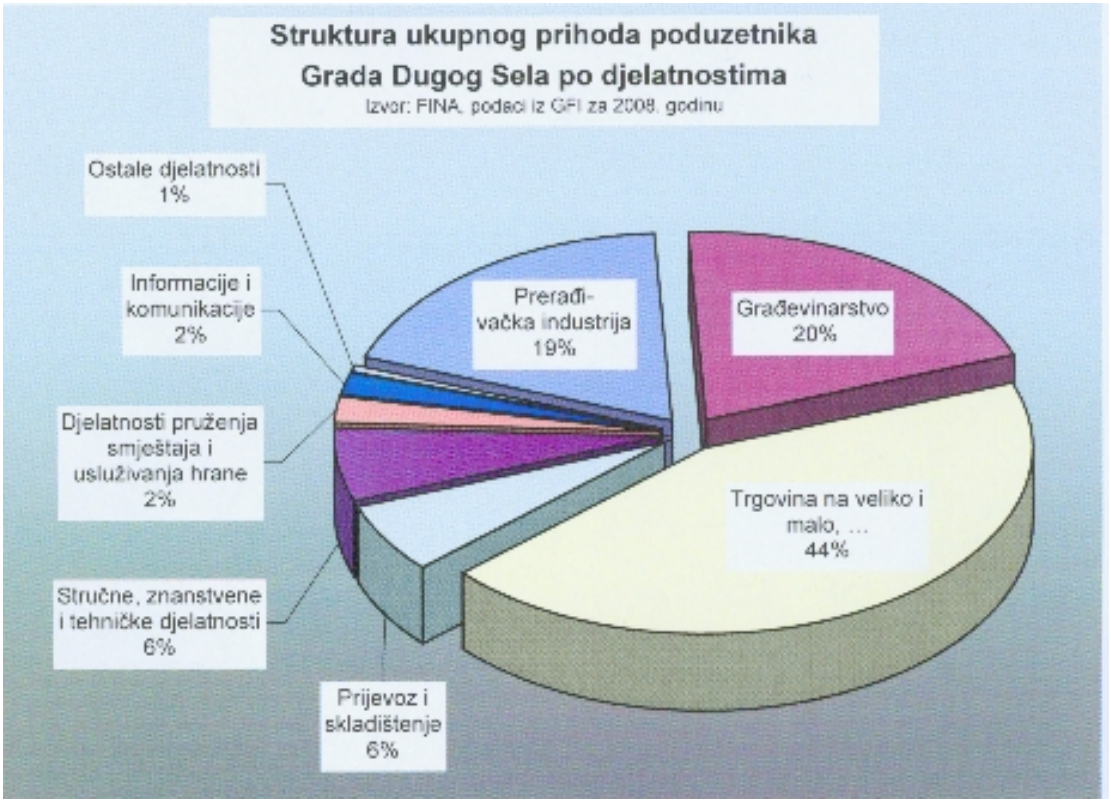

2.2.1.1. Kratki pregled poduzetnika Zagrebačke županije

Ukupni prihod Zagrebačke županije u 2008. godini iznosio je 42.381.000 kuna, od čega najveći udio ima sektor trgovine u iznosu od 57,50%, i prerađivačka industrija u iznosu od 21,70%.

Graf. Djelatnost Zagrebačke županije

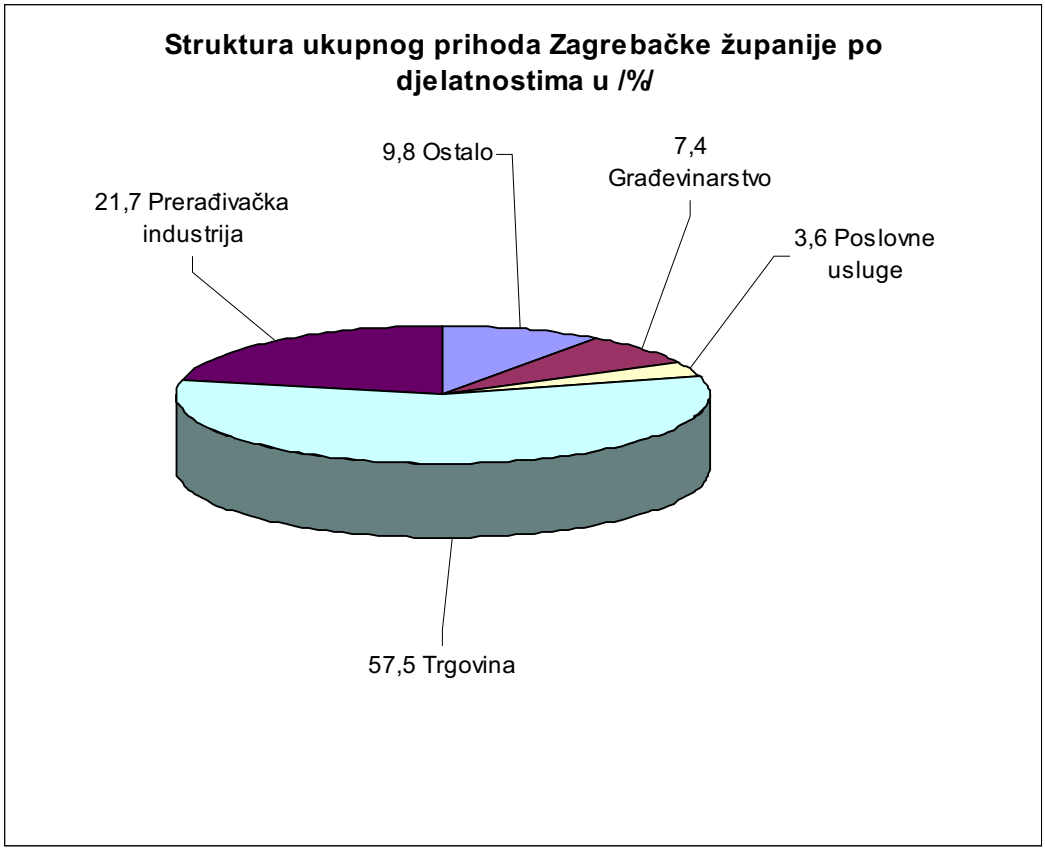

Zagrebačka županija (prema podacima Hrvatske gospodarske komore za 2008.g.) u ukupnim rezultatima poslovanja poduzetnika imala je relativno visoke udjele u poslovanjima poduzetnika Hrvatske.

Udjel Zagrebačke županije prema broju poduzetnika u RH bio je 5,90 % (ukupno 5.321 poduzetnika), u broju zaposlenih 5,90 % (ukupno 40.802 zaposlenih), te u ukupnim prihodima udio od 6,00 % (ukupno 42.381.000 kuna).

Trgovina

Djelatnost trgovine zauzima visokih 57,5 % udjela u ukupnom gospodarstvu županije prema ostvarenom ukupnom prihodu, te 33,50 % prema broju zaposlenih. Trgovinski promet u stalnom je porastu, a za očekivati je nastavak tog trenda imajući u vidu skori završetak gradnje velikih regionalnih trgovačkih centara (Zaprešić). U županiji uz mala poduzeća u trgovini, posluju i veliki trgovački lanci s velikim trgovačkim centrima, na rubnim dijelovima grada Zagreba, odnosno u Zagrebačkoj županiji, uz granicu prema gradu Zagrebu.

Maloprodajne trgovine na području županije pretežito su koncentrirane u gradskim i prigradskim naseljima, dok je znatno manji broj trgovina u udaljenim selima, tako da se opskrba ovih mjesta dobrima za svakodnevnu potrošnju obavlja i putem pokretnih trgovina.

Prerađivačka industrija

Prerađivačka djelatnost zauzima 21,70 % udjela u ukupnom gospodarstvu županije prema ostvarenom ukupnom prihodu, te 32,70 % prema broju zaposlenih. Najvažnije djelatnosti u prerađivačkoj industriji su: proizvodnja hrane i pića, proizvodnja nemetalnih i mineralnih proizvoda, prerada drva i proizvodnja namještaja, proizvodnja proizvoda od metala, metaloprerađivačka industrija, proizvodnja kemijskih proizvoda.

Na razvoj prerađivačke industrije utjecat će u prvom redu nastavak seljenja industrijskih pogona iz Zagreba u njegovu okolicu, što znači u Zagrebačku županiju. Sama blizina razvojnih i tehnoloških potencijala Zagreba također predstavlja značajnu razvojnu prednost.

Graditeljstvo

Na području Zagrebačke županije djelatnost graditeljstva ostvaruje 7,40 % ukupnih prihoda županije, te 12,80 % prema broju zaposlenih. U graditeljstvu (niskogradnja + visokogradnja) posluje nekoliko važnijih poduzeća.

Izgradnja većih objekata infrastrukture, obnova komunalne infrastrukture kao i rekonstrukcija i izgradnja stambenih i poslovnih objekata u Zagrebu i okolici, prilika je za snažniji razvoj graditeljstva.

Poslovne usluge

Djelatnost poslovnih usluga zauzima 3,6 % ukupnog prihoda u Zagrebačkoj županiji i i 5 % prema broju zaposlenih.

Poljoprivreda

Prema statističkim podacima za 2003.godinu, Zagrebačka županija obuhvaća 172.174 ha poljoprivredno obradivog zemljišta. Oranice i vrtovi zauzimaju 46.512 ha, voćnjaci 1.621 ha, vinogradi 1.993 ha, livade 22.018 ha, a pašnjaci 22.018 ha.

Zagrebačka županija je vodeća u Republici Hrvatskoj u stočarskoj proizvodnji, voćarstvu, te proizvodnji krmnog bilja, a među vodećima u proizvodnji mlijeka, jaja, vina, grožđa, u površinama za proizvodnju povrća i po brojnosti stoke.

Iako kao sektor ima relativno mali udio u ukupnog gospodarstvu županije (2,58 % prema broju poduzetnika, 1,96 % prema broju zaposlenih, te 2,13 % prema ostvarenom ukupnom prihodu poljoprivreda je osnovni izvor dohotka za seljačka gospodarstva, što će uz komplementarne djelatnosti prerade poljoprivrednih proizvoda i druge djelatnosti (turizam, obrt i dr.) ostati i ubuduće.

U poljoprivredi Zagrebačke županije dominiraju obiteljska poljoprivredna gospodarstva, a udjel poslovnih je relativno mali.

Turizam

Zagrebačka županija ima značajan potencijal za razvoj turizma, temeljen u prvom redu na: atraktivnoj prirodnoj i kulturnoj baštini (velike zaštićene površine, površine pod šumom, očuvani ruralni prostor, 90 lovišta, izvori termalne vode, rijeke, potoci, jezera i ribnjaci), relativno očuvanom okolišu, blizini Zagreba, koji je potencijalno veliko tržište izletničkog i rekreacijskog turizma, geografskom položaju na prometnim pravcima prema Jadranu.

Naročito vrijedni prirodni turistički resursi Zagrebačke županije uključuju „Naftalan“ lječilište, Parkove prirode Žumberak i Medvednicu, zoološki rezervat Varoški lug i ornitološki rezervat Crna Mlaka.

Broj poduzetnika i broj zaposlenih u 2008. godini

Pozicija	Broj poduzetnika			Broj zaposlenih		
	Broj	Udjel u RH u %	Index 2008/2007	Broj	Udjel u RH u %	Index 2008/2007
Zagrebačka županija	5.321	5,9	107	48.846	5,2	107,3
Ukupno Hrvatska	89.656	100	107,3	933.958	100	105

Izvor: FINA

Ukupni prihodi i ukupni rashodi u 2008. godini

Pozicija	Ukupni prihodi			Ukupni rashodi		
	Iznos u mil. Kn.	Udjel u RH u %	Index 2008/2007	Iznos u mil. Kn.	Udjel u RH u %	Index 2008/2007
Zagrebačka županija	42.381	6	111,8	40.802	5,9	113
Ukupno Hrvatska	709.827	100	110,5	685.638	100	112,3

Izvor: FINA

2.2.1.2. Obrtništvo

Obrtnik je fizička osoba koja samostalno i trajno obavlja jednu ili više gospodarskih djelatnosti radi postizanja dobiti/dohotka koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu.

Registracija obrta se provodi na način da obrtnik podnosi prijavu za upis u Obrtni registar.

Za obrtnike čije je sjedište na području grada Dugog Sela, općine Brckovljani i općine Rugvica, to je Ured državne uprave, Ispostava Dugo Selo, pododsjek za gospodarstvo.

Upisom u Obrtni registar obrtnik je dužan početi s obavljanjem obrta u roku od godine dana od dana izdavanja obrtnice.

Na području Zagrebačke županije registrirano je **7.584** poslovnih subjekata koji su razvrstani po djelatnostima u sljedećoj tablici.

Broj obrtnika u Zagrebačkoj županiji prema pojedinim djelatnostima

ŠIFRA PODRUČJA	NKD područje (NKD 2007)	Broj obrta
D	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	1.626
G	TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKLA TE PREDMETA ZA OSOBNU UPORABU I KUĆANSTVO	1.524
F	GRAĐEVINARSTVO	1.233
H	HOTELI I RESTORANI	901
I	PRIJEVOZ, SKLADIŠTENJE I VEZE	778
O	OSTALE DRUŠTVENE, SOCIJALNE I OSOBNE USLUŽNE DJELATNOSTI	644
K	POSLOVANJE NEKRETNINAMA, IZNAJMLJIVANJE I POSLOVNE USLUGE	586
A	POLJOPRIVREDA, LOV I ŠUMARSTVO	253
N	ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I SOCIJALNA SKRB	15
J	FINANCIJSKO POSREDOVANJE	8
C	RUDARSTVO I VAĐENJE	7
M	OBRAZOVANJE	4
B	RIBARSTVO	3
L	JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE	2
E	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM I VODOM	0
P	DJELATNOST KUĆANSTAVA	0
Q	IZVANTERITORIJALNE ORGANIZACIJE I TIJELA	0
	UKUPNO	**7.584**

Izvor: MINGORP podaci za 2008. g.

Na području Zagrebačke županije ima 9 udruženja obrtnika.

Na području **grada Dugo Selo** aktivno je **441** obrta, na području **općine Brckovljani** aktivno je **118**, a na području **općine Rugvica** aktivno je **124** koji su razvrstani po djelatnostima u sljedećoj tablici.

Broj obrtnika prema djelatnostima u gradu Dugom Selu i općinama Brckovljani i Rugvica

ŠIFRA PODRUČJA	NKD područje (NKD 2002)	Broj obrta			
		Dugo Selo	**Brckovljani**	**Rugvica**	**Ukupno**
D	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	19	11	15	**45**
G	TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKLA TE PREDMETA ZA OSOBNU UPORABU I KUĆANSTVO	129	25	31	**185**
F	GRAĐEVINARSTVO	72	30	30	**132**
H	HOTELI I RESTORANI	54	14	11	**79**
I	PRIJEVOZ, SKLADIŠTENJE I VEZE	42	22	24	**88**
O	OSTALE DRUŠTVENE, SOCIJALNE I OSOBNE USLUŽNE DJELATNOSTI	78	5	7	**90**
K	POSLOVANJE NEKRETNINAMA, IZNAJMLJIVANJE I POSLOVNE USLUGE	42	2	3	**47**
A	POLJOPRIVREDA, LOV I ŠUMARSTVO	5	8	3	**16**
P	DJELATNOSTI KUĆANSTAVA	0	1	0	**1**
	UKUPNO	**441**	**118**	**124**	**683**

Izvor: UDUZŽ, 2008. god.

U strukturi obrtnika dominiraju:
1. Trgovački obrti kojih ima ukupno 185, potom slijede
2. Obrti u graditeljstvu kojih ima ukupno 132
3. Osobne i ostale usluge 90
4. Prijevoz, skladištenje i veze 88

Navedene četiri djelatnosti zauzimaju 72 % u ukupnim djelatnostima dok je ostalih 28 % raspoređeno na ugostiteljstvo, poslovanje nekretninama, poslovne usluge, prerađivačku djelatnost i dalje.

Broj uposlenih osoba u registriranim obrtima je 1.670, pa se može zaključiti da je prosječan obrt na području grada Dugo Selo i općina Brckovljani i Rugvica mali s jednim do dva zaposlenika.

2.2.1.3. Trgovačka društva

Trgovačko društvo je pravna osoba čiji su osnivanje i ustroj uređeni Zakonom o trgovačkim društvima. Upis društva u Sudski registar uređen je Zakonom o sudskom registru i Pravilnikom o načinu upisa u Sudski registar.

Poduzetnici su prilikom otvaranja poduzeća i registriranja dodatnih djelatnosti upućeni na Trgovački sud u Zagrebu koji je nadležan za cijelo područje Zagrebačke županije. U postupku prve registracije i svih ostalih promjena na Trgovačkom sudu potrebno je koristiti usluge javnih bilježnika.

Prema podacima Javnobilježničke komore za područje grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica djeluju dva javna bilježnika: Krešimir Copić, M.J. Zagorke 1, Slavica Perić, Josipa Zorića 8, 10370 Dugo Selo.

Poduzeća prema veličini

Veličina poduzeća	Broj poduzeća	Broj poduzeća			
	Zagrebačka županija	Dugo Selo	Brckovljani	Rugvica	Ukupno
Malo	4.540	373	70	60	**503**
Srednje	100	6	2	1	**109**
Veliko	18	1	1	0	**20**
Neodređeno		110	20	13	**144**
Ukupno	**4.658**	**490**	**93**	**74**	**657**

Izvor:HGK za Zagrebačku županiju (ožujak 2009.)

Broj poduzeća po djelatnostima

Djelatnosti		%		%		%	Ukupno	%
	Dugo Selo		**Brckovljani**		**Rugvica**			
Poljoprivreda, lov i šumarstvo (A)	4	0,8	7	7,5	3	4,1	14	2,1
Prerađivačka industrija (D)	74	15,1	14	15,1	14	18,9	102	15,5
Građevinarstvo (F)	87	17,8	19	20,4	13	17,6	119	18,1
Trgovina na veliko i malo, popravak (G) motornih vozila te predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo	194	39,6	32	34,4	24	32,4	250	38,1
Hoteli i restorani (H)	26	5,3	7	7,5	5	6,7	38	5,8
Prijevoz, skladištenje i veze (I)	25	5,1	7	7,5	10	13,5	42	6,4
Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge (K)	59	12,1	6	6,5	4	5,4	69	10,6
Ostale društvene,(O) socijalne i osobne uslužne djelatnosti	21	4,2	1	1,1	1	1,4	23	3,4
Djelatnost kućanstva (P)	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno	490	100	93	100	74	100	657	100

Izvor:HGK za Zagrebačku županiju (ožujak 2009.)

Na području **grada Dugog Sela** najveći broj poslovnih subjekata obavlja djelatnost u sektorima trgovine (194 poslovna subjekata), zatim u građevinarstvu (87 poslovnih subjekata), te u prerađivačkoj djelatnosti (74).

Na području **općine Brckovljani** najveći broj poslovnih subjekata obavlja djelatnost u u sektorima trgovine (32 poslovna subjekata), zatim u građevinarstvu (19), te u prerađivačkoj industriji (14)

Na području **općine Rugvica** najveći broj poslovnih subjekata obavlja djelatnost u sektoru trgovine (24), zatim u prerađivačkoj industriji (14) te u građevini (13).

Najvažniji gospodarski subjekti u gradu Dugom Selu su:
Izvor:HGK za Zagrebačku županiju (ožujak 2009.)

Po ukupnom prihodu:

1. STRIDON - PROMET d.o.o.
2. DALEKOVOD - CINČAONICA d.o.o.
3. HELB d.o.o.
4. DUKOM d.o.o.
5. J & J d.o.o.
6. DECEUNINCK d.o.o.
7. VELEBIT - PROMET d.o.o.
8. FLEX - O d.o.o.
9. EURONOVA d.o.o.
10. MIPEL d.o.o.

Po broju zaposlenih:

		Br. zaposlenih
1.	STRIDON - PROMET d.o.o.	209
2.	DALEKOVOD - CINČAONICA d.o.o.	108
3.	DUKOM d.o.o.	89
4.	HELB d.o.o.	78
5.	VODOPRIVREDA LONJA - ZELINA d.o.o.	58
6.	GRADITELJ DUGO - SELO d.o.o.	48
7.	VELEBIT - PROMET d.o.o.	43
8.	MIPEL d.o.o.	34
9.	DURATA d.o.o.	33
10.	BRAVARSKO PODUZEĆE ČELIK d.o.o.	24

Najvažniji gospodarski subjekti u općini Brckovljani su:
Izvor:HGK za Zagrebačku županiju (ožujak 2009.)

Po ukupnom prihodu:

1. BOŽJAKOVINA d.d.
2. ANDREIĆ d.o.o.

3. E - ELMES d.o.o.
4. MARIBI PROMET d.o.o.
5. PAM PROMET d.o.o.
6. DAROJKOVIĆ d.o.o.
7. P.M.V. d.o.o.
8. MARIĆ PROMET d.o.o.
9. K.D.S. VALENTAK d.o.o.
10. D.S.F. GRAĐENJE d.o.o.

Po broju zaposlenih:

		Br. zaposlenih
1.	ANDREIĆ d.o.o.	92
2.	A – TUNA d.o.o.	69
3.	BOŽJAKOVINA d.d..	57
4.	DAROJKOVIĆ d.o.o.	25
5.	ANDREIĆ USLUGE d.o.o.	22
6.	MARIBI PROMET d.o.o.	20
7.	K.D.S. VALENTAK d.o.o.	18
8.	E - ELMES d.o.o.	16
9.	P.M.V. d.o.o.	15
10.	BREZA GRAĐENJE d.o.o.	12

Najvažniji gospodarski subjekti u općini Rugvica su:
Izvor:HGK za Zagrebačku županiju (ožujak 2009.)

Po ukupnom prihodu:

1. PEŠUN - PEŠUN d.o.o.
2. MIR - PROMET d.o.o.
3. IZBA - MI d.o.o.
4. DRAGIČEVIĆ, PRIJEVOZ I TRGOVINA d.o.o.
5. ĆIBO - PROMET d.o.o.
6. BULE d.o.o.
7. IZOVOD d.o.o.
8. CHROMOS COTEX d.o.o.
9. MIG - MAG d.o.o.
10. ELEKTRO BLOK d.o.o.

Po broju zaposlenih:

		Br. zaposlenih
1.	PEŠUN - PEŠUN d.o.o.	95
2.	IZBA - MI d.o.o.	20
3.	DOM ZA STARIJE I NEMOĆNE OS. SV. KATARINA	14
4.	IZOVOD d.o.o.	12
5.	FUNTEK COMMERCE d.o.o.	8
6.	IVANOVIĆ – TRG. GRADITELJSKO DRUŠTVO d.o.o.	8
7.	MIR - PROMET d.o.o.	8
8.	NIKIĆ - SERVIS d.o.o.	8
9.	PLASTISIN d.o.o.	8
10.	ĆIBO - PROMET d.o.o.	8

2.2.2. Poljoprivreda

Općine Brckovljani i Rugvica spadaju u ruralne dijelove Zagrebačke županije i samim time njihov potencijal za razvoj poljoprivredne proizvodnje je velik.

Prema popisu poljoprivrednika iz 2003. godine Državnog zavoda za statistiku na području **grada Dugog Sela** postoji 890 poljoprivrednih kućanstava, koja raspolažu sa sveukupno 1.547,81 ha poljoprivrednog zemljišta, što u prosijeku iznosi 1,74 ha po kućanstvu.

Na području **općine Brckovljani** postoji 1.021 poljoprivredno kućanstvo, a raspolažu sa sveukupno 1.991,15 ha poljoprivrednog zemljišta, što u prosijeku iznosi1,95 ha po kućanstvu.

Na području **općine Rugvica** postoji 1027 poljoprivrednih kućanstava, koja raspolažu sa sveukupno 2.815,87 ha poljoprivrednog zemljišta, što u prosijeku iznosi 2,74 ha po kućanstvu.

U nastavku slijede statističke tablice koje prikazuju stanje poljoprivrede i poljoprivredne proizvodnje u gradu Dugo Selo i općinama Brckovljani i Rugvica.

Broj kućanstava za poljoprivrednu proizvodnju s ukupno raspoloživim zemljištem

			Korišteno poljoprivredno zemljište, ha					Broj parcela
Skupine poljoprivrednih kućanstava prema ukupno raspoloživom zemljištu	Broj kućanstava	Ukupno raspoloživa površina zemljišta	Ukupno korišteno	u vlasništvu	uzeto u zakup	dano u zakup	Ostalo zemljište, ha	korištenoga poljoprivrednog zemljišta
Zagrebačka županija	38.283	105.301,28	74.005,65	68.729,31	8.843,89	3.567,55	31.295,63	189.096
Dugo Selo	890	1.547,81	1.184,91	1.137,97	67	20,05	362,9	2.628
Brckovljani	1.021	1.991,15	1.364,82	1.247,89	215,82	98,89	626,33	2.982
Rugvica	1.027	2.815,87	2.420,15	2.104,15	445,8	130,17	395,72	3761
Ukupno	2.938	6.354,83	4.969,88	4.490,01	728,62	249,11	1384,95	9371

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis poljoprivrede 2003.godina

Stočni fond grada Dugo Selo i općina Brckovljani i Rugvica

Općina / stoka	Goveda	Svinje	Ovce	Koze	Konji	Kunići	Perad	Pčelinje zajednice
D. Selo	398	3.502	213	266	13	757	17.509	375
Brckovljani	578	2.143	615	477	22	650	25.517	334
Rugvica	1.190	5.728	494	220	2	753	26.224	10

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis poljoprivrede 2003.godina

Struktura korištenog poljoprivrednog zemljišta

OPIS	Zagrebačka županija	%	Dugo Selo	%	Brckovljani	%	Rugvica	%	Ukupno	%
oranice i vrtovi	46.512,01	62,85%	735,99	62,11%	921,2	67,50%	1.966,97	81,28%	3.624,16	72,92%
povrtnjaci (na okućnici, korišteni za vlastite potrebe)	408,52	0,55%	10,78	0,91%	16,13	1,18%	11,96	0,49%	38,87	0,78%
livade	22.018,35	29,75%	373,61	31,53%	341,67	25,03%	386,34	15,96%	1.101,62	22,17%
pašnjaci	1.621,76	2,19%	5,65	0,48%	25,31	1,85%	28,59	1,18%	59,55	1,20%
voćnjaci	1.423,98	1,92%	32,8	2,77%	27,91	2,04%	16,67	0,69%	77,38	1,56%
vinogradi	1.993,78	2,69%	25,67	2,17%	32,13	2,35%	9,58	0,40%	67,38	1,36%
rasadnici i košaračka vrba i dr.	27,25	0,04%	0,41	0,03%	0,47	0,03%	0,04	0,00%	0,92	0,02%
Ukupno korišteno zemljište	**74.005,65**	100,00%	**1184,91**	100,00%	**1.364,82**	100,00%	**2.420,15**	100,00%	**4.969,88**	100,00%
neobrađeno poljoprivredno zemljište	6.972,82		67,56		148,98		86,98		303,52	4,78%
šumsko zemljište	19.605,80		211,2		342,19		200,69		754,08	11,87%
ostalo	4.717,01		84,14		135,16		108,05		327,35	5,15%
Ukupno ostalo	**31.295,63**		**362,9**		**626,33**		**395,72**		**1.384,95**	21,79%
Sveukupno	**105.301,28**		**1.547,81**		**1.991,15**		**2.815,87**		**6.354,83**	100,00%

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis poljoprivrede 2003. godine

Broj i demografija ljudi u poljoprivrednom sektoru

Skupine poljoprivrednih kućanstava prema ukupno raspoloživom zemljištu	Zagrebačka županija	%	Dugo Selo	%	Brckovljani	%	Rugvica	%	Ukupno	%
Broj kućanstava, ukupno	38.283		890		1021		1.027		2.938	
Broj članova kućanstava, ukupno	134.419		3.296		3.533		3.588		10.417	
Broj članova kućanstava, ukupno	133.553		3.257		3.460		3.578		10.295	
Muški	65.315	48,91	1.609	49,40	1.724	49,83	1.734	48,46	5.067	49,22
Ženski	68.238	51,09	1.648	50,60	1.763	50,95	1.844	51,54	5.255	51,04
Demografska struktura										
do 25 godina	35.630	26,68	943	28,95	1.116	32,25	1.031	28,81	3.090	30,01
25 – 34	15.731	11,78	410	12,59	363	10,49	406	11,35	1.179	11,45
35 – 44	18.251	13,67	456	14,00	492	14,22	487	13,61	1.435	13,94
45 – 54	20.485	15,34	496	15,23	526	15,20	574	16,04	1.596	15,50
55 – 64	16.783	12,57	404	12,40	378	10,92	422	11,79	1.204	11,69
više od 64	26.673	19,97	548	16,83	585	16,91	658	18,39	1.791	17,40

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis poljoprivrede 2003. godine

2.2.3. Institucije i stručne službe za poljoprivredu i stočarstvo te edukacijske institucije

Djelatnosti poljoprivredno savjetodavne službe za područje Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica obavljaju stručni savjetnici Hrvatskog zavoda za poljorivredno savjetodavnu službu.

Najbliže sjedište Hrvatskog stočarskog centra nalazi se u gradu Sv. Ivan Zelina. U Dugom Selu nalazi se sjedište veterinarskog ureda (inspekcije) pri Ministarstvu poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja.

Upise u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava, te upis poticaja za biljnu proizvodnju uključujući godišnja plaćanja za voćarstvo i vinogradarstvo, vođenje registra proizvođača grožđa i vina, registar dobavljača Božićnih drvaca, te promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u građevinsko, obavlja Ured državne uprave u Zagrebačkoj županiji, ispostava Dugo Selo (do osnivanja Agencije za poticaje).

Veterinarske usluge na području ovih jedinica lokalne samouprave obavlja veterinarska ambulanta Dugo Selo i veterinarska ambulanta u Oborovu.

Inicijative za poljoprivredne kredite, investicije i druge mjere za poljoprivredni razvoj potiču se putem Županijskog upravnog odjela za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo.

2.2.4. Poljoprivredne udruge i zadruge na području županije

Na području Zagrebačke županije nalazi se sveukupno 36 poljoprivrednih zadruga i 62 poljoprivredne udruge.

Od ukupno 36 poljoprivrednih zadruga u Zagrebačkoj županiji na području Grada Dugo Selo i općina Brckovljani i Rugvica je registrirana jedna poljoprivredna zadruga u Dugom Selu.

Od ukupno 62 poljoprivredne udruge u Zagrebačkoj županiji na području Grada Dugo Selo i općina Brckovljani i Rugvica nalaze se tri poljoprivredne udruge.

- Vinogradarsko-vinarska udruga “Terra Sancti Martini“ Dugo Selo
- Udruga pčelara “Maslačak“ Dugo Selo
- Vinogradarsko-vinarska udruga Općine Brckovljani

Razvojem poljoprivrede i poticajnim mjerama za udruživanje poljoprivrednika, trenutno stanje udruživanja i povezivanja uzdiglo bi se na viši nivo.

2.2.5. Šumarstvo

Značajne površine grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica zauzimaju šume, u postotnim omjerima to iznosi:

- 22,64 % grad Dugo Selo
- 26,93 % općina Brckovljani
- 14,47 % općina Rugvica

Površine šuma na području županije, grada Dugo Selo i općina Brckovljani i Rugvica

Površine šume	Ukupno zemljište, ha	Od toga - šume	%	Učešće u Županiji
Zagrebačka županija	305.815	114.034	37,29%	100,00%
Grad Dugo Selo	5.379	1.218	22,64%	1,07%
Općina Brckovljani	7.110	1.915	26,93%	1,68%
Općina Rugvica	9.358	1.354	14,47%	1,19%
Ukupno	**21.847**	**4.487**	**20,54%**	3,93%
	državno	**privatno**	**ukupno**	**privatno**
Grad Dugo Selo	844	374	1.218	30,71%
Općina Brckovljani	1432	483	1915	25,22%
Općina Rugvica	969	385	1354	28,43%
Ukupno	**3245**	**1.242**	**4.487**	27,68%

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva, 2009.g.

2.2.6. Turizam

Turizam je svakako jedna od najvažnijih gospodarskih grana, važna za promociju određenog kraja, a isto tako i za donošenje financijske dobiti i zapošljavanje.

Lokalne zajednice moraju na vrijeme prepoznati važnost ove gospodarske djelatnosti i prije svega odrediti svoje prioritete u turističkoj ponudi kao i vrste turizma koje žele razvijati.

Grad Dugo Selo i općine Brckovljni i Rugvica prema svojem zemljopisnom položaju i prirodnim potencijalima imaju priliku razviti slijedeće vrste turizma:

- Seoski turizam
- Kulturni turizam
- Manifestacijski turizam

2.2.7. Radna snaga – zaposlenost / nezaposlenost

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO,2008.g.), Središnja služba u Zagrebu, u skladu sa Zakonom o mirovinskom osiguranju iz radnog odnosa po svim osnovama doprinos uplaćuje:

- 5.247 osoba sa područja grada Dugo Selo
- 326 osoba sa područja općine Brckovljani
- 425 osoba sa područja općine Rugvica

Pregled nezaposlenih osoba prema stupnju obrazovanja grada Dugo Selo

Godina		**2008.**	**2009.**
Bez škole i nezavršena osnovna škola		22	15
Završena osnovna škola		198	230
	S.Š. do 3 godine te za KV I VKV radnike	229	306
Srednja škola	S.Š. u trajanju od 4 i više godina	151	190
	Gimnazija	25	32
Srednja škola Ukupni zbroj		405	528
Viša škola, 1. stupanj		23	39
Fakultet, akademija		16	21
Ukupno		**664**	**833**

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, rujan, 2009.g.

Pregled nezaposlenih osoba prema stupnju obrazovanja općine Brckovljani

Godina		**2008.**	**2009.**
Bez škole i nezavršena osnovna škola		10	12
Završena osnovna škola		138	155
	S.Š. do 3 godine te za KV I VKV radnike	105	129
Srednja škola	S.Š. u trajanju od 4 i više godina	64	76
	Gimnazija	3	4
Ukupni zbroj (Sr. Šk., OŠ., bez škole)		172	209
Viša škola, 1. stupanj		4	5
Fakultet, akademija		6	7
Ukupno		**330**	**388**

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, rujan 2009. g.

Pregled nezaposlenih osoba prema stupnju obrazovanja općine Rugvica

Godina		**2008.**	**2009.**
Bez škole i nezavršena osnovna škola		5	10
Završena osnovna škola		101	134
	S.Š. do 3 godine te za KV I VKV radnike	127	168
Srednja škola	S.Š. u trajanju od 4 i više godina	79	116
	Gimnazija	7	8

Srednja škola Ukupni zbroj	213	292
Viša škola, 1. stupanj	11	10
Fakultet, akademija	6	4
Ukupno	**336**	**450**

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, rujan, 2009.g.

2.2.8. Stanovanje i javne zgrade

Prema podacima iz Popisa stanovništva iz 2001. godine napravljena je slijedeća tablica stanovanja za područje grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica.

Stambene jedinice prema broju kućanstava, članovima kućanstava i ukupnom broju osoba

			Zagrebačka županija	Dugo Selo	Brckovljani	Rugvica	Ukupno
Nastanjeni stanonovi		broj stanova	91.376	3967	1.781	2.083	7.831
	Ukupno	m2	7.557.392	351.569	149.475	183.310	684.354
		ukupni broj osoba	309.299	14.175	6.390	7.525	28.090
	Stanovi u kojima stanuju kućanstva	broj stanova	91.087	3.962	1.774	2.083	7.819
		m2	7.538.890	351.354	148.821	183.310	683.485
		broj kućanstava	93.744	4.078	1.820	2.159	8.057
		broj članova kućanstava	307.241	14.120	6.341	7.488	27.949
		ukupni broj osoba	308.736	14.166	6.380	7.525	28.071
	Stanovi u kojima stanuju samo privr.	broj stanova	289	5	7	-	12
		broj osoba	563	9	10	-	19
		broj prostorija i objekata	91	5	4	2	11
	Ostal	broj kućanstava	87	4	4	2	10

	Kolektivni stanovi koji nisu stanovi-prostorije i objekti e nastanje-ne	broj članova kućanstava	211	12	10	6	28
		ukupni broj osoba	220	13	10	6	29
		broj	38	-	2	1	3
		ukupni broj članova	1.147	-	447	104	551
		ukupni broj osoba	1.599	-	448	104	552

Izvor: DZS (Popis 2001.)

2.2.9. Bankarstvo i financijske usluge

Financiranje poduzetništva u gradu Dugo Selo i općinama Brckovljani i Rugvica obavlja se putem:

- programa kreditiranja poslovnih banaka
- Programa kreditiranje Hrvatske banke za obnovu i razvitak (HBOR-a)
- Programa poticanja poduzetništva koje provode razna ministarstva i jedinice lokalne samouprave u suradnji s županijom

U gradu Dugo Selo postoji 5 poslovnica banaka i 12 bankomata.
U općini Brckovljani ne postoje poslovnice banaka niti bankomati.
U općini Rugvica ne postoje poslovnice banaka, jedini bankomat se nalazi u Sopi, na benzinskoj postaji AB Petrol.

Financijske transakcije najviše se obavljaju preko područnih poštanskih ureda i Fina-e.

2.2.10. SWOT analiza gospodarstva

Prednosti	Nedostaci
○ Niže cijene zemljišta i najma prostora nego u bližim središtima ○ Porast proračunskih prihoda	○ Nerazvijena poslovna infrastruktura ○ Nepostojanje poljoprivrednih i poslovnih udruženja

Prilike	**Prijetnje**
○ Odličan geografski i prometni položaj (blizina grada Zagreba) ○ Gospodarske zone u kojima se mogu smjestiti proizvođači i investitori ○ Suradnja sa susjednim mjestima po pitanju gradnje većih infrastrukturnih objekata ○ Institucionalna potpora gospodarstvu od strane Zagrebačke županije	○ Daljnje produbljivanje nesklada između funkcije stanovanja i rada ○ Nedostatna priprema za sudjelovanje u projektima i programima EU

2.3. Društvene djelatnosti

Društvene djelatnosti na prostoru grada i općina

Sustav društvenih djelatnosti zahtijeva kolektiv i izravno i neizravno zajedništvo udruga i zadruga, podsustava zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, obrazovanja te objekte i institucije koje promiču kulturni te športski život grada i ovih općina.

Unutar sustava društvenih djelatnosti, podsustav obrazovanja uzima vrlo važnu ulogu. U tom smislu predstojeća analiza posvetiti će poseban tretman upravo podsustavu obrazovanja. Obrazovna infrastruktura grada Dugo Selo i općina Brckovljani i Rugvica jedan je od elemenata koji se mogu pokazati presudnim kod zadržavanja mladih ljudi. Neposredno i indirektno obrazovne institucije svojim djelovanjem mogu utjecati na gospodarstvenu sliku grada i ovih općina. U Županijskoj razvojnoj strategiji kao jedan od osnovnih županijskih problema generalno se ističe i neadekvatna povezanost i strukturna neusklađenost obrazovanja s gospodarstvom. Paralelno s tim zaključkom, važno je sagledati i sustav obrazovanja odraslih na području ovih općina i Zagrebačke županije.

Baš kao i kod obrazovanja i kod podsistema zdravstvene zaštite i socijalne skrbi važno je promotriti potrebu stanovništva za ovim institucijama istih, nužnost njihove izgradnje, adaptacije ili prenamjene, te eventualnu „gravitaciju“ stanovnika ovog područja prema drugim jedinicama lokalne samouprave radi zadovoljenja potrebe za obrazovanjem.

Kod ove će se analize društvenih djelatnosti morati povući niz poveznica s gospodarskim potencijalom grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica kako bi plan razvoja imao jednu cjelovitu sliku i otvorio se put ka akumulaciji novih razvojnih ideja.

2.3.1 Nadležnosti

Grad Dugo Selo, Općina Brckovljani i Općina Rugvica obavljaju poslove lokalnog značaja kojima se indirektno ostvaruju potrebe građana, a koji Ustavom ili zakonom nisu dodijeljeni državnim tijelima. Poslovi u okviru samoupravnog

djelokruga u sferi društvenih djelatnosti koje grad ili općina obnaša, između ostalog su:

- briga o potrebama i interesima stanovnika (predškolski odgoj, osnovno i srednješkolskog obrazovanje, primarna zdravstvena zaštita, kultura i šport);
- osnivanje pravnih osoba radi ostvarivanja društvenih, socijalnih i drugih interesa i potreba stanovništva;
- poticanje primjene mjera radi zaštite životnog standarda i zbrinjavanje socijalno ugroženih osoba te obavljanje poslova socijalne skrbi;
- poticanje udruga građana;
- očuvanje povijesnog, kulturnog i graditeljskog nasljeđa;
- osiguravanje uvjeta za protupožarnu i civilnu zaštitu;
- uređivanje ostalih poslova vitalnih za gospodarski, društveni i socijalni napredak

2.3.2. Obrazovanje

Na području Zagrebačke županije djeluje 14 dječjih vrtića u koje je uključeno oko 4.500 djece. U Županiji je premali broj djece obuhvaćen programima predškolskog odgoja i obrazovanja, a institucije predškolskog odgoja nisu jednako dostupne svima. U sustav su uključeni cjeloviti primarni programi za djecu predškolske dobi, male škole i igraonice te vjerski vrtići. Djelatnost se financira iz proračuna jedinica lokalne samouprave i participacije roditelja.

Na području Dugog Sela nalazi se jedan gradski dječji vrtić - dječji vrtić Dugo Selo, Perivoj I. B. Mažuranić 2 koji ima područno odjeljenje – Lukarišće, Bjelovarska 82, te dva privatna dječja vrtića.
Na području općine Brckovljani postoji dječji vrtić u Prikraju.
Na području općine Rugvica postoji dječji vrtić „DIDI“ područni objekt „ Maslačak“ Posavska cesta 35.

Osnovnoškolsko obrazovanje

U Zagrebačko županiji djeluje 42 osnovne škole u kojima se obrazuje 28.948 učenika u 1.312 odjeljenja, 2 glazbene škole u sastavu Pučkih otvorenih učilišta i jedna privatna glazbena škola. (Podaci iz Županijske razvojne strategije ZŽ – Glasnik ZŽ 27/2006). Posljednjih nekoliko godina osnovne škole bilježe porast broja učenika i odjeljenja (4-5 %) , a u područjima velikog doseljavanja porast iznosi i do 50 %.

Stanje u osnovnom školstvu u Zagrebačkoj županiji karakterizira dotrajalost velikog broja zgrada i opreme, te nedostatak dvorana i igrališta. Županija poduzima velike napore u izgradnji i dogradnji školskog prostora s ciljem prelaska na rad u jednoj smjeni i stvaranja jednakih uvjeta školovanja na području cijele Zagrebačke županije.

Na području grada Dugog Sela postojala je samo jedna osnovna škola koja je po broju učenika (1.591 učenik u školskoj godini 2008/2009.) do sada bila najveća osnovna škola u Republici Hrvatskoj, a zbog nedostatka prostora nastava je

organizirana u tri smjene. Pri tom je do završetka izgradnje nove osnovne škole ove godine za dio učenika nastava organizirana i u neadekvatnom prostoru Doma HV-a. Na području općine Brckovljani postoji nova osnovna škola “Stjepan Radić“ sa sportskom školskom dvoranom u Božjakovini i područna osnovna škola u Lupoglavu. Na području općine Rugvica postoji osnovna škola Rugvica.

Podaci o osnovnim školama u Gradu Dugo Selo i općinama Brckovljani i Rugvica

Broj učenika po odjelima za školsku godinu 2008/09. - Grad Dugo Selo Osnovna škola Dugo Selo		
Razred	Broj odjela	Broj učenika
I.	10	185
II.	9	211
III.	8	220
IV.	7	191
Ukupno:	**34**	**807**
V.	9	211
VI.	9	230
VII.	6	168
VIII.	6	175
Ukupno:	**30**	**784**
Ukupno polaznika	**64**	**1591**

Broj učenika po odjelima za školsku godinu 2008/09. - Općina Brckovljani Osnovna škola Stjepan Radić		
Razred	Broj odjela	Broj učenika

I.		
II.		
III.		
IV.		
Ukupno:		**434**
V.		
VI.		
VII.		111
VIII.		101
Ukupno:		
Ukupno polaznika		**836**

Broj učenika po odjelima za školsku godinu 2008/09.
- Općina Rugvica

Osnovna škola Rugvica

Razred	Broj odjela	Broj učenika
I.	4	93
II.	4	90
III.	4	103
IV.	3	82
Ukupno:	**15**	**368**
V.	4	92
VI.	4	104
VII.	4	99
VIII.	4	96
Ukupno:	**16**	**391**
Ukupno polaznika	**31**	**759**

Srednjoškolsko obrazovanje

Na području Zagrebačke županije srednješkolsko obrazovanje provodi se u 14 srednjih škola obrazovnog kapaciteta 7.268 učenika u 273 odjeljenja, sa 6 općih srednjih škola, 5 strukovnih škola, 2 gimnazije, 1 umjetničkom školom, 1 srednjom školom za zračni promet, 1 srednjom glazbenom školom, te 1 učeničkim domom u Ivanić Gradu. Srednja škola za zračni promet privlači učenike iz cijele Hrvatske. U nekoliko zadnjih godina bilježi se porast broja učenika i odjeljenja, dok istovremeno broj korisnika učeničkog doma opada. Čak 50% srednjoškolaca s područja Zagrebačke županije školuje se izvan županije i to uglavnom u gradu Zagrebu.
Decentralizacija školstva je u postupku: decentraliziraju se materijalni troškovi škola, troškovi smještaja učenika u učeničke domove, prijevoz zaposlenika u srednje škole, tekuće i investicijsko održavanje te kapitalna izgradnja. Uhodan je sustav stipendiranja darovitih učenika i studenata, kao i financiranje deficitarnih zanimanja.

Županija provodi sufinanciranje prijevoza učenika do škola. Grad Dugo Selo također vrši stipendiranje i sufinanciranje prijevoza učenika i studenata.

Namjera je poboljšati kvalitetu i učinkovitost odgoja i obrazovanja (zamjena zastarjelih obrazovnih programa sa modernim znanjima i vještinama), te unaprijediti razradu objedinjenog sustava stipendiranja jedinica lokalne samouprave i na razini Zagrebačke županije.

Na području grada Dugo Selo nalazi se Srednja škola Dugo Selo koju pohađa 805 učenika sa slijedećim nastavnim programima obrazovanja:
opća gimnazija, tehničar za računalstvo, ekonomist, frizer, instalater grijanja i klimatizacije, plinoinstalater, vodoinstalater, automehaničar, elektroinstalater, elektromehaničar
Na području Brckovljana i Rugvice nema srednjoškolskih ustanova, učenici s područja ovih općina pohađaju srednje škole u gradu Dugom Selu i gradu Zagrebu.

Visokoškolsko obrazovanje i institucije za obrazovanje odraslih

U Zagrebačkoj županiji postoje dvije visoke škole: Veleučilište Velika Gorica s pravom javnosti, te Visoka škola za poslovanje i upravljanje, s pravom javnosti „Baltazar Adam Krčelić“ u Zaprešiću. Studenti s područja Zagrebačke županije studiraju uglavnom na nekom od fakulteta Zagrebačkog sveučilišta. Županija stipendira studente sa izvrsnim rezultatima, te studente koji se obrazuju za zanimanja koja su deficitarna u Zagrebačkoj županiji (npr. elektrotehnika i strojarstvo).

Ostale obrazovne institucije

U gradovima Zagrebačke županije postoje i djeluju 7 pučkih otvorenih učilišta i 2 centra za kulturu (u Jastrebarskom i Križu) kojima je obrazovanje odraslih osnovna djelatnost.
Uz osnovnoškolsko obrazovanje za odrasle koje financira Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, na raspolaganju je niz tečajeva za stjecanje niže stručne spreme, tečajeva za nova znanja i vještine (polaganje majstorskih ispita) koje sufinancira Zagrebačka županija, tečajeva stranih jezika i rada na računalu, knjigovodstvenih tečajeva i sl.

Na području Dugog Sela postoji Pučko otvoreno učilište koje organizirano provodi djelatnosti obrazovanja, kulturne i informativne djelatnosti. Osnivači Pučkog otvorenog učilišta Dugo Selo – ustanove za obrazovanje, kulturu i informiranje su Grad Dugo Selo, Općina Brckovljani i Općina Rugvica.

2.3.3. Kultura

Zagrebačka županija ima bogatu kulturnu baštinu i tradicijske vrijednosti koje se u dovoljnoj mjeri ne njeguju.
Na području županije u funkciji je 10 knjižnica, 2 centra za kulturu, 7 pučkih otvorenih učilišta, te 8 muzeja. Značajna kulturna baština obuhvaća arheološki park Andautonija u Ščitarjevu te park skulptura u Jakovlju.

U Zagrebačkoj županiji je formirano kulturno vijeće za kulturno umjetničko stvaralaštvo koje treba usmjeravati i podržavati relevantne programe koji potiču prepoznatljivost županije, djeluje Zajednica kulturno umjetničkih udruga koja okuplja oko 120 udruga, koje svojim nastupima na državnoj i međunarodnoj razini postaju bitan čimbenik promocije županije. Županijska skupština donosi godišnji program javnih potreba u kulturi na području Zagrebačke županije, te odobrava sredstva koja županija izdvaja za pomoć u obnovi i zaštiti najznačajnjih kulturnih spomenika na svom području (pomaganje dugoročnih projekata obnove prema programima u kojima sudjeluje Ministarstvo kulture, zahvate na drugim značajnim spomenicima (župne crkve, stari gradovi, kurije, kapele), te manje zahvate na nepokretnim i pokretnim spomenicima, a u skladu s mišljenjem stručnjaka Konzervatorskog odjela). Sukladno svojim mogućnostima, i gradovi i općine sufinanciraju obnovu i zaštitu spomenika na svom području.
Zagrebačka županija sudjeluje u projektu „Vile, dvorci, kurije, zamkovi – primjerena namjena, vrednovanja i kreativno upravljanje“ (Interreg IIIB CADSES sa Austrijom, Italijom i Grčkom).
Županija sufinancira dvadesetak najznačajnijih kulturnih događanja, izložbe u muzejima i galerijama te gostovanja i sudjelovanja na festivalima kao dio kulturne razmjene s inozemstvom. O kulturnim događanjima redovito izvještava Turistička zajednica Zagrebačke županije koja te podatke redovito objavljuje u svojim publikacijama.

Manifestacije na području grada i općina

Na području grada Dugo Selo održavaju se slijedeće manifestacije:

- Martinje, 11. studeni, centralna manifestacija u godini, na taj dan se slavi i Dan grada Dugog Sela i završava manifestacija pod imenom “Dugoselske jeseni“
- Vincekovo
- Fašnik
- Izložba vina i smotra narodnog stvaralaštva
- Dječji tjedan
- Božićni koncerti
- razni tradicionalni sportski susreti i natjecanja svih sportskih klubova i udruga
- od 2006. godine u studenom Grad Dugo Selo, Udruženje obrtnika i poduzetnika i Turistička zajednica Grada Dugog Sela organiziraju sajam obrtnika i poduzetnika uz pokroviteljstvo Zagrebačke županije, a 2008. godine ovoj manifestaciji u gradskoj sportskoj dvorani pokroviteljstvom su se pridružili Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Obrtnička komora Zagreb i Hrvatska agencija za malo gospodarstvo.

Na području općine Brckovljani:
- međunarodna smotra folklora povodom dana Općine (01.07.)

Na području općine Rugvica:
- Dan Općine 23. srpnja, višednevna sportska natjecanja pod nazivom „ Posavski sportski susreti“
- Proštenje na Veliku Gospu u Jalševcu Nartskom
- Smotra folklora u Oborovu povodom Jurjeva - povremeno

Kulturno spomenička baština

Na području grada Dugo Selo nalazi se u središtu grada Perivoj grofa Draškovića sa stoljetnim raslinjem i ostacima nekadašnjeg dvorca ove plemičke obitelji. Još uvijek se nalaze rijetke, među zidanicama stisnute, stare drvene kuće – primjerci tradicionalne posavske arhitekture koje svojom ljepotom i tradicijskom vrijednošću odolijevaju zubu vremena i modernizaciji naselja. Posebno istaknuti primjeri spomeničke baštine su: župna crkva sv. Martina, stara crkva sv. Martina na Martin Bregu.

Na području općine Brckovljani nalazi se župna crkva Svetog Brcka sa župnim uredom. U Lupoglavu je župna crkva Blaženog Augustina Kažotića sa župnim uredom (stari župni ured je u ruševnom stanju). Obje crkve su sakralne građevine regionalnog značaja.

Civilne građevine graditeljske baštine regionalnog značaja su: dvorac Drašković u Božjakovini, dvorac (kurija) Blahimir Drašković u Božjakovini, kurija Stančić u Stančiću.

Od prirodne baštine tu je spomenik parkovne arhitekture - park Božjakovina. Prema Konzervatorskoj podlozi u Prostornom planu uređenja općine Brckovljani nabrojena su nepokretna dobra nacionalnog i regionalnog značaja preventivno zaštićena i predložena za zaštitu ukupno 67 objekata i kulturnih dobara.

U općini Rugvica kao posebni krajobraz ističe se ornitološki rezervat Črnec Rugvički. To je područje šumaraka, šikara i vodnih površina u kojima se gnijezde crne rode i bijele čaplje. Uz poljoprivredni krajobraz posebnu vrijednost predstavljaju vodotoci koji formiraju posebne vegetacijske cjeline.
Neki od spomenika kulturne baštine u općini Rugvica su:
Crkva uznesenja B.D. Marije u Jalševcu Nartskom, crkva Sv. Jurja Mučenika i Sv. Jakova Apostola u Oborovu, kapela Majke Božje Žalosne u Oborovu, veterinarska ambulanta Oborovo (spomenički status E) te još mnogi stambeni, sakralni i gospodarski objekti.

Arheološki lokaliteti

Na području Dugog Sela:
Crkva Sv. Martina nalazi se na vrhu brežuljka u selu Prozorje, nepuna 2 km sjeverno od Dugoga Sela. Brežuljak je stotinjak metara viši od okolnih ravnica, te se s njega pruža izuzetan vidik na sve strane svijeta. “Zemlja Sveti Martin” prvi put se u povijesnim izvorima spominje 1209. godine, kada je kralj Andrija potvrdio templarima sve njihove posjede u Hrvatskoj, darovavši im i sam pritom neke nove. To ukazuje da se tu već početkom 13. stoljeća nalazila istoimena crkva. U blizini crkve se nalazila i, od 13. stoljeća više puta u izvorima spomenuta templarska pa potom ivanovačka kuća(domus), sjedište njihovih preceptorata. Ruševna je crkva Sv. Martina, kao malo koja u kontinentalnoj Hrvatskoj, oduvijek je privlačila pozornost istraživača. U znanosti su do sada iznesene mnoge pretpostavke o njezinoj starosti kao i o eventualnim prethodnicama na ovome položaju.

Na području Općine Brckovljani:
Arheološki lokaliteti, srednjovjekovna utvrda Castellum Bosiako u Božjakovini od regionalnog je značaja, Stari grad - srednji vijek u Gračecu također od regionalnog značaja,
- kapela Sv. Nikole u Lupoglavu od regionalnog je značaja,

Na području Općine Rugvica:
Nart Savski – Crkvište, Nart Savski – drvena utvrda, stražarnica
Oborovo – oko crkve Sv. Jurja i polje iza nje, Preseka Oborovska – prelaz preko Save i dr.

Društveno-kulturne udruge

Na području grada Dugo Selo djeluju 82 udruge građana od kojih izdvajamo samo neke društveno kulturne udruge:
- KUD Preporod
- Udruga "Rodna Gruda"
- Vokalni ansambl " Duga"
- Glazbeni studio Cerovac
- Gradski zbor Dugo Selo
- Likovna udruga Dugo Selo
- Dugoselske mažoretkinje

Na području općine Brckovljani:
- KUD August Cesarec
- KUD Ogranak seljačke sloge – Lupoglav

Na području općine Rugvica:
- KUD Posavka
- KUD Hrvata Bosne i Hercegovine

2.3.4. Šport

Na području Zagrebačke županije registrirano je 512 športskih klubova, 20.000 aktivnih sportaša i oko 1.500 aktivnih športskih djelatnika.

Na području Grada Dugog Sela postoji 19 različitih športskih udruga, klubova i društava. Športske udruge (klubovi) na području Grada Dugog Sela članice su Zajednice športskih udruga Grada Dugo Selo, krovne sportske organizacije.

Neke od sportskih udruga na području grada:
- Atletski klub "Martin"
- Biciklistički klub "Dugo Selo 2001"
- Košarkaški klub Dugo Selo
- Kuglački klub Dugo Selo 1934.
- Kyku shin karate klub " Dugo Selo"
- Muški rukometni klub " Dugo Selo"
- Nogometni klub "Dugo Selo"

- Nogometni klub “Ostrna“
- Odbojkaški klub “Dugo Selo“
- Stolnoteniski športski klub “Dugo Selo“
- Taekwondo klub “Martin Grad“
- Taekwondo klub “Dugo Selo“
- Ženski rukometni klub “Dugo Selo-55“

Sportski objekti na području grada Dugog Sela:
- Gradska sportska dvorana
- Teniski tereni

Neke od sportskih udruga u općini Brckovljani:
Nogometni Klub "Hrebinec"
Rukometni klub “Stančić“
ŠRU "Klen"
HBT-racing Brckovljani

Sportski objekti u općini Brckovljani:
U općini Brckovljani u svim naseljima izgrađena su igrališta za mali nogomet (rukomet).

Sportske udruge u općini Rugvica:
- Taekwondo klub "Rugvica"
- NK Rugvica
- NK Sava
- NK Oborovo
- RK Rugvica
- Šahovski klub Rugvica
- Stolno teniski klub Rugvica

2.3.5. Zdravstvo i socijalna skrb

Zdravstvena skrb

Primarna zdravstvena zaštita temelj je sustava zdravstvene zaštite i prva razina zdravstvene zaštite. Dom zdravlja Zagrebačke županije institucija je primarne zdravstvene zaštite.

Zagrebačka županija vlasnik je Doma zdravlja Zagrebačke županije koji ima 8 ispostava, a postoji i 45 područnih ambulanti, 16 timova zdravstvene zaštite žena i 125 timova stomatološke zaštite.
Ljekarne Zagrebačke županije imaju 15 podružnica i zastupljene su na cijelom području županije. Na području Zagrebačke županije djeluju i dvije bolnice:

- Specijalna bolnica „Naftalan“ u Ivanić Gradu, čija je osnovna djelatnost specijalističko - konzilijarna zdravstvena zaštita i medicinska rehabilitacija iz područja fizikalne medicine i liječenje kožnih bolesti naftalanoterapijom
- Specijalna bolnica za kronične bolesti dječje dobi Gornja Bistra

Zdravstvene ustanove u privatnom vlasništvu obuhvaćaju više poliklinika, raznih specijalističkih ordinacija te ljekarni. Proces privatizacije u zdravstvu se nastavlja zakupom dijelova domova zdravlja.
U Zagrebačkoj županiji osnovan je i djeluje Zavod za javno zdravstvo Zagrebačke županije u Zaprešiću.
Hitna medicinska ne zadovoljava ukupne potrebe (obzirom na veličinu područja i magistralne prometnice ne zadovoljava kapacitetom i brzinom). Trenutno Dom zdravlja Zagrebačke županije ima sa HZZO-om ugovorenu hitnu medicinsku pomoć u 3 ispostave: Samobor (5 timova), Velikoj Gorici (6 timova) i Zaprešiću (5 timova). U 4 ispostave- Dugo Selo, Ivanić Grad, Jastrebarsko i Vrbovec hitna pomoć organizirana je preko 2 dežurstva, a u Ispostavi Sv. Ivan Zelina postoji samo jedno dežurstvo.
Od preventivnih zdravstvenih programa postoje programi: prevencija raka dojke, prevencija KV bolesti, prevencija ovisnosti i dr., a vode ih Domovi zdravlja, Hrvatska udruga „Zdravih gradova“, Udruga edukacijom protiv raka dojke, Županijsko savjetovalište za prevenciju zloporabe droga i dr.

Na području grada Dugog Sela nalazi se dom Zdravlja Dugo Selo kao ispostava Doma zdravlja Zgrebačke županije. Područje Doma zdravlja Dugo Selo obuhvaća tri lokalne jedinice – Grad Dugo Selo te općine Rugvica i Brckovljani i kao takvo susreće se s nizom problema i opterećenja. Na području grada Dugog Sela stomatološka služba relativno je dobro riješena, otvoreno je dosta novih zubnih ordinacija unutar privatnih objekata, no nažalost na isti način nije moguće riješiti otvaranje ordinacije opće medicine i pedijatrije. Naime, upravo ovih specijalističkih ordinacija nedostaje. Trenutno je otvoreno 12 ordinacija opće medicine i tek jedna pedijatrijska ordinacija.
Na području općine Brckovljani primarni tip zdravstvene zaštite obavlja se u ambulanti Božjakovina, te u tri stomatološke ambulante. U Brckovljanima je uz zdravstvenu ambulantu i ljekarna.
U Općini Rugvica nalazi se zgrada ambulante sa dva liječnika opće prakse te jednim stomatologom. Postoje dvije privatne stomatološke ordinacije, u Okunščaku i Svibju.

Socijalna skrb

Na području Zagrebačke županije djeluje 8 centara za socijalnu skrb, 5 domova za starije i nemoćne osobe te oko 400 udomiteljskih obitelji. Ukupno je u postojećim kapacitetima smješteno oko 900 osoba. Stalno je prisutan nedostatak smještajnih kapaciteta za smještaj starijih i nemoćnih osoba (trenutno preko 700 osoba čeka smještaj u ustanove ili kod udomitelja). U cilju rješavanja ovog problema izdano je više od 10 rješenja o suglasnosti za osnivanje domova.
Razvijeni su ostali oblici izvaninstitucionalne skrbi o starijim osobama – pomoć u kući, SOS telefon, organizirane pučke kuhinje u okviru Crvenog križa. Postoji sustav brige (npr. radionice/savjetovališta) za osobe s poteškoćama u razvoju ili osobama s invaliditetom.
Provedeno je nekoliko faza prevencije ovisnosti u osnovnim školama. Program provodi Županijsko savjetovalište za prevenciju ovisnosti sa sjedištem u Samoboru.

Na području grada Dugo Selo nalazi se centar za socijalnu skrb Dugo Selo.

Na području općine Brckovljani u Stančiću je ustanova socijalne skrbi Centar za smještaj i rehabilitaciju „Stančić“.

Na području općine Rugvica postoje dva privatna doma za starije i nemoćne osobe: „ Sveta Katarina u Okunščaku i „Nensi“ u Rugvici.

2.3.6. Vatrogasna zaštita

Aktivnosti koje Zagrebačka županija predlaže i ističe kao vitalne za provođenje mjera unapređenja sustava zaštite i spašavanja su slijedeće:

- Analiza postojećeg stanja u svim službama zaštite i spašavanja
- Izrada programa zaštite i spašavanja na području županije
- Kreiranje obrazovnih programa za sudionike zaštite i spašavanje (edukacije i obuke na terenu)
- Povezivanje sudionika zaštite i spašavanja sa Sveučilištem i ostalim obrazovnim institucijama na svim razinama na kojima je suradnja, u cilju obostrane koristi
- Opremanje postojećih objekata i poligona za obuku
- Posebni programi edukacije/obuke u kojima bi sudjelovali gospodarstvenici prema specifičnim potrebama, ali i stanovništvo
- Potpora u stvaranju jedinstvene baze podataka o nesrećama i katastrofama

Na području grada Dugog Sela djeluje Vatrogasna zajednica Dugo Selo koja ima pet dobrovoljnih vatrogasnih društava, ne postoji profesionana vatrogasna postrojba.

Vatrogasna zajednica općine Brckovljani utemeljena je 1. veljače 1997. godine, okuplja sedam vatrogasnih društava. Sjedište Vatrogasne zajednice nalazi se u Gračecu u Zagrebačkoj ulici 29 u vatrogasnom domu DVD-a Gračec. Na području općine Brckovljani postoji sedam vatrogasnih domova.

Vatrogasna zajednica općine Rugvica sastoji se od 11 Dobrovoljnih vatrogasnih društava. Centralno društvo je DVD Rugvica.

2.3.7. SWOT analiza društvenih djelatnosti

Prednosti	Nedostaci
Obrazovanje o Organiziran sustav obrazovanja o Dobro organiziran sustav sufinanciranja prijevoza učenika Kultura o Očuvani sakralni objekti (crkve, kapelice, raspela) o Kulturno umjetnička društva djeluju u smjeru očuvanje tradicije i organizacije različitih kulturnih manifestacija	Obrazovanje o Dotrajalost zgrada i opreme o Nedostatak stručnih suradnika Kultura o Nedostatak prostora za održavanje kulturnim manifestacija o Nedovoljno stručnjaka u domeni društvenih djelatnosti Zdravstvo o Nedostatna preventivna zdravstvena zaštita

Sport ○ dugogodišnja tradicija i postojanje inicijative ○ postojanje interesa mladih Zdravstvo ○ Organiziran sustav primarne zdravstvene zaštite ○ Stomatološka zaštita	Sport ○ Nedostatak zatvorenih sportskih terena
Prilike	**Prijetnje**
Kultura ○ Veća mogućnost korištenja stranih sredstava u zaštitu kulturne baštine Sport ○ Izgradnjom sportskih objekata otvara se mogućnost razvoja i drugih sportova	Obrazovanje ○ smanjivanje broja učenika (pad nataliteta) ○ nije organiziran rad u jednoj smjeni

Zaštita okoliša

Očuvanje i zaštita okoliša u današnje vrijeme nameće se kao ključan preduvjet koji treba zadovoljiti prije početka neke gospodarske aktivnosti. Takav pristup propisan je i Zakonom o zaštiti okoliša i u drugoj postojećoj legislativi, na temelju koje pojedine gospodarske grane koje bi mogle predstavljati potencijalnu opasnost za okoliš, moraju prije početka proizvodnje izraditi studiju utjecaja na okoliš. Područje zaštite okoliša podrazumjeva odgovorno i plansko djelovanje u okolišu koje je usmjereno održivom razvoju društva. Upravo zbog toga grad Dugo Selo ima izrađen program zaštite okoliša grada Dugog Sela za razdoblje od 2008. do 2012. godine.
U programu zaštite okoliša grada Dugog Sela napravljena je analiza stanja okoliša, definirano stanje zraka, vode, tla, otpada, buke, sektorski pritisci na okoliš i napravljene su smjernice i mjere za očuvanje i unaprijeđenje zaštite okoliša.

2.4.1. Odlaganje čvrstog otpada

Odlaganje čvrstog otpada na području Grada Dugog Sela rješava se odvozom na deponij u Andrilovcu, koji je izveden sukladno građevinskoj dozvoli sredstvima Grada i Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost. U Općini Brckovljani i Općini Rugvica odlaganje krutog otpada riješeno je davanjem koncesija za odvoz komunalnog i krutog otpada firmama koje otpad odvoze na ugovorena odlagališta.

2.4.2. Ispust otpadnih voda

Na području Grada Dugo Selo i Općine Rugvica nije u potpunosti izgrađena kanalizacijska mreža. Prema izmjenama i dopunama prostornog plana Grada Dugog Sela i Općine Rugvica planira se izgradnja zajedničkog pročistača voda za grad

Dugo Selo i Općinu Rugvica koji bi se nalazio u području Novaki Oborovski neposredno uz prometnicu Rugvica – Oborovo. Pročišćena voda ispuštat će se u rijeku Savu.

Na području općina Brckovljani i Rugvica nije kvalitetno riješen problem ispusta otpadnih voda odnosno ne postoji sustav kanalizacije koji bi obuhvatio sva naselja.U tijeku je izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda središnjih naselja u općini Brckovljani, a koji obuhvaća naselja Božjakovina, Brckovljani, Gornje Dvorišće, Gračec, Prikraj, Stančić i Štakorovec. Izrađena je tehnička dokumentacija i ishođena građevna dozvola za uređaj za pročišćavanje otpadnih voda za prije spomenuti sustav. Za naselja Gornja Greda i Lupoglav projektiranje posebni sustav odvodnje i pročišćavanje otpadnih voda, te je u tijeku ishođenje potvrde glavnog projekta. Za naselja Prečec, Tedrovec, Hrebinec i Kusanovec izvesti će se manji sustavi odvodnje otpadnih voda sa posebnim uređajima za pročišćavanje.

2.4.3. Onečišćenje prirodnih resursa

2.4.3.1. Onečišćenje voda

Voda kao prirodni resurs od izuzetne je važnosti za cijelo područje obuhvaćeno Projektom ukupnog razvoja.
Na ovom području nema zabilježenih većih zagađenja koje bi stvarale značajan ekološki problem, no sustav zaštite okoliša mora u budućnosti i imati će jednu od važnijih uloga u razvoju ovog područja.

2.4.3.2. Onečišćenje zraka

Kvaliteta zraka je zadovoljavajuća i na području grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica nema izvora zagađivanja zraka.

2.4.3.3. Onečišćenje tla te degradacija zemljišta i poljoprivrednog potencijala

Potencijal poljoprivrednog zemljišta nije ugrožen zbog činjenice da intenzivne poljoprivredne proizvodnje u navedenom području nema. Većina poljoprivrednika koji utječu na tlo i njegovu degradaciju poljoprivredom se bave kroz primarni sustav proizvodnje i svojom obradom na tradicionalan način ne ugrožavaju potencijal poljoprivrednog zemljišta.

2.4.4. SWOT analiza zaštite okoliša

Prednosti	**Nedostaci**
○ Očuvana priroda i okoliš	○ Slaba kontrola prirodnih resursa
○ Sanacija divljih odlagališta	
Prilike	**Prijetnje**
○ Mogućnosti razvoja ruralnog turizma	○ Eventualni dolazak industrije i onečišćenje okoliša
○ Mogućnost iskorištenja prostora za sport na otvorenom	○ Ugroženost šuma ○ Moguće zapuštanje poljoprivrednih

	zemljišta

2.5. Institucije

2.5.1. Struktura državne administracije

U gradu Dugom Selu nalazi se Ured državne uprave u Zagrebačkoj županiji, Ispostava Dugo Selo. Ured se sastoji od pet različitih službi koje građanima Dugog Sela, Brckovljana i Rugvice stoje na raspolaganju: Služba za zajedničke poslove, gospodarstvo, imovinsko pravne poslove, društvene djelatnosti, opću upravu. Također postoji i ispostava Hrvatskog zavoda za poljoprivredno savjetodavno službu.

2.5.2. Struktura županijske administracije

U Dugom Selu je smješten pododsjek za prostorno uređenje i gradnju koji se nalazi unutar županijskog upravnog odjela za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša.

2.5.3 Struktura administracije Grada Dugo Selo Općine Brckovljani i Općine Rugvica

Za obavljanje poslova samoupravnog djelokruga Grada kao i za poslove državne uprave prenesenih na grad ustrojena su tri upravna odjela (za gospodarstvo i financije; za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, komunalno i stambeno gospodarstvo; za društvene djelatnosti) i tajništvo, s ukupno 28 zaposlenih.

Strukturu administracije u općini Brckovljani čini jedinstveni upravni odjel sa šest zaposlenih.

Strukturu administracije u općini Rugvica čini jedinstveni upravni odjel sa sedam zaposlenih.

2.5.4 Aktivno vođenje proračuna grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica

Prihode i rashode Grada Dugog Sela planira gradsko vijeće, a u općinama Brckovljani i Rugvica općinsko vijeće i to godišnjim proračunom. Proračun je akt grada ili općine kojim se procjenjuju njezini prihodi i primici te utvrđuju njezini rashodi i izdaci za jednu godinu. Proračun donosi gradsko odnosno općinsko vijeće prije početka slijedeće kalendarske godine, a ukoliko ne donese proračun, gradsko odnosno općinsko vijeće mora donijeti odluku o privremenom financiranju za razdoblje od tri mjeseca.

Sve pokretne i nepokretne stvari te imovinska prava koja pripadaju gradu ili općini čine njegovu imovinu. Za izvršenje godišnjeg proračuna odgovorno je gradsko odnosno općinsko vijeće dok je nalogodavac za izvršenje proračuna u cjelini gradonačelnik odnosno načelnik.

Svrha proračuna je da odredi jasan, logičan plan za alokaciju resursa grada ili općine programima pružanja osnovnih javnih usluga, kao što su parkovi i rekreacija, javna sigurnost, održavanje i izgradnja ulica i mostova, te druge funkcije koje pružaju potporu sigurnom, zdravom i ugodnom okruženju zajednice. Kada je pravilno

izrađen, proračun je sredstvo za službeno dokumentiranje financijskih i programskih smjernica gradskog odnosno općinskog vijeća. Proračun je višestruko značajan jer predstavlja:

- Financijski plan
- Strateški dokument
- Pravni akt
- Vodič za postupke upravljanja gradom, općinom
- Sredstvo komunikacije s ukupnom javnošću koja sudjeluje u prihodovnoj ili u rashodovnoj strani proračuna te ostalim interesnim skupinama.

2.5.4.1. Proračun Grada Dugo Selo za 2009. godinu

BROJ KONTA	VRSTA PRIHODA / PRIMITAKA	1 ostvareno 2008	2 plan 2009*	2/1
	UKUPNO PRIHODI / PRIMICI	**74.265.302,57**	**97.975.748,42**	**131,9 %**
6	**Prihodi poslovanja**	**64.018.589,75**	**58.929.742,50**	**92,1 %**
61	**Prihodi od poreza**	**32.692.763,52**	**32.978.742,50**	**100,9 %**
611	Porez i prirez na dohodak	28.056.155,75	27.186.742,50	96,9 %
613	Porezi na imovinu	4.125.071,59	5.196.000,00	126,0 %
614	Porezi na robu i usluge	511.536,18	595.000,00	116,3 %
616	Ostali prihodi od poreza	0,00	1.000,00	0,0 %
63	**Pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar opće države**	**1.665.474,85**	**5.506.000,00**	**330,6 %**
633	Pomoći iz proračuna	1.665.474,85	5.506.000,00	330,6 %
64	**Prihodi od imovine**	**2.676.827,27**	**2.253.000,00**	**84,2 %**
641	Prihodi od financijske imovine	1.504.913,65	1.100.000,00	73,1 %
642	Prihodi od nefinancijske imovine	1.171.913,62	1.153.000,00	98,4 %
65	**Prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima**	**26.728.217,82**	**18.005.000,00**	**67,4 %**
651	Administrativne (upravne) pristojbe	248.146,66	260.000,00	104,8 %
652	Prihodi po posebnim propisima	26.480.071,16	17.745.000,00	67,0 %
66	**Ostali prihodi**	**255.306,29**	**187.000,00**	**73,2 %**
662	Kazne	500,00	30.000,00	6.000,0 %
663	Donacije od pravnih i fizičkih osoba izvan opće države	254.806,29	157.000,00	61,6 %
7	**Prihodi od prodaje nefinancijske imovine**	**10.159.830,39**	**12.720.000,00**	**125,2 %**
71	**Prihodi od prodaje neproizvedene imovine**	**10.042.490,87**	**12.600.000,00**	**125,5 %**

711	Prihodi od prodaje materijalne imovine - prirodnih bogatstava	10.042.490,87	12.600.000,00	125,5 %
72	**Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine**	**117.339,52**	**120.000,00**	**102,3 %**
721	Prihodi od prodaje građevinskih objekata	117.339,52	120.000,00	102,3 %
8	**Primici od financijske imovine i zaduživanja**	**86.882,43**	**200.000,00**	**230,2 %**
81	**Primljene otplate (povrati) glavnice danih zajmova**	**86.882,43**	**200.000,00**	**230,2 %**
816	Primici (povrati) glavnice zajmova danih trgovačkim društvima, obrtnicima, malim i srednjim poduzećima	86.882,43	200.000,00	230,2 %
9	**Vlastiti izvori**	**0,00**	**26.126.005,92**	**0,0 %**
98	**Rezerviranja viška prihoda**	**0,00**	**26.126.005,92**	**0,0 %**
982	Ostala rezerviranja (stalna pričuva i drugo)	0,00	26.126.005,92	0,0 %

BROJ KONTA	VRSTA RASHODA / IZDATAKA	1 ostvareno 2008	2 plan 2009*	2/1
	UKUPNO RASHODI / IZDACI	**69.392.722,26**	**97.975.748,42**	**141,2 %**
3	**Rashodi poslovanja**	**37.939.792,63**	**50.676.506,80**	**133,6 %**
31	**Rashodi za zaposlene**	**11.456.280,00**	**13.340.085,79**	**116,4 %**
311	Plaće	9.374.791,16	10.392.900,00	110,9 %
312	Ostali rashodi za zaposlene	466.779,80	1.155.732,44	247,6 %
313	Doprinosi na plaće	1.614.709,04	1.791.453,35	110,9 %
32	**Materijalni rashodi**	**16.757.288,95**	**24.108.788,41**	**143,9 %**
321	Naknade troškova zaposlenima	284.358,13	428.090,00	150,5 %
322	Rashodi za materijal i energiju	2.814.084,24	3.095.800,39	110,0 %
323	Rashodi za usluge	11.125.082,34	17.354.451,02	156,0 %
329	Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	2.533.764,24	3.230.447,00	127,5 %
34	**Financijski rashodi**	**506.323,50**	**285.000,00**	**56,3 %**

342	Kamate za primljene zajmove	460.299,18	230.000,00	50,0 %
343	Ostali financijski rashodi	46.024,32	55.000,00	119,5 %
35	**Subvencije**	**86.350,00**	**175.500,00**	**203,2 %**
352	Subvencije trgovačkim društvima, obrtnicima, malim i srednjim poduzetnicima izvan javnog sektora	86.350,00	175.500,00	203,2 %
37	**Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade**	**1.534.142,05**	**2.353.027,00**	**153,4 %**
372	Ostale naknade građanima i kućanstvima iz proračuna	1.534.142,05	2.353.027,00	153,4 %
38	**Ostali rashodi**	**7.599.408,13**	**10.414.105,60**	**137,0 %**
381	Tekuće donacije	7.008.918,03	9.875.632,60	140,9 %
382	Kapitalne donacije	500.000,00	138.473,00	27,7 %
383	Kazne, penali i naknade štete	90.490,10	200.000,00	221,0 %
385	Izvanredni rashodi	0,00	200.000,00	0,0 %
4	**Rashodi za nabavu nefinancijske imovine**	**28.400.495,14**	**46.449.241,62**	**163,6 %**
41	**Rashodi za nabavu neproizvedene imovine**	**2.049.927,47**	**6.952.000,00**	**339,1 %**
411	Materijalna imovina - prirodna bogatstva	1.958.488,47	5.810.000,00	296,7 %
412	Nematerijalna imovina	91.439,00	1.142.000,00	1.248,9 %
42	**Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine**	**26.227.638,74**	**38.997.241,62**	**148,7 %**
421	Građevinski objekti	23.896.883,33	32.599.574,72	136,4 %
422	Postrojenja i oprema	488.826,10	765.350,00	156,6 %
423	Prijevozna sredstva	293.956,60	216.000,00	73,5 %
424	Knjige, umjetnička djela i ostalae izložbene vrijednosti	209.258,06	200.000,00	95,6 %
426	Nematerijalna proizvedena imovina	1.338.714,65	5.216.316,90	389,7 %
45	**Rashodi za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini**	**122.928,93**	**500.000,00**	**406,7 %**
451	Dodatna ulaganja na građevinskim objektima	122.928,93	500.000,00	406,7 %
5	**Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova**	**3.052.434,49**	**850.000,00**	**27,8 %**
53	**Izdaci za dionice i udjele u glavnici**	**0,00**	**20.000,00**	**0,0 %**

531	Dionice i udjeli u glavnici banaka i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	0,00	20.000,00	0,0 %
54	**Izdaci za otplatu glavnice primljenih zajmova**	**3.052.434,49**	**830.000,00**	**27,2 %**
544	Otplata glavnice primljenih zajmova od banaka i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektor	3.052.434,49	830.000,00	27,2 %

*po II. izmjenama i dopunama Proračuna Grada Dugog Sela, donesenim na 4. sjednici Gradskog vijeća Grada Dugog Sela 30. rujna 2009.

2.5.4.2. Proračun Općine Brckovljani za 2009. godinu

Poz. klas.	Konto	Naziv:	Proračun za 2008. godinu	Proračun za 2009. godinu	Projekcija 2010.	Projekcija 2011.	
		SVEUKUPNO RASHODI	**31.466.234,50**	**49.486.250,00**	**40.457.950,00**	**39.898.450,00**	
	3	**Rashodi poslovanja**	**29.582.984,50**	**47.100.400,00**	**38.712.100,00**	**37.372.600,00**	
	31	**Rashodi za zaposlene**	**957.900,00**	**1.072.900,00**	**1.078.600,00**	**1.140.600,00**	
	311	Rashodi za plaće	800.000,00	900.000,00	900.000,00	950.000,00	
	312	Ostali rashodi za zaposlene	20.900,00	24.900,00	30.600,00	35.600,00	
	313	Doprinosi na plaće	137.000,00	148.000,00	148.000,00	155.000,00	
	32	**Materijalni rashodi**	**4.913.000,00**	**5.149.000,00**	**4.612.500,00**	**4.649.000,00**	
	321	Naknade troškova zaposlenima	128.000,00	129.000,00	134.000,00	145.000,00	
	322	Rashodi za materijal i energiju	463.000,00	499.000,00	524.000,00	530.000,00	
	323	Rashodi za usluge	3.817.000,00	2.968.000,00	3.036.500,00	3.056.000,00	
	329	Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	505.000,00	1.553.000,00	918.000,00	918.000,00	
	34	**Financijski rashodi**	**32.000,00**	**33.000,00**	**35.000,00**	**37.000,00**	
	343	Ostali financijski rashodi	32.000,00	33.000,00	35.000,00	37.000,00	
	35	**Subvencije**	**19.256.084,50**	**34.647.500,00**	**28.095.000,00**	**26.595.000,00**	

	351	Subvencije trgovačkom društvu	19.231.084,50	34.622.500,00	28.070.000,00	26.570.000,00	
	352	Subvencije izvan javnog sektora	25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00	
	37	**Naknade građanima i kućanstvima**	**1.847.000,00**	**2.172.000,00**	**2.327.000,00**	**2.377.000,00**	
	372	Ostale naknade građanima i kućanstvima	1.847.000,00	2.172.000,00	2.327.000,00	2.377.000,00	
	38	**Ostali rashodi**	**2.577.000,00**	**4.026.000,00**	**2.564.000,00**	**2.574.000,00**	
	381	Tekuće donacije	2.567.000,00	4.006.000,00	2.544.000,00	2.554.000,00	
	385	Izvanredni rashodi	10.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	
	4	**Rashodi za nabavu nefinancijske imovine**	**1.851.400,00**	**2.354.000,00**	**1.714.000,00**	**2.494.000,00**	
	41	**Rashodi za nabavu neproizvedene imovine**	**976.400,00**	**1.520.000,00**	**184.000,00**	**134.000,00**	
	411	Materijalna imovina	530.000,00	1.130.000,00	100.000,00	50.000,00	
	412	Nematerijalna imovina	446.400,00	390.000,00	84.000,00	84.000,00	
	42	**Rashodi za nabavu proizvedene dugotr. imovine**	**875.000,00**	**834.000,00**	**1.530.000,00**	**2.360.000,00**	
	421	Građevinski objekti	825.000,00	774.000,00	1.470.000,00	2.300.000,00	
	422	Oprema	50.000,00	60.000,00	60.000,00	60.000,00	
	5	**Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova**	**31.850,00**	**31.850,00**	**31.850,00**	**31.850,00**	
	54	**Izdaci za otplatu glavnica primljenih zajmova**	**31.850,00**	**31.850,00**	**31.850,00**	**31.850,00**	
	541	Otplata glavnice	31.850,00	31.850,00	31.850,00	31.850,00	
		SVEUKUPNO RASHODI I IZDACI:	31.466.234,50	49.486.250,00	40.457.950,00	39.898.450,00	
		SVEUKUPNO PRIHODI I PRIMICI:	31.466.234,50	49.486.250,00	40.457.950,00	39.898.450,00	
	6	**Prihodi poslovanja**	**15.024.000,00**	**15.983.000,00**	**29.378.000,00**	**25.53.000,00**	
	61	**Prihodi od poreza**	**6.773.000,00**	**7.482.000,00**	**8.212.000,00**	**9.212.000,00**	
	611	Porez i prirez na dohodak	5.897.000,00	6.406.000,00	6.926.000,00	7.426.000,00	
	613	Porezi na imovinu	760.000,00	960.000,00	1.160.000,00	1.660.000,00	
	614	Porezi na robu i usluge	115.000,00	115.000,00	125.000,00	125.000,00	
	616	Ostali prihodi od poreza	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	
	63	**Pomoći iz inozem. i subjekata unut. države**	**2.030.000,00**	**2.030.000,00**	**3.530.000,00**	**3.530.000,00**	
	633	Pomoći iz proračuna	1.030.000,00	1.030.000,00	1.530.000,00	1.530.000,00	

	634	Pomoći od ostalih subjekata	1.000.000,00	1.000.000,00	2.000.000,00	2.000.000,00	
	64	**Prihodi od imovine**	**330.000,00**	**335.000,00**	**370.000,00**	**370.000,00**	
	641	Prihodi od financijske imovine	30.000,00	35.000,00	40.000,00	40.000,00	
	642	Prihodi od nefinancijske imovine	300.000,00	300.000,00	330.000,00	330.000,00	
	65	**Prihodi po posebnim propisima**	**5.890.000,00**	**6.136.000,00**	**17.265.000,00**	**12.421.000,00**	
	651	Prihodi od pristojbi	1.230.000,00	950.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	
	652	Prihodi po posebnim propisima	4.660.000,00	5.185.000,00	16.265.000,00	11.421.000,00	
	66	**Ostali prihodi**	**1.000,00**	**1.000,00**	**1.000,00**	**1.000,00**	
	662	Kazne	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	
	7	**Prihodi od prodaje nefinancijske imovine**	**13.739.976,43**	**33.503.250,00**	**11.079.950,00**	**14.364.450,00**	
	71	**Prihodi od prodaje neproizvedene imovine**	**13.294.976,43**	**33.058.250,00**	**11.014.950,00**	**14.299.450,00**	
	711	Prihodi od prodaje materijalne imovine	13.294.976,43	33.058.250,00	11.014.950,00	14.299.450,00	
	72	**Prihodi od prodaje proizvedene imovine**	**445.000,00**	**445.000,00**	**65.000,00**	**65.000,00**	
	721	Prihodi od prodaje građevinskih objekata	445.000,00	445.000,00	65.000,00	65.000,00	
		U k u p n o p r i h o d i i p r i m i c i	28.763.976,43				
	922	VIŠAK PRIHODA	2.702.258,07	******	******	******	
		SVEUKUPNO:	31.466.234,50	49.486.250,00	40.457.950,00	39.898.450,00	

2.5.4.3. Proračun Općine Rugvica za 2009. godinu

KONTO	O P I S	PROCJENA OSTVARENJA 2008.	PRORAČUN PLANIRANO 2009.	I IZMJENE I DOPUNE 2009.
3 + 4	**SVEUKUPNO RASHODI I IZDACI**	**31.957.561,00**	**67.041.000,00**	**64.827.957,00**
3	**RASHODI**	**15.365.000,00**	**23.521.000,00**	**24.025.957,00**
31	**RASHODI ZA ZAPOSLENE**	**1.243.000,00**	**1.512.000,00**	**1.395.000,00**
311	PLAĆE	1.030.000,00	1.250.000,00	1.160.000,00
312	Ostali izdaci za zaposlene	35.000,00	50.000,00	50.000,00
313	Doprinosi na plaće	178.000,00	212.000,00	185.000,00
32	**MATERIJALNI RASHODI**	**8.741.000,00**	**15.305.000,00**	**15.806.957,00**
321	NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	75.000,00	85.000,00	85.000,00
322	RASHODI ZA MATERIJAL I ENERG.	220.000,00	220.000,00	210.000,00
323	RASHODI ZA USLUGE	4.767.000,00	13.077.000,00	13.589.000,00
329	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI	3.639.000,00	1.923.000,00	1.922.957,00
34	**FINANCIJSKI RASHODI**	**30.000,00**	**35.000,00**	**35.000,00**
343	OSTALI FINANCIJSKI RASHODI	30.000,00	35.000,00	35.000,00
37	**NAKNADE GRAĐANIMA**	**2.155.000,00**	**2.525.000,00**	**2.595.000,00**
372	Naknade građanima i kućanstvima	2.155.000,00	2.525.000,00	2.595.000,00
38	**DONACIJE I OSTALI RASHODI**	**3.196.000,00**	**4.144.000,00**	**4.194.000,00**
381	TEKUĆE DONACIJE	3.179.000,00	4.114.000,00	4.164.000,00
385	IZVANREDNI RASHODI	17.000,00	30.000,00	30.000,00
4	**RASHODI**	**16.592.561,00**	**43.520.000,00**	**40.802.000,00**
41	**RASHODI ZA NABAVU NEPR.IMOVINE**	**850.000,00**	**2.000.000,00**	**2.000.000,00**
411	MATERIJALNA IMOVINA	850.000,00	2.000.000,00	2.000.000,00
42	**RASHODI ZA NABAVU PROIZVEDENE DUGOTRAJNE IMOVINE**	**15.742.561,00**	**41.520.000,00**	**38.802.000,00**
421	GRAĐEVINSKI OBJEKTI	13.624.561,00	36.250.000,00	33.832.000,00

422	POSTROJENJA I OPREMA	70.000,00	100.000,00	100.000,00
426	PROIZVEDENA NEMATERIJALNA IMOVINA	2.048.000,00	5.170.000,00	4.870.000,00
	SVEUKUPNO PRIHODI I PRIMICI I VIŠAK	**32.407.561,00**	**67.591.000,00**	**65.327.957,00**
	UKUPNO PRIHODI I PRIMICI	**17.150.000,00**	**57.891.000,00**	**51.147.000,00**
6	**PRIHODI**	**17.150.000,00**	**29.391.000,00**	**29.647.000,00**
61	**PRIHODI OD POREZA**	**9.980.000,00**	**15.290.000,00**	**15.290.000,00**
611	POREZ I PRIREZ NA DOHODAK	7.300.000,00	7.600.000,00	7.600.000,00
613	POREZ NA IMOVINU	2.500.000,00	7.500.000,00	7.500.000,00
614	POREZI NA ROBU I USLUGE	180.000,00	190.000,00	190.000,00
63	**POMOĆI**	**750.000,00**	**4.050.000,00**	**4.306.000,00**
633	POMOĆI IZ PRORAČUNA	750.000,00	4.050.000,00	4.306.000,00
64	**PRIHODI OD IMOVINE**	**1.680.000,00**	**1.711.000,00**	**1.711.000,00**
641	PRIHODI OD FINANCIJSKE IMOVINE	410.000,00	211.000,00	211.000,00
642	PRIHODI OD NEFINANCIJSKE IMOVINE	1.270.000,00	1.500.000,00	1.500.000,00
65	**PRIHODI OD PRODAJE ROBA I USLUGA**	**4.740.000,00**	**7.540.000,00**	**7.540.000,00**
652	PRIHODI PO POSEBNIM PROPISIMA	4.740.000,00	7.540.000,00	7.540.000,00
66	**Tekuće pomoći od subjekata izvan države**	**0,00**	**800.000,00**	**800.000,00**
663	Tekuće pomoći od subjekata izvan države	0,00	800.000,00	800.000,00
7	**PRIMICI (za kapitalnu imovinu)**	**220.000,00**	**28.500.000,00**	**21.500.000,00**
71	**PRIHODI OD PRODAJE NEPROIZVEDENE IMOVINE**	**220.000,00**	**28.500.000,00**	**21.500.000,00**
711	PRIMICI OD PRODAJE MATERIJALNE IMOVINE	220.000,00	28.500.000,00	21.500.000,00
	B RAČUN ZADUŽIVANJA/FINANCIRANJA	.		
8	**PRIMICI OD FINANCIJSKE IMOVINE**	**250.000,00**	**250.000,00**	**250.000,00**
81	**PRIMLJENE OTPLATE ZAJMOVA**	**250.000,00**	**250.000,00**	**250.000,00**
812	POVRAT ZAJMOVA DANIH GRAĐANIMA	250.000,00	250.000,00	250.000,00
5	**IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU**	**700.000,00**	**800.000,00**	**750.000,00**
512	IZDACI ZA DANE ZAJMOVE	700.000,00	800.000,00	750.000,00
	NETO ZADUŽIVANJE/FINANCIRANJE	450.000,00	550.000,00	500.000,00

2.5.4.4. Transparentni proračunski procesi

Transparentni proračunski proces uključuje širok opseg aktivnosti ili modela koji se koriste u svrhu optimiziranja prikupljanja i korištenja proračunskih sredstava.
Postoje tri glavne aktivnosti koje na najbolji način ostvaruju cilj povećanja transparentnosti, a to su:

1. Proračunska poruka
2. Javna tribina
3. Proračun u malom

U tu svrhu Upravni odjel za gospodarstvo i financije Grada Dugog Sela od 2003. godine izrađuje "Proračun u malom" u kojem se nalazi i proračunska poruka gradonačelnika. Proračun u malom je sažetak proračuna koji na kraći i pregledan način omogućuje građanima jednostavniji i lakši uvid u prihode i rashode grada, te da dobiju potpuniju informaciju gdje se sve troši gradski novac. Objavljuje se kao samostalan prilog "Dugoselskoj kronici" i na službenoj gradskoj web stranici, w.w.w. dugoselo.hr.

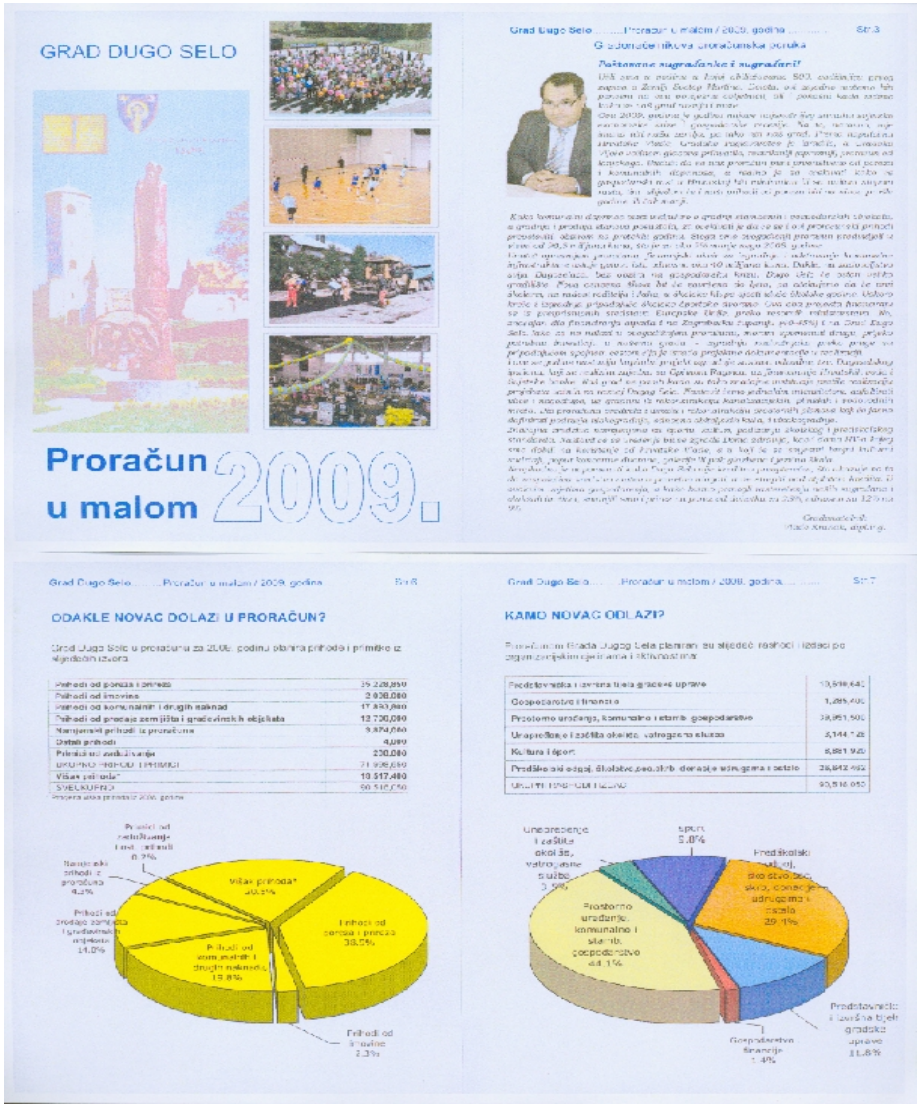

2.5.5. Financiranje javnih potreba

Prema funkcionalnoj klasifikaciji javnih izdataka općina, gradova i županija postoji 12 skupina izdataka koji se financiraju iz proračuna lokalnih jedinica. To su:

1. Opće javne (administrativne)
2. Javni red i sigurnosni poslovi
3. Obrazovanje (predškolski odgoj, osnovno i srednje obrazovanje)
4. Zdravstvo
5. Socijalna sigurnost i skrb
6. Stambeno komunalna djelatnost
7. Rekreacija (sport), kulturna, vjerska i ostale djelatnosti
8. Poljoprivreda, šumarstvo, lov i ribolov
9. Rudarstvo industrija i graditeljstvo
10. Prijevoz i komunikacije
11. Drugi ekonomski poslovi i usluge
12. Izdaci koji nisu svrstani prema glavnim skupinama (kamate, transakcije u vezi s javnim dugom, troškovi izdavanja vrijednosnih papira)

2.5.5.1. Plan proračuna Grada Dugo Selo za 2009. godinu po funkcijskoj klasifikaciji

* Napomena: Izdaci za financijsku imovinu i udjele u glavnici, (850.000,00 kn) ne nalazi se u planu proračuna, po funkcijskoj klasifikaciji

Račun i naziv računa	Opće javne službe	Obrana	Javni red i sigurnost	Ekonomski poslovi	Zaštita okoliša	Stambeni i zajednički objekti	Zdravstvo	Rekreacija kultura i religija	Obrazovanje	Socijalna zaštita	Ukupno
	12.756.033,92	135.000,00	1.176.128,00	34.870.652,67	3.321.320,00	14.429.622,87	146.712,60	8.447.844,36	20.013.860,00	1.828.574,00	97.125.748,42
31 Rashodi za zaposlene	**5.614.931,43**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**1.463.194,36**	**6.261.960,00**	**-**	**13.340.085,79**
311 Plaće	4.068.500,00	-	-	-	-	-	-	1.198.200,00	5.126.200,00	-	10.392.900,00
312 Ostali rashodi za zaposlene	846.932,44	-	-	-	-	-	-	59.800,00	249.000,00	-	1.155.732,44
313 Doprinosi na plaće	699.498,99	-	-	-	-	-	-	205.194,36	886.760,00	-	1.791.453,35
32 Materijalni rashodi	**5.976.102,49**	**105.000,00**	**76.128,00**	**390.800,00**	**1.663.400,00**	**11.046.310,92**	**-**	**1.660.300,00**	**3.158.700,00**	**32.047,00**	**24.108.788,41**
321 Naknade troškova zaposlenim	185.890,00	5.000,00	-	-	-	-	-	45.600,00	191.600,00	-	428.090,00
322 Rashodi za materijal i ener	357.300,39	-	-	-	-	1.278.000,00	-	193.500,00	1.267.000,00	-	3.095.800,39
323 Rashodi za usluge	3.005.412,10	100.000,00	76.128,00	230.800,00	1.528.400,00	9.698.310,92	-	1.216.400,00	1.474.000,00	25.000,00	17.354.451,02
329 Ostali nespomenuti rashodi	2.427.500,00	-	-	160.000,00	135.000,00	70.000,00	-	204.800,00	226.100,00	7.047,00	3.230.447,00
34 Financijski rashodi	**285.000,00**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**285.000,00**
342 Kamate za primljene zajmove	230.000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	230.000,00
343 Ostali financijski rashodi	55.000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	55.000,00
35 Subvencije	**-**	**-**	**-**	**175.500,00**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**175.500,00**
352 Subvencije trgovačkim društ	-	-	-	175.500,00	-	-	-	-	-	-	175.500,00
37 Naknade građanima i kuć.	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**400.000,00**	**-**	**-**	**156.500,00**	**1.796.527,00**	**2.353.027,00**
372 Ostale naknade građanima i	-	-	-	-	-	400.000,00	-	-	156.500,00	1.796.527,00	2.353.027,00
38 Ostali rashodi	**626.000,00**	**-**	**1.100.000,00**	**869.273,00**	**409.420,00**	**600.000,00**	**146.712,60**	**3.918.000,00**	**2.744.700,00**	**-**	**10.414.105,60**
381 Tekuće donacije	123.000,00	-	1.100.000,00	843.800,00	399.420,00	600.000,00	146.712,60	3.918.000,00	2.744.700,00	-	9.875.632,60
382 Kapitalne donacije	103.000,00	-	-	25.473,00	10.000,00	-	-	-	-	-	138.473,00
383 Kazne, penali i naknade šte	200.000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	200.000,00
385 Izvanredni rashodi	200.000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	200.000,00
41 Rashodi za nabavu nepro.	**110.000,00**	**-**	**-**	**4.000.000,00**	**-**	**-**	**-**	**1.142.000,00**	**1.700.000,00**	**-**	**6.952.000,00**
411 Materijalna imovina - priro	110.000,00	-	-	4.000.000,00	-	-	-	-	1.700.000,00	-	5.810.000,00
412 Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	-	-	1.142.000,00	-	-	1.142.000,00
42 Rashodi za nabavu proiz.	**144.000,00**	**30.000,00**	**-**	**29.435.079,67**	**1.248.500,00**	**1.883.311,95**	**-**	**264.350,00**	**5.992.000,00**	**-**	**38.997.241,62**
421 Građevinski objekti	-	-	-	24.319.162,77	1.032.500,00	1.797.911,95	-	-	5.450.000,00	-	32.599.574,72
422 Postrojenja i oprema	144.000,00	30.000,00	-	-	-	-	-	49.350,00	542.000,00	-	765.350,00
423 Prijevozna sredstva	-	-	-	-	216.000,00	-	-	-	-	-	216.000,00
424 Knjige, umjetnička djela i	-	-	-	-	-	-	-	200.000,00	-	-	200.000,00
426 Nematerijalna proizvedena i	-	-	-	5.115.916,90	-	85.400,00	-	15.000,00	-	-	5.216.316,90
45 Rashodi za dodatna ulag.	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**500.000,00**	**-**	**-**	**-**	**-**	**500.000,00**
451 Dodatna ulaganja na građevi	-	-	-	-	-	500.000,00	-	-	-	-	500.000,00

2.5.5.2. Plan proračuna Općine Brckovljani za 2009. godinu po funkcijskoj klasifikaciji

Konto	Opće javne službe	Ob.	Javni red i sigurnost	Ekonomski poslovi	Zaštita okoliša	Usluge unapređenja stanovanja	Zdr.	Rekreacija, kultura, šport	Obrazovanje	Socijalna zaštita	Ukupno
3	2.813.900,00		590.000,00	2.449.000,00	2.000,00	36.147.500,00		525.000,00	3.660.000,00	913.000,00	**47.100.400,00**
31	1.072.900,00										
	1.072.900,00										
311	900.000,00									900.000,00	
312	24.900,00									24.900,00	
313	148.000,00									148.000,00	
32	1.708.000,00			1.804.000,00	2.000,00	1.525.000,00		110.000,00			**5.149.000,00**
321	125.000,00			4.000,00							**129.000,00**
322	30.000,00			109.000,00		360.000,00					**499.000,00**
323				1.691.000,00	2.000,00	1.165.000,00		110.000,00			**2.968.000,00**
329	1.553.000,00									1.553.000,00	
34	33.000,00									33.000,00	
343	33.000,00									33.000,00	
35				25.000,00		34.622.500,00					**34.647.500,00**
351						34.622.500,00					**34.622.500,00**
352				25.000,00							**25.000,00**
37				495.000,00					1.040.000,00	637.000,00	**2.172.000,00**
372				495.000,00					1.040.000,00	637.000,00	**2.172.000,00**
38			590.000,00	125.000,00				415.000,00	2.620.000,00	276.000,00	**4.026.000,00**
381			590.000,00	105.000,00				415.000,00	2.620.000,00	276.000,00	**4.006.000,00**
385				20.000,00							**20.000,00**
4			60.000,00			1.564.000,00			730.000,00		**2.354.000,00**
41						790.000,00			730.000,00		**1.520.000,00**
411						400.000,00			730.000,00		**1.130.000,00**
412						390.000,00					**390.000,00**
42			60.000,00			774.000,00					**834.000,00**
421						774.000,00					**774.000,00**
422											**60.000,00**

5						31.850,00					**31.850,00**
54						31.850,00					**31.850,00**
541						31.850,00					**31.850,00**
ukupno:	**2.813.900,00**		**650.000,00**	**2.449.000,00**	**2.000,00**	**37.743.350,00**		**525.000,00**	**4.390.000,00**	**913.000,00**	**49.486.250,00**

2.5.5.4. Zaduživanje jedinica lokalne samouprave

Financiranje Grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica definirano je Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi i njegovim naknadnim izmjenama i dopunama.

Na temelju Zakona o proračunu (N.N. br. 96/03) ministar financija je donio Pravilnik o postupku zaduživanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i davanju jamstva jedinica područne (regionalne) samouprave:

- Jedinica lokalne samouprave se može zadužiti ako ispunjava uvjete iz odredbi Zakona o proračunu i Zakona o izvršavanju Državnog proračuna RH koje se odnose na zaduživanje i davanje jamstava u godini u kojoj se traži suglasnost za zaduživanje.
- Jedinica lokalne samouprave ne može se zadužiti za izvanproračunske korisnike i/ili trgovačka društva osnovana u skladu sa Zakonom o komunalnom gospodarstvu.
- Jedinica lokalne samouprave može dati jamstvo za investiciju koja se financira i ona mora biti planirana u proračunu za proračunsku godinu za koju se traži suglasnost za zaduživanje, te utvrđena u odluci o izvršavanju proračuna.
- Prije podnošenja zahtjeva za izdavanje suglasnosti za zaduživanje jedinica lokalne samouprave za nabavu financijskog kredita provodi postupak javne nabave u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi.

Grad Dugo Selo ima zaduženja po osnovu korištenog kredita za izgradnju sportske dvorane u otplati glavnice u iznosu 830.000 kn godišnje do 2014. godine.
Općina Brckovljani nema zaduženja po osnovu korištenih kredita.
U Općini Rugvica ne postoje zaduženja po osnovu korištenih kredita.

2.5.6. Kreiranje interesnih partnerstava

2.5.6.1. Sudjelovanje stanovništva

Neposredno sudjelovanje građana u odlučivanju je propisano Statutom. Građani mogu neposredno sudjelovati u odlučivanju o lokalnim poslovima putem lokalnog referenduma, mjesnog odbora građana i davanjem prijedloga u skladu s zakonom i statutom grada odnosno općine.

Lokalni referendum može se raspisivati radi odlučivanja o prijedlogu za promjenu Statuta, o prijedlogu općeg akta ili drugog pitanja lokalnog značenja iz lokalnog djelokruga općinskog odnosno gradskog vijeća, kao i drugim pitanjima određenim zakonom. Lokalni referendum na temelju odredaba zakona i statuta raspisuje općinsko odnosno gradsko vijeće.

Osim osobnih kontakata razina informiranja građana je povećana kroz izdavanje:

- Grad Dugo Selo – web stranica: www.dugoselo.hr, Službeni glasnik grada Dugog Sela
- Općina Brckovljani - web stranica: www.brckovljani.hr, Službeni glasnik općine Brckovljani

- Općina Rugvica - web stranica: www.rugvica.hr, Službeni glasnik općine Rugvica
- Lokalno glasilo "Dugoselska kronika" objavljuje vijesti i druge informacije s područja sve tri JLS.

2.5.6.2. Javno privatno partnerstvo

Javno privatno partnerstvo podrazumijeva suradnju općine sa partnerom iz privatnog sektora u realizaciji projekta. Javno – privatna partnerstva mogu imati oblik ugovora o upravljanju, zakupu, koncesiji, konceptu „izgradnja-vođenje-prijenos", izravnoj privatizaciji ili složenijim poslovima, na primjer onima koji uključuju prodaju i nakon toga ponovno davanje u zakup istih prostora.
U općini Brckovljani nije bilo projekata koji su realizirani putem javno – privatnog partnerstva.
U općini Rugvica nije do sada bilo projekata realiziranih putem javno – privatnog partnerstva.

2.5.7. SWOT analiza institucija

Prednosti	**Nedostaci**
○ Zadovoljavajuća komunikacija JLS-a sa stanovnicima (putem osobnih kontakata, te kroz izdavanje tiskovina) ○ Zadovoljavajuća komunikacija i suradnja s drugim razinama uprave (županijska)	○ Nije realiziran niti jedan projekt na temelju kojih bi se dobilo sufinanciranje od Europske unije ○ Nedostatak stručnog kadra za provedbu projekata ○ Nedostatak softwarea za upravljanje
Prilike	**Prijetnje**
○ Planirana realizacija projekata kroz alternativne modele financiranja (npr. javno-privatno partnerstvo) ○ Mogućnosti povlačenja sredstava iz Europske unije ○ Povećanje prihoda povećanjem gospodarskih aktivnosti (gospodarske zone)	○ Prevelika centralizacija državne uprave ograničava rad ○ Nedovoljno poznavanje mogućnosti financiranja projekata ○ Neorganiziranost Države u transferu znanja po pitanju mogućnosti iskorištenja EU sredstava

2.6. Prostorno uređenje

2.6.1. Uvod

Prostorni plan jedan je od osnova kvalitetnog i planiranog razvoja, a i obvezatni dokument za prostorno uređenje.
Grad Dugo Selo i općine Brckovljani i Rugvica donijele su i usvojile prostorne planove sukladno važećem zakonu.

2.6.2. Postupak prostornog uređenja

Postupak prostornog uređenja i planiranja utvrđen je Zakonom o prostornom uređenju po kojem je najvažnija odrednica zakona da se dokument prostornog uređenja užeg područja mora uskladiti sa dokumentom šireg područja.

2.6.3. Prilagodbe i unapređenja fizičke infrastrukture

2.6.3.1. Vodno – gospodarski sustav

Grad Dugo Selo vodom opskrbljuje Dukom d.o.o. komunalno poduzeće za opskrbu pitkom vodom, odvodnju otpadnih i oborinskih voda i opskrbu plinom.
Sva naselja u Općini Brckovljani imaju izgrađenu vodovodnu mrežu koja je vezana na vodovod grada Zagreba magistralnim vodovodom Zagreb - Istok preko prepumpne stanice u Božjakovini.
U općini Rugvica također postoji izgrađena vodovodna mreža koja se opskrbljuje vodom iz vodocrpilišta u Ivanjoj Reci.

2.6.3.2. Energetski sustav

Osnovna je zadaća elektrodistribucijske mreže dovođenje električne energije do potrošača, a isporuka te energije mora biti kvalitetna i uz maksimalni stupanj sigurnosti. Na području Zagrebačke županije opskrbu električnom energijom obavljaju DP "Elektra - Zagreb", DP "Elektra - Karlovac" i DP "Elektra - Križ".
Nedostatna ulaganja u razvoj mreže, pa i u najnužnije održavanje postojećih postrojenja u proteklim godinama, dovelo je do vrlo lošeg stanja dijela elektrodistribucijske mreže na području naše županije. Zbog toga neki potrošači električne energije imaju nedopustivo loše naponske uvjete, ili su pak njihovi niskonaponski strujni krugovi preopterećeni, te imamo područja koja nazivamo "sivim zonama". Posljedica toga su učestali prekidi u isporuci električne energije.
Postojeće stanje elektroenergetske mreže u općini Brckovljani ne zadovoljava. Sva naselja imaju električnu zračnu mrežu sa nedovoljnim brojem trafo objekata 10/0,4 KV. U tijeku je rekonstrukcija distributivne mreže. Sva naselja imaju javnu rasvjetu.

2.6.3.3. Plino – opskrba

«Dukom» d.o.o. ima koncesiju za distribuciju plina za ovo područje.
U svim naseljima grada Dugog Sela i općina Brckovljani i Rugvica izgrađena je distributivna mreža zemnog plina. U općini Brckovljani opskrbna mreža plinom nije izgrađena u vikend području Hrebinečko-Stakorovečkog brijega zbog nerentabilnosti distribucije (mali broj potrošača). U tijeku je rekonstrukcija plinovoda Brckovljani - Gornja Greda. Zbog dotrajalosti potrebna je rekonstrukcija plinovoda Gračec - Stančić - Štakorovec.

2.6.3.4. Pošta i javne telekomunikacije

Organizacija javnih telekomunikacija u nepokretnoj mreži izvedena je u tri razine:
- pristupna
- tranzitna
- međunarodna

Na županijskom području postoje dvije razine i to:
- donja razina koju čine mjesna centrala ili više područnih centrala na koje se pretplatnici spajaju
- gornja razina koju čine tranzitne centrale, koje funkcioniraju uvijek u paru

Ovakvim načinom usmjeravanja prometa postignuta je otpornost telekomunikacijske mreže visokog stupnja i to kako na vršna prometna opterećenja, tako i na oštećenja i kvarove.

2.6.3.5. Promet

Dugo Selo povezano je s gradom Zagrebom odličnom željezničkom vezom, putničkim i prigradskim vlakovima povezano na svega 20-tak minuta vožnje do Zagrebačkog glavnog kolodvora. Središtem Dugog Sela prolazi magistralna prometnica Zagreb – Bjelovar.
Otvaranje autoputa, završetak izgradnje čvorišta u Rugvici izuzetno je značajan za ovu regiju, za Dugo Selo i okolicu. Kao nastavak razvoja prometne infrastrukture veliku važnost ima izgradnja spojne ceste i denivelirani prijelaz preko pruge u Dugom Selu kao objekt od zajedničkog interesa, ne samo Grada, već Županije, Hrvatskih cesta i Hrvatskih željeznica. Blizinom Zagreba, željeznice u Dugom Selu i otvaranjem čvora na autocesti A3 Zagreb-Lipovac, Rugvička poslovna zona zajedno s Dugoselskom u skoroj budućnosti postat će značajno poslovno središte istočnog dijela Zagrebačke županije.
Općina Brckovljani ima vrlo dobre prometne veze sa Zagrebom odnosno Zagrebačkom županijom, a također i sa Varaždinskom, Koprivničko-Križevačkom, Bjelovarsko-Bilogorskom i Sisačko-Moslavačkom županijom.

Cestovni promet

Državna cesta D-41 (Zagreb-Vrbovec-Križevci-Koprivnica- granica Mađarske) presjeca općinu u smjeru jugozapad-sjeveroistok.
Od državne ceste D-41, u Prikraju se prema jugu odvaja županijska cesta Ž-3074 koja preko Lupoglava vodi na čvorište Ivanić Grad na autocesti Zagreb-Lipovac, a prema sjeveru se odvaja županijska cesta Ž-3017 koja preko Stančića i Štakorovca vodi na čvorište Sveta Helena na autocesti Zagreb-Goričan.
Naselja koja ne leže uz spomenute ceste na njih su vezana lokalnim cestama.

Željeznički promet

Središnjim dijelom općine prolazi međunarodna željeznička pruga Rijeka-Zagreb-Budimpešta, a južnim dijelom također međunarodna pruga Zagreb-Vinkovci-Beograd.

Zračni promet

Za potrebe poljoprivredne avijacije, izgrađene su na teritoriju današnje općine Brckovljani tri kraće piste, jedna u Božjakovini, jedna u Lupoglavu i jedna u Štakorovcu. Još uvijek su u funkciji piste u Lupoglavu i Štakorovcu, dok ona u Božjakovini više godina ne postoji.

2.6.4. SWOT analiza prostornog planiranja

Prednosti	Nedostaci
Prostorni plan - doneseni prostorni planovi koji sadržavaju većinu projekata za razvoj Grada - u prostornim planovima planirane su lokacije za odvijanje gospodarske djelatnosti (gospodarske zone) **Prometna i ostala infrastruktura** - postoji cjelovita vodovodna mreža - cjelovita opskrba plinom, el. energijom te cjelovita telekomunikacijska mreža	**Prostorni plan** - ne postoje UPU (urbanistički planovi uređenja) **Prometna i ostala infrastruktura** - ne postoji odvojak s autoceste do Dugog Sela - za većinu nužnih projekata nije zadan rok u kojem bi trebali biti završeni - ne postoji cjelovita kanalizacijska mreža
Prilike	**Prijetnje**
Prometna i ostala infrastruktura - predviđeni projekti javno-privatnog partnerstva - predviđena gradnja odvojka s autoceste - planirana izrada DPU/UPU gospodarskih zona	- neadekvatna koordinacija državnih, županijskih i općinskih institucija prostornog planiranja - zastarjeli infrastrukturni planovi na Županijskoj razini nisu usklađeni sa lokalnim razvojem

3. Vizija razvoja Grada Dugo Selo i općina Brckovljani i Rugvica

Mjesta dječjeg smijeha, puna mladih, sposobnih i obrazovanih ljudi, razvijenog poduzetničkog duha, prirodnog okruženja, uz raznolike mogućnosti bavljenja sportom i rekreacijom. Mjesto očuvanih i njegovanih tradicijskih običaja kraja.

4. Poveznice s regionalnim operativnim programom Zagrebačke županije

Županijska razvojna strategija Zagrebačke županije predstavlja ključnu stratešku okosnicu za izradu Projekt ukupnog razvoja Grada Dugo Selo i općina Brckovljani, Rugvica . Polazeći od rezultata SWOT analize koja utvrđuje što su to snage, slabosti te mogućnosti i prijetnje u razvoju Zagrebačke županije i to s obzirom na osnovne strateške smjernice RH i razvojne pravce EU, članovi radne skupine Grada Dugo Selo, općine Brckovljani i Rugvica utvrdili su viziju, strateške ciljeve, prioritete i mjere. Županijska radna skupina i Partnerski odbor dogovorno su formulirali viziju koja će Zagrebačku županiju, blisko povezanu s Gradom Zagrebom, postaviti na poziciju vodeće inovativne gospodarske regije, temeljene na društvu znanja, koja gaji svoju kulturnu i prirodnu baštinu. Također, da bi se omogućio razvoj koji je prilagođen specifičnostima Zagrebačke županije, usredotočivši se na razvoj zajedničkog duha i poticanje međusektorske suradnje, odnosno na proces prepoznavanja ključnih

pitanja regionalnog razvoja od samih članova zajednice. Takav vid direktnog sudjelovanja zajednice osigurat će unapređenje socijalnih i društvenih uvjeta, što bi Zagrebačku županiju trebalo učiniti regijom privlačnom i ugodnom za rad, boravak i življenje. Ciljevi koji se žele u narednom razdoblju ostvariti imaju jednaku važnost i definirani su na način da se uspostavi ravnoteža između svih sektora. Kroz definirane ciljeve nastoji se slabosti preslikati u jakosti i potencijale. **Županijska razvojna strategija Zagrebačke županije** ima četiri glavna strateška razvojna cilja:

1. ***CILJ 1: Učinkovito upravljanje razvojnim resursima, potencijalima i razvojem***

   Ovaj cilj podrazumijeva visoki stupanj učinkovitosti i uspješnosti u upravljanju razvojem; učinkovitu koordinaciju, suradnju, protok informacija i organizaciju rada u svim tijelima Zagrebačke županije. Njegova je realizacija od strateškog značenja za uspješnu provedbu razvojnih programa u svim područjima društvenog i gospodarskog razvitka. To je ključan instrument u promicanju Zagrebačke županije u zemlji i inozemstvu kao gospodarski konkurentne regije, kao i u realizaciji prekogranične, međuregionalne i međužupanijske suradnje sa značajnim razvojnim učincima. Ovaj cilj je, znači, prije svega dobro osmišljen i djelotvoran sustav upravljanja ljudskim resursima za uspješnu pripremu i provedbu razvojnih programa i projekata. Učinkovito upravljanje zahtijeva i snaženje suradnje s institucijama na centralnoj državnoj razini, kao i unapređenje horizontalne suradnje sa svim tijelima i ustanovama na razini Zagrebačke županije i JLS, te uspostavu mehanizama za jačanje suradnje s civilnim društvom u realizaciji županijskih razvojnih prioriteta. To podrazumijeva i izradu kvalitetnih planova s dugoročno osmišljenim smjerom i načinom djelovanja, efikasno koordiniranih i integriranih s drugim relevantnim razvojnim sektorima. Efektivno korištenje razvojnih resursa i potencijala nužno traži i smanjivanje razlika u razvijenosti između razvijenih i manje razvijenih područja Županije, poglavito rubnih dijelova Zagrebačke županije, koja naglašeno zaostaju u razvoju.

2. ***CILJ 2:*** **Konkurentno i društveno odgovorno gospodarstvo**

   Konkurentnost je glavni gospodarski cilj i prioritet svakog nacionalnog i regionalnog gospodarstva, odnosno gospodarskog subjekta. Zagrebačka županija se uvažavajući svoje snage i mogućnosti opredjeljuje za multisektorski razvoj na „čiste industrije i usluge “ i autohtonu poljoprivredu. Temeljem toga postizanje konkurentnosti podrazumijeva u prvom redu: daljnje poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva i njegovog razvojnog tehnološkog i poslovnog povezivanja; stalno usredotočenje na razvoj i primjenu suvremenih tehnologija, inovacija i znanja – posebno informacijskih i komunikacijskih; stalno stvaranje preduvjeta za ulaganje u gospodarstvo; usmjeravanje na razvoj i organiziranje poljoprivrede u sektor koji proizvodi visoko kvalitetne / autohtone / prepoznatljive / brendirane proizvode; dosljedni odabir „čistih“ novih industrija i integracija brige za okoliš u postojeće industrije – sve s ciljem nadilaženja mogućeg razvojnog konflikta s opredjeljenjem za

turizam i za proizvodnju „zdrave“ hrane. A sve to uz poticanje i jačanje društveno odgovornog poslovanja poduzeća.

3. ***CILJ 3: Prepoznatljiva i očuvana kulturna i prirodna baština***

Ovim ciljem nastoje se stvoriti uvjeti za očuvanje i održivo korištenje naslijeđene prirodne i kulturne baštine kao jednog od temeljnih razvojnih resursa Zagrebačke županije. Ostvarivanje cilja previđa planiranje i poticanje ulaganja u istraživanja postojeće prirodne i kulturne baštine te intenziviranje mjera njihova održiva korištenja, bilo kao razvojnog resursa ili kao čimbenika prepoznatljivosti Zagrebačke županije u neposrednom okruženju, na regionalnoj i nacionalnoj razini. Cilj podrazumijeva jačanje znanstvenih istraživanja, stvaranje baza podataka i njihovo kontinuirano ažuriranje, jačanje znanja i vještina u zaštiti prirodne i kulturne baštine te jačanje institucija odgovornih za provedbu cilja. Naglašen je značaj strategije upravljanja spomeničkom baštinom radi njihova očuvanja i održivog korištenja i njegovanja županijskog identiteta. Također, ovim ciljem se kroz ostvarivanje prioriteta jačanja identiteta i prepoznatljivosti Zagrebačke županije predviđa izrada cjelovite marketinške koncepcije kao ključnog dokumenta za usmjeravanje i provedbu konkretnih aktivnosti/projekata .

4. ***CILJ 4: Visoka kvaliteta života***

Opredjeljenje za visoku kvalitetu života stanovnika na području Zagrebačke županije upućuje na volju i usmjerenost prema ulaganjima i poticanju projekata i programa u području društvenih djelatnosti - jačanju sustava obrazovanja, zdravstva i socijalne skrbi te porastu zapošljavanja. Visokoj kvaliteti života u Zagrebačkoj županiji također će doprinijeti i razvijena komunalna infrastruktura – s prioritetnim potrebama vezano za sustav gospodarenja otpadom i sustav vodoopskrbe. Također, posebice značajna ulaganja se očekuju u prometnu infrastrukturu obzirom da je Zagrebačka županija prometno opterećena uskim grlima prema gradu Zagrebu što se treba riješiti izgradnjom obilaznica i učinkovitijim povezivanjem prostora. Ne manji prioritet za ostvarivanje kvalitete života na području Zagrebačke županije je očuvani okoliš koja uz kontinuirano ulaganje u održivo upravljanje prirodnim resursima podrazumijeva i sustavnu integraciju brige za okoliš u sve grane gospodarstva.

Nakon definiranja vizije i razvojnih ciljeva Županijska radna skupina i Regionalni partnerski odbor su zajednički radili na izradi općeg okvira Županijske razvojne strategije koji se sastoji od: strategije, ključnih prioriteta i mjera, kriterija za odabir projekata i razvojnih projekata.

Strategija Županijske razvojne strategije u javnom sektoru implicira uspostavu okruženja koje će kroz ključne infrastrukturne projekte omogućiti i poticati razvoj privatnog sektora koji ostvaruje prihode i promicati rast dinamičnog i demokratskog civilnog društva. Javni će se sektor i sam mijenjati pri izgradnji ovakvog okruženja. Doći će do institucionalnog jačanja koje će omogućiti županiji i JLS da u budućnosti

efektivno i učinkovito upravljaju razvojem i s vremenom unapređuju Županijsku razvojnu strategiju.

Projekt ukupnog razvoja Grada Dugog Sela, općine Brckovljani i Rugvice uvelike se oslanja na smjernice Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije. Jedino se usklađenošću planiranja na najvišim i najnižim razinama (Županijska razvojna strategija i Program ukupnog razvoja) mogu postići sinergijski efekti koji će potom polučiti priželjkivane rezultate i ostvariti kvalitetan razvoj grada i općina. Stoga ciljevi navedenih JLS su:

1. **Podizanje razine kvalitete života i**
2. **Razvoj obrtništva, malog i srednjeg gospodarstva**
3. **Zaštita i očuvanje prirodnih resursa.**

Ako govorimo o ukupnom razvoju jedne regije (županije) potrebno je naglasiti nužnost koordinacije svih odluka, bez obzira na kojoj se razini donosile. Da bi se takve situacije izbjegavale, a potaknuo razvoj, potrebna je organiziranost i profesionalnost javne uprave bez obzira na razinu odlučivanja. Jedino tako je moguće ostvariti zadane ciljeve. Time bi Projekt ukupnog razvoja postao poveznica političkog programa, proračunskog plana kao i prostornih planova u jedinstvenom razvojnom smislu.

5. Strategija razvoja i utvrđivanje ciljeva i prioriteta razvoja Grada Dugo Selo, Općine Brckovljani i Općine Rugvica

Radionice i sastanci koje su održane tijekom 2009.g. u Gradu Dugom Selu i Općinama Rugvica i Brckovljani bile su posvećene upravo problemima i ciljevima koji su se iz njih mogli izvesti. Sudionici, predstavnici različitih interesnih skupina raspravljali su o snagama koje treba pojačati i iskoristiti, slabostima koje treba prevladati, prilikama koje treba iskoristiti te prijetnjama koje treba izbjeći. Slijedeći viziju razvoja Grada Dugog Sela i Općina Brckovljani i Rugvica na tim radionicama i sastancima određena su tri strateška cilja. Mjere vezane za svaki cilj prikazane su nastavku dokumenta.

5.1. Strateški cijevi i Prioriteti Projekta ukupnog razvoja

5.1.1. Strateški cilj 1. – Podizanje razine kvalitete života

Strateškim ciljem 1 nastojalo bi se unaprijediti kvalitetu života te unaprijediti komunalnu i društvenu infrastrukturu. Kvaliteta života za svakoga pojedinca ima različito značenje pa se može smatrati relativnim pojmom. Međutim, klasično poimanje kvalitete života može se svesti na razvoj obrazovanja, sporta, rekreacije, zdravstvenih i socijalnih programa kao i poboljšanje javnih usluga (vodoopskrba, kanalizacija i dr.) koje nedvojbeno utječu na kvalitetu života određene sredine. Stoga je strateški cilj 1 podijeljen na tri prioriteta koji su uzajamno povezani i to: *Razvijena komunalna i prometna infrastruktura, Očuvanje kulturne baštine* te *Razvoj društva znanja.*

Razvijena komunalna i prometna infrastruktura

Ovaj prioritet ostvarivati će svaka JLS na području Zagrebačke županije prema svojim potrebama, osim ukoliko postoji „teritorijalna ovisnost“ o izvedbi pojedinih infrastrukturnih projekata koja nalaže koordinaciju susjednih JLS. Stoga će se u narednom tekstu prikazati koraci koji će se poduzimati u rješavanju nastalih problema u svakoj pojedinačnoj JLS.

Javna infrastruktura je temelj za funkcioniranje urbanog naselja. U nju se ubrajaju ceste, javne površine, cestovna rasvjeta, vodovod i kanalizacija, telekomunikacija, energetska i druga infrastruktura koja služi svim građanima i poduzetnicima koji se njome svakodnevno služe. Ona je temelj za kvalitetno funkcioniranje JLS-a prema gospodarskim, ekološkim i socijalnim kriterijima. Neizostavni je dio svake strategije razvoja. Povećanje kvalitete komunalne infrastrukture sredilo bi se uređenjem odvoda oborinskih voda te izgradnjom sustava za prikupljanje i pročišćavanje otpadnih voda.

Kada je riječ o energetskoj infrastrukturi potrebno je usmjeriti pogled prema onim energentima koji će osigurati nesmetano i kvalitetno zadovoljavanje gospodarskih, ali i svih potreba građana. U tom pogledu se ističu sustav elektroopskrbe te sustav opskrbe plinom.

Prometna infrastruktura i povezanost s glavnim središtem Županije i RH na zadovoljavajućoj je razini. Cestovna mreža dijeli se na županijske, državne, lokalne i nerazvrstane ceste koje su u velikoj većini održavane i zadovoljavaju sigurnosne uvjete prometa. Osnovni problem i cilj za nadolazeće razdoblje je spajanje na državne pravce. Najvažniji prioritet u Gradu Dugo Selo je izgradnja mosta preko željezničke pruge te ostvarenje prometne cjeline Grada.

Očuvanje kulturne baštine

Razvojne institucije moraju održivo upravljati kulturnom baštinom. Očuvanje kulturne baštine nameće se kao potreba očuvanja vlastitog identiteta.

Kulturna baština ogledava se u arhitekturi, sakralnim objektima i kulturnim spomenicima. Ona je konstantno prisutna na ovim područjima još od davnina. Kulturno spomenička baština Grada Dugo Selo, Općine Brckovljani i Općine Rugvica, ogleda se kako u materijalnim tako i u nematerijalnim dobrima koja se iskazuje kroz narodne rukotvorine, izložbe te tradicionalne narodne pjesme i plesove. Očuvanje kulturne baštine značajno je za preživljavanje raznih tradicija. Te tradicije obilježene su različitim vjerskim običajima, kulturnim manifestacijama i dr. Očuvanje kulturne baštine potrebno je njegovati, jer samo tako će mlađe generacije osjetiti važnost i privlačnost prema mjestu u kojem žive. Njegovanje tradicije prenijeti će duh davnina i omogućiti identifikaciju s vrijednostima koje su nekad bile vrlo značajne. U ovom pogledu potrebno je spomenuti bogato prirodno nasljeđe općina koje je rezultiralo i u bogatoj i raznolikoj kulturno spomeničkoj baštini. Kulturna dobra su jedna od rijetkih dobara koja u vrijeme globalizacije nisu uvozno zavisna, a njeni direktni i indirektni učinci najviše donose ploda upravo u mjestima u kojima se nalaze. Općenito govoreći, kulturna baština najlakše se promovira održavanjem raznih manifestacija. U tom pogledu sve JLS trebati će iskoristiti veliki broj stranih fondacija, kao i fondove EU koje ulažu u spomeničku baštinu. Svojevrstan problem predstavlja i nedostatak adekvatnih prostorija za aktivnosti raznih kulturno –

umjetničkih društva koji je popraćen nedostatkom financijskih sredstava. Suradnjom i koordinacijom KUD-ova s jedinicama lokalne samouprave potrebno je pronaći načine financiranja u svim kulturno umjetničkim sferama. Jedan od važnih elemenata razvoja i prezentacije kulture jest izrada projekata koji bi povezivali kulturu s turizmom. Time bi kulturno umjetnička baština dobila besplatnu i efikasnu promociju i ujedno mogućnost komercijalizacije, a turistička ponuda bi bila proširena na još jedan segment. Takav pristup doprinosi razvoju i realizaciji više strateških i prioritetnih ciljeva.

Razvoj društva znanja

Ova smjernica razvoja obuhvaća spektar društvenih potreba kao što su obrazovanje, zdravstvo i socijalna skrb te šport i rekreacija.

U razmatranju projekta razvoja Grada Dugo Selo i Općina Brckovljani i Rugvica potrebno je posebnu pažnju posvetiti **institucijama društvenih djelatnosti**. Pod tim se podrazumijeva status i razvoj: općinske/gradske udruge, obrazovanje, očuvanje i razvoj kulturnih vrijednosti, objekti i institucije koje svojim djelovanjem i postojanjem promiču športski život općina, sustav zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, sustav vatrogasne zaštite itd.

Obrazovanje stanovništva je proces koji se ne događa spontano. U njega je potrebno ulagati, a pri tome rezultate ne očekivati odmah. Rezultati se mogu pojavljivati tek nakon određenog razdoblja. Obrazovanje se odnosi na osnovno, srednje i visoko školstvo. Osnovno i srednje školstvo je u domeni JLS-a i županije, dok visoko školstvo uglavnom nije. Sustavi i institucije obrazovanja, zdravstvene zaštite i socijalne skrbi zahtijevaju poseban tretman. Obrazovne institucije svojim djelovanjem utječu na gospodarstvenu sliku. Županijska razvojna strategija Zagrebačke županije kao jedan od osnovnih županijskih problema generalno ističe i potrebu za boljom komunikacijom i suradnjom gradova i općina međusobno i sa Županijom, ali i Županije s resornim Ministarstvom. Ovakav vid suradnje je potreban kako bi realizirao dugoročan ekonomski razvitak na području cijele Zagrebačke županije.
Veliki izazov će također predstavljati upravljanje projektima ekonomskog razvoja financiranim od strane Europske Unije. U vezi s tim problemom poduzete su mjere koje leže u činjenici da se značajna sredstva angažiraju u financiranju decentraliziranih funkcija u osnovnom školstvu, zdravstvu i socijalnoj skrbi. Također se i znatna sredstva ulažu u stipendiranje učenika i studenata, sufinanciranje raznih programa i aktivnosti u kulturi i športu.
Reformu i unaprjeđenje srednjeg školstva na državnoj razini treba shvatiti kao sredstvo koje vodi prema istom cilju. Posljedica ovakve politike je i ublažavanje nepovoljne demografske strukture stanovništva u kojoj je veliki udio starijeg stanovništva.

Kao i na području cjelokupne Republike Hrvatske zdravstvo predstavlja jedno od značajnih problema. Razlozi su brojni, jer zdravstvena djelatnost je neprofitna djelatnost i cijela zdravstvena zaštita mora biti dostupna svakom pojedinom građaninu. Na koji način, to ovisi o financijskoj moći, ali i spremnosti i razumijevanju lokalne politike za potrebe i probleme zdravstvene zaštite. Zagrebačka županija vlasnik je Doma zdravlja Zagrebačke županije koji ima 8 ispostava, a postoji 45 područnih ambulanti, 16 timova zdravstvene zaštite žena i 125 timova stomatološke

zaštite. Hitna medicinska pomoć ne zadovoljava ukupne potrebe (obzirom na veličinu područja i magistralne prometnice ne zadovoljava kapacitetom i brzinom).

Kao prvi bitni nedostatak ističe se nedostatak liječničkog kadra, ali i nedostatak kapaciteta objekata zdravstvene zaštite kao i osnovne medicinske opreme. Uz taj problem vežu se i problemi lošije infrastrukture zdravstvenih objekata s obzirom da niti jedna ustanova zdravstvene zaštite ne zadovoljava potrebe lokalnog stanovništva posebno u ljetnim mjesecima.

Iako na području Zagrebačke županije postoji 8 centara socijalne skrbi domova za stare i nemoćne te oko 400 udomiteljskih obitelji stalno je prisutan nedostatak smještajnih kapaciteta za smještaj starijih i nemoćnih osoba, pa tako i u navedenim Općinama i Gradu. Socijalna skrb je u načelu u nadležnosti institucija, ali razvojem civilnog društva postoji mogućnost razvoja izvaninstitucionalnih programa socijalne skrbi. Razvojem civilnog društva omogućuje se rasterećenje institucija kako u financijskom tako i u kadrovskom te infrastrukturnom smislu.

Šport je značajan za rekreaciju i odmor stanovništva od svakodnevnice. Na užem i širem području Grad Dugo Selo, Općine Brckovljani i Rugvica postoji niz različitih športskih udruga, klubova i društava.
Jedan od problema koji se javlja u razvoju i afirmaciji ovog potencijala je nedostatak kvalitetno uređenih i opremljenih športskih terena. Kao i na cjelokupnom području države javlja se nedostatak financijskih sredstava, što rezultira lošim stanjem opreme u većini klubova. Ovako pogodno područje za bavljenje raznovrsnim športovima može se iskoristiti i za poboljšanje turističke ponude.

5.1.2. Strateški cilj 2. – Razvoj obrtništva, malog i srednjeg poduzetništva

Gospodarski sustav možda je i najvažniji element u razvoju određenog društva. Njegova snaga i važnost su u tome što osigurava potporu ostalim elementima razvoja pojedinog društva. Ta potpora ne mora nužno biti financijska. Ta potpora može biti i u osiguranju obrazovanog kadra, potrebnog prostora i u mnogočemu drugom. Može se reći da je gospodarski sustav podsustav većeg društvenog sustava oko kojega se kreću ostali podsustavi (manje ili jednake važnosti). Na području Grada Dugo Selo, Općine Brckovljani i Općine Rugvica gospodarski sustav se sastoji od dva dijela. Prvi dio predstavljaju djelatnosti sekundarnog i tercijarnog sektora kao što su građevinarstvo, trgovina, obrtništvo i sl., a drugi dio je poljoprivreda kao predstavnik primarne djelatnosti. S obzirom da je poljoprivredna proizvodnja na navedenom području, a posebno u Grad Dugo Selo smanjena ostvarivanje ovog cilja zamišljeno kroz tri prioriteta, i to *Razvoj gospodarskih zona, Razvoj kulturnog, ruralnog tradicionalnog turizma,* te *Konkurentno gospodarstvo.*

Razvoj gospodarskih zona

S obzirom da su Grad Dugo Selo, Općina Brckovljani i Općina Rugvica susjedne općine, gospodarski napredak mora biti usmjeren u istom smjeru, što će od svih JLS tražiti međusobnu koordinaciju i uvažavanje kako bi se uz stručnu pomoć

gospodarski napredak i ostvario. Jednu od okosnica razvoja trebalo bi predstavljati gospodarstvo. Razvoj poduzetništva, osim kroz izgradnju gospodarskih zona[1], podržavati će se ovdje i drugim mjerama gospodarske politike na lokalnoj razini. Stoga će biti potrebno razviti novi model poticaja koji u ovom trenutku nije adekvatno razrađen. Poduzetničke zone trebale bi postati najvažnije poluge za ostvarenje strategije gospodarskog razvitka u narednim godinama. Zahvaljujući pogodnostima koje proizlaze iz njihove makro i mikro lokacije, blizine cestovnih koridora (blizina Grada Zagreba), očekuje se da će se u njima realizirati veliki projekti investitora koji dolaze iz drugih dijelova Hrvatske i inozemstva. Adekvatna promocija gospodarskih potencijala ne smije biti ograničena samo na lokalna područja.

Razvoj kulturnog ruralnog tradicionalnog turizma

Grad Dugo Selo, Općina Brckovljani i Općina Rugvica pripadaju ruralnim dijelovima Zagrebačke županije i samim time njihov potencijal za razvoj ruralnog i kulturnog turizma je velik. Po tradiciji seoskog prostora, gotovo svako domaćinstvo bilo je vezano za neku vrstu bavljenja poljoprivredom. U posljednjih nekoliko godina trend opadanja poljoprivredne proizvodnje, pogotovo stočarske, dolazi do velikog izražaja.

Potencijali razvoja i obnavljanja gospodarske djelatnosi u prenamjeni prema kulturnom i ruralnom turizmu postoje, ali moraju se stvoriti preduvjeti i osigurati plasman turističkkog proizvoda, te će svoja djelovanja usmjeriti na suradnju s razvojnim institucijama Republike Hrvatske kao što su HAMAG[2], HBOR[3], i dr., a s ciljem intenziviranja ponude. Suradnja sa susjednim JLS-om omogućit će kompenziranje i nadomještanje onih sadržaja koji nedostaju samostalnoj JLS. Odnosno, omogućit će se kreiranje zajedničke turističke ponude (koja može sadržavati selektivne oblike turizma npr. gastronomski, lovni, športsko-rekreativni itd.) ali i zajednički nastup na tržištu. Grad Dugo Selo, Općina Brckovljani i Općina Rugvica prema svojem zemljopisnom položaju i prirodnim potencijalima imaju priliku razviti slijedeće vrste turizma: turizam na seljačkim gospodarstvima, vjerski turizam, lovni turizam, kulturni turizam.

Konkurentno obrtništvo

Konkurentnost je glavni gospodarski cilj i prioritet svakog nacionalnog i regionalnog gospodarstva, odnosno gospodarskog subjekta. Zagrebačka županija a time i Grad Dugo Selo, Općine Brckovljani i Rugvica se uvažavajući svoje snage i mogućnosti opredjeljuju za multisektorski razvoj na „čiste industrije i usluge“ i autohtono obrtništvo. Temeljem toga postizanje konkurentnosti podrazumijeva u prvom redu: daljnje poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva i njegovog razvojnog tehnološkog i poslovnog povezivanja; stalno usredotočenje na razvoj i primjenu suvremenih tehnologija, inovacija i znanja – posebno informacijskih i komunikacijskih; stalno stvaranje preduvjeta za ulaganje u gospodarstvo; usmjeravanje na razvoj i organiziranje poljoprivrede u sektor koji proizvodi visoko kvalitetne / autohtone / prepoznatljive / brendirane proizvode; dosljedni odabir „čistih“ novih industrija i integracija brige za okoliš u postojeće industrije – sve s ciljem

[1] Ili jedne zone, ovisno o dogovoru JLS
[2] HAMAG – Hrvatska agencija za malo gospodarstvo
[3] HBOR – Hrvatska banka za obnovu i razvitak

nadilaženja mogućeg razvojnog konflikta s opredjeljenjem za turizam, a sve to uz poticanje i jačanje društveno odgovornog poslovanja poduzeća.
U strukturi obrtnika dominiraju trgovački obrti, obrti u graditeljstvu, prijevoz, skladištenje te prerađivačka djelatnost. Navedene djelatnosti zauzimaju 74% u ukupnim djelatnostima dok je preostalih 26% raspoređeno na ugostiteljstvo, poljoprivredu, osobne usluge i dalje.

5.1.3. Strateški cilj 3. – Zaštita i očuvanje prirodnih resursa

Strateškim ciljem 3 se nastoji potaknuti zaštita i očuvanje prirodnih resursa. Najizraženiji, a ujedno i najskuplji za rješavanje su problemi gospodarenja otpadom i zbrinjavanja otpadnih voda. Osim tih velikim dijelom „infrastrukturnih problema okoliša“, značajna unapređenja potrebna su i u dijelu uspostave sustava zaštite okoliša na području Zagrebačke županije, što uključuje uspostavu praćenja stanja, podizanje kvalitete i raspoloživosti informacija o okolišu, podizanje kvalitete planiranja zaštite okoliša te integriranosti brige o okolišu u druge sektorske politike, i dr. Stoga je strateški cilj 3 podijeljen na dva prioriteta koji su uzajamno povezani i to: *Zaštita biljnog i životinjskog svijeta* te *Zaštita prirodnih resursa.*

Zaštita biljnog i životinjskog svijeta

Opći trend u svijetu, pa i u Hrvatskoj je zašita okoliša. Taj trend dolazi kao posljedica nepažnje prema čovjekovoj okolini kroz niz od pedesetak godina pojačane industrijalizacije. Spoznajom o ograničenosti kapaciteta prirode čovjek se doveo u nezavidnu poziciju da mora na uštrb prirode ograničavati svoj ekonomski rast. O ovoj problematici napisano je niz radova, održano veliki broj foruma, sjednica, predavanja, doneseno nebrojeno zakonskih akata i strategija, što je u konačnici rezultiralo gubitkom iz vida svrhe svega toga, a to je kvaliteta života pojedinca, ali i cjelokupnog društva. U ovom kontekstu svrha zaštite okoliša usmjerena je prema poboljšanju turističke ponude i održivog razvoja turizma.

S obzirom da na području općina obiluje brojnim staništima biljnog i životinjskog svijeta te velikim količinama kvalitetne pitke vode, zaštita i očuvanje biljnog i životinjskog svijeta treba shvatiti kao bitan segment ostvarenje ovog prioriteta.

Zaštita prirodnih resursa

Jedan od najvećih problema je otpad, tj. problematika odlagališta, prikupljanja, sortiranja i reciklaže te ponovnog korištenja otpada.

Problem u sustavnom i organiziranom prikupljanu i odlaganju otpada predstavlja pojava sve većeg broja divljih odlagališta (nisu sanirana u cijelosti) koja u konačnici može rezultirati ugrožavanjem prirodnih resursa vode i tla, ali i zraka. Neposredna okolina je ključna za zaštitu okoliša na lokalnoj razini te sva nastojanja trebaju biti usmjerena u tom pravcu kako bi se očuvali prirodni resursi.

Važan element politike zaštite okoliša na nacionalnoj razini je proces pristupanja Hrvatske u EU. Iako je nacionalna domena nevažna za JLS, zakoni i usvojeni propisi legislative EU ipak će se u određenoj mjeri reflektirati na lokalne prilike. Da bi postala članicom, zemlja kandidatkinja mora poduzeti sve kako bi ispunila uvjete koje joj

postavlja EU radi prihvaćanja pravne stečevine koja sadržava više od tristo različitih propisa koji se odnose na onečišćenje zraka i vode, kemikalije, zbrinjavanje otpada, biotehnologiju, zaštitu od radioaktivnog zračenja i očuvanje prirodnih izvora. Smatra se kako je poglavlje zaštite okoliša jedno od najsloženijih poglavlja pregovora. Financiranje projekata zaštite okoliša moguće je ostvariti povlačenjem sredstava iz EU fondova.

Potrebno je prilikom planiranja razvoja očuvati razvojni potencijal Grada Dugo Selo, Općine Brckovljani i Općine Rugvica, a to je moguće samo na način da se prostor/okoliš koristi planirano i racionalno, te da se na osigura kvalitetan život i gospodarski razvoj.

6. Mjere razvoja Projekta ukupnog razvoja

S ciljem postizanja visoke razine sinergije i sustavnog pristupa izrade plana strateškog razvoja triju JLS, primijenjena je participativna metoda prema kojoj su surađivali radna skupina Jedinice lokalne samouprave (u daljnjem tekstu JLS) i tim djelatnika zaduženih za izradu Projekta ukupnog razvoja (u daljnjem tekstu PUR) iz Regionalne razvojne agencije Zagrebačke županije. Prilikom izrade PUR-a korištene su i usluge i konzultacije firme Mikroprojekt d.o.o. koji su višegodišnji suradnici Regionalne azvojne agencije Zagrebačke županije.

Kako bi odabrana strategija razvoja Grada Dugo Selo i općina Brckovljani i Rugvica uistinu zaživjela i ostvarila sve svoje zadane ciljeve, neophodno je odrediti konkretno razrađene mjere provedbe razvojnih planova u djelo. Upravo su Mjere razvoja ključni sastavni dio Projekt ukupnog razvoja jedinice lokalne samouprave. One predstavljaju konkretizaciju strategije, tj. ciljeva i prioriteta u pojedinoj jedinici lokalne samouprave. Bez njih planirani razvoj ne bi imao konkretno uporište te se u konačnici ne bi niti ostvario. Mjera razvoja u praktičnom smislu predstavlja projekt ili skupinu projekata koje je potrebno provesti kako bi se određeni cilj ostvario. U piramidalnoj strukturi razvoja, mjere su jedini opipljivi i u konačnici vidljivi dio strategije razvoja pojedine JLS.

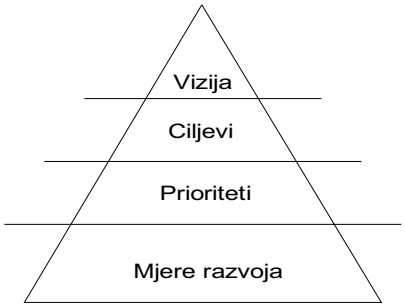

Slika *1:* Strategija razvoja pojedinih JLS

Izvor: MICRO projekt d.o.o.

Mjere razvoja sadržane su u pojedinim ciljevima i prioritetima razvoja Grada. Konkretno, u Dugom Selu na radnim skupinama su definirana tri strateška cilja prema kojima se treba odvijati razvoj.

6.1 Razvojne smjernice

Da bi se ostvario gospodarski napredak potrebno je uskladiti nekoliko bitnih elemenata. Od tih elementa najvažniji su financijski, ljudski, prostorni resursi i resurs vremena, odnosno potrebno je uskladiti:

- sva dostupna financijska sredstva iz raspoloživih izvora,
- postojeću strukturu ljudskih potencijala s naglaskom na privlačenje i povratak obrazovanog kadra,
- očuvani prostor u svrhu ostvarenja zacrtanih ciljeva razvoja,
- i na kraju ograničeni resurs vremena odnosno njegova iskorištenja.

Sinergijsko djelovanje ovih elemenata polučiti će veće efekte u konačnici od zbroja efekata svakog pojedinačnog elementa. Takav razvoj Grada Dugo Selo i Općina Brckovljani i Rugvica omogućiti će minimalne utroške svih vrsta resursa, a optimalnu alokaciju i učinkovitost istih.

Sve jedinice lokalne samouprave svojim izborom vizije i ciljeva jasno naglašavaju strategiju koja će biti bazirana na temeljima održivog razvoja. Održivi razvoj ne predstavlja nešto novo na ovim područjima, već predstavlja realnost u kojoj je teorija pronašla svoje praktično utočište. Općenito, Republika Hrvatska može dokazati kako sintagma održivi razvoj nije samo utopijska ideja, nego načelo kojega se treba pridržavati kako bi se očuvala sva prirodna bogatstva i čitav okoliš u sklopu cjelokupnog životnog prostora. Razvoj gospodarske cjeline mora biti usmjeren prema zaštiti životne sredine. Ta zaštita ne smije biti usamljeni cilj nego se ona temelji na neraskidivoj povezanosti s ekonomskim i socijalnim razvojem. To znači da održivi razvoj osigurava:

- Socijalne zahtjeve,
- Gospodarske zahtjeve,
- Ekološke zahtjeve.

Sintagma *održivi razvoj* sve se češće može susresti kako u stručnim krugovima tako i u svakodnevnom životu. Održivi razvoj je složen pojam koji sadrži komponentu zaštite okoliša, socijalnu komponentu kao i ekonomsku komponentu. Da bi se takav plan proveo u djelo potrebno je imati viziju i jasno definirane ciljeve. Grad Dugo Selo, Općina Brckovljani i Općina Rugvica su svoju viziju i ciljeve u potpunosti uskladili s navedenim načelima.

U svrhu ostvarenja vizije i zadanih ciljeva Grad Dugo Selo i Općine Brckovljani i Rugvica slijediti će ove smjernice:

- Postoji potreba izrade programa malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva kako bi se dodana vrijednost proizvodima podigla na što veću moguću razinu
- Infrastruktura će se izgraditi u suradnji s ostalim institucijama kao što su Hrvatske Vode, Fond za regionalni razvoj RH, Zagrebačka županija i ostali
- Sredstva koja će nedostajati za dovršetak infrastrukture očekuje se ishodovati kroz potpore ministarstava i donatorskih fondova. U tom cilju nastavit će se pravovremeno pripremati projekte i projektnu dokumentaciju kako bi bili spremni za aplikaciju sredstava
- Nastojat će se maksimalno iskoristiti sredstva iz fondova EU u svrhu željenog razvitka malog i srednjeg poduzetništva, poljoprivrede i turizma te podizanja životnog standarda njegovih stanovnika
- Nastojat će se poboljšati uvjeti života i rada u JLS podizanjem razine zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te stvarajući uvjete školovanja djece i odrasli
- Očuvanje kulturne baštine nastojat će se organizirati kroz razne ustanove, udruge te kulturne manifestacije radi prijenosa tradicije i očuvanja identiteta
- Nadalje, kulturno spomenička baština nastojati će se povezivati s turizmom zbog stvaranja kvalitetnije turističke ponude
- Usmjerit će se veliki napori u zaštitu i očuvanje okoliša kroz projekte izgradnje i sanacije odlagališta otpada, kanalizacijskog sustava i vodovoda te organizaciju edukacije stanovništva i poticanjem razvoja udruga za zaštitu okoliša
- Grad Dugo Selo, Općina Rugvica i Općina Brckovljani trebaju ulagače koji će se usmjeriti na:
    - Projekte u poduzetničkim zonama,
    - Očuvanje i unaprjeđenje okoliša,
    - Turističke kapacitete visoke kategorije koji će razvijati tradicionalne, ali i alternativne oblike turizma,
    - Zapošljavanje domaćeg kadra,
    - Doprinos kulturnom i društvenom razvitku JLS.
- Uprave Grada i Općina će uložiti značajne napore na kreiranje načina komunikacije sa svojim građanima i poduzetnicima

Ovako određena razvojna politika konkretizirat će se mjerama koje treba poduzeti do 2013. godine.

Prijavljivanje razvojnih projekata za mrežu projekata u Županijskoj razvojnoj strategiji Zagrebačke županije

Provedba Županijske razvojne strategije odnosno u njoj zacrtanih strateških ciljeva realizirat će se kroz provedbu niza projekata od kojih se za mnoge drži da će se moći financijski podupirati iz predpristupnih fondova EU, drugih donatora te sredstava dostupnih na nacionalnoj i regionalnoj razini u RH. Jedna od kontinuiranih zadaća JPPZŽ (Jedinica za provedbu projekata Zagrebačke županije) je prikupljanje projektnih ideja od najšireg kruga predlagatelja projekata.

U svrhu toga upućuje se javni poziv čiji je predmet prikupljanje projektnih ideja za provedbu Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije. Sve jedinice lokalne samouprave, organizacije, institucije, poduzeća i privatne osobe s područja Zagrebačke županije mogu prijaviti svoje projektne ideje. Projektne ideje su ograničene samo na područje navedene županije.

Kriteriji za odabir projekata Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije

Predloženi projekti odabiru se prema kriterijima utvrđenim od strane Radne skupine i Partnerskog odbora Zagrebačke županije. Projekti odabrani za provedbu kroz Županijske razvojne strategije moraju biti u skladu sa strategijom Županijske razvojne strategije, kao i s drugim županijskim i nacionalnim strategijama i razvojnim planovima. Nužno je da projekti budu izvedivi i odabrani na transparentan način.

***Tablica** 1: Faze odabira projekata – faze i dogovoreni kriteriji*

FAZA	KRITERIJI (PROJEKTI BI TREBALI)	REZULTATI
1) IDENTIFIKACIJA: U ovoj se fazi utvrđuju projekti. 2) VREDNOVANJE ODABIRA	OBVEZNI KRITERIJI: Projekti mogu biti u bilo kojoj fazi razvoja, od početne zamisli do iscrpnog plana, ali moraju ... - Odražavati ŽRS - tj. rezultirati iz osnovne i SWOT analize i proizlaziti iz prioriteta i mjera ŽRS-a. - Podudarati se s ostalim odobrenim planovima (tj. postojećim i odobrenim nacionalnim/županijskim/ prostornim planovima jedinica lokalne samouprave), sektorskim i drugim. - Biti usklađeni s Nacionalnom strategijom regionalnog razvoja RH. POŽELJNI KRITERIJI: U najboljem slučaju projekti bi trebali ... - pridonijeti razvoju konkurentnog gospodarstva - pridonijeti jačanju ljudskog potencijala - pridonijeti očuvanju okoliša - biti usklađeni s relevantnim programima EU-a za razdoblje 2007.–2013. - općenito biti usklađeni s horizontalnim ciljevima EU-a.	Proces identifikacije treba rezultirati dugačkim popisom projekata s pravom prvenstva (koji zadovoljavaju kriterije). Projekti trebaju biti razvrstani po uobičajenim (EU i nacionalnim) sektorima, kao što su: - razvoj poduzetništva - poljoprivredna potpora i ruralni razvoj - infrastruktura (kanalizacija, odlagališta otpada i sl.) - obrazovanje i razvoj ljudskih resursa - zdravstvo i socijalna skrb - kulturna baština, okoliš i turizam.
3) RANGIRANJE Pri primjeni tih kriterija potrebni su neki preliminarni podaci o projektima kao što su opcije, opseg, troškovi i dobrobiti.	OBAVEZNI KRITERIJI - Mora biti označen kao projekt s pravom prvenstva od strane Partnerskog odbora. - Može se brzo pripremiti u smislu studije izvedivosti i detaljnog osmišljavanja (bez većih problema tehničke, ekološke, financijske, privredne, socijalne ili druge naravi). - Može se brzo realizirati (npr. nabava zemljišta ne predstavlja problem, postoji lokacijska /građevinska dozvola te projektna dokumentacija). - Raspoloživa sredstva sufinanciranja. Projekt ima osigurano sufinanciranje u iznosu od najmanje 20% troškova projekta. - Početna procjena dokazuje veće koristi od troškova (cost benefit). - Odgovorna institucija ima kapacitet za upravljanje i održavanje projekta. POŽELJNI KRITERIJI - Projekt je preduvjet za provedbu drugih projekata. - Projekt ima potencijal privlačenja dodatnih fondova u Županiju.	Popis visoko prioritetnih projekata u svakom od sektora koji uglavnom zadovoljavaju preliminarnu procjenu (*prefeasibility*). To usklađivanje prioriteta lokalne razine s prioritetima vlade i međunarodnih izvora financiranja optimizira pristup sredstvima financiranja.

	- Dopunjuje ostale ŽRS projekte. - Promovira socijalnu uključenost. - Uključuje partnerstvo među sektorima.	
NACRT PROJEKATA za sve projekte s pravom prvenstva	**SVI** prioritetizirani projekti trebali bi uključivati: ▪ Predmet, prioritet i mjeru za koju se veže prijedlog projekta ▪ Kratki opis postojeće situacije ▪ Kratki opis prijedloga rješenja koji sadržava mogućnosti, ciljne korisnike, dopunske projekte i operativne odgovornosti ▪ Trenutni status pripreme ▪ Sva ključna pitanja u vezi s okolišem ili nabavkom zemljišta ▪ Uključenje u prostorni plan Za **visoko** prioritetizirane projekte: ▪ Točni izdaci u rasponu od manje ili više 25% ▪ Početna procjena o koristima ▪ Definiranje organizacije za sufinanciranje (i fondovi) ▪ Kratak pregled plana primjene s pripremljenim vremenskim tijekom i odgovornostima.	Matrica za projekte s pravom prvenstva prema sektoru kao što je pokazano u tabeli ispod: S1 S2 S3 S4 Visoki prioritet Proj 1 Proj 1 Proj 1 Proj 1 Proj 2 Proj 2 Proj 2 Proj 2 Proj 3 Proj 3 Proj 3 Proj 3 Proj 4 Proj 4 Proj 4 Proj 4 Proj 5 Proj 5 Proj 5 Proj 5 itd itd itd itd Prioritet Drugi identificirani projekti koji i nemaju dovoljno podataka za pravo prvenstva

Izvor: Županijska razvojna strategija Zagrebačke županije (2007.-2013.), Zagrebačka županija, Zagreb prosinac 2006. godine, str. 90.

Obrazac za prijavu i pregled ciljeva, prioriteta i mjera iz nacrta ŽRS-a Zagrebačke županije mogu se naći na službenoj internetskoj stranici Zagrebačke županije www.zagrebacka-zupanija.hr. ili putem elektronske pošte: zrs@zagrebacka-zupanija.hr.

6.2. Operativni planovi

6.2.1. Operativni plan za razdoblje od 2009-2013

Operativni plan sadržava:

Mjeru ili projekt

Ciljevi koji su zadani bit će postignuti uspješnom provedbom mjera. Planiranje počinje od vizije kao apstraktne želje budućeg stanja te se preko razvojnih ciljeva spušta na mjere nužne za postizanje razvojnih ciljeva što nas opet približava viziji.

Odgovornu instituciju

Identifikacija odgovorne institucije nužna je zbog dodjeljivanja područja odgovornosti te predanosti provedbi programa. Ona detaljno planira mjere, oblikuje koncepcije financiranja, provodi natječaje, nadzire i ocjenjuje provedbu mjera.

Razdoblje provedbe

Određivanje razdoblja provedbe nužno je zbog financijskih resursa, međuovisnosti mjera te apsorpcijskih kapaciteta provedbenih institucija.

Očekivane rashode tijekom razdoblja provedbe

Predviđanje očekivanih rashoda omogućit će povezivanje s aktualnim proračunom grada i služiti kao podloga za buduće proračune i pronalaženje sredstava.

Bilješke

Posljednji stupac namijenjen je značajnim bilješkama koje pridonose boljem razumijevanju pojedinosti određene mjere. Napomene stoga uvijek pomažu u pojašnjavanju specifičnih pitanja vezanih uz pojedinu mjeru.

Tablica 2: Operativni plan aktivnosti za zajedničke mjere Grada Dugo Selo, Općinu Brckovljani i Općinu Rugvica

R.br.	Mjera	Odgovorna institucija	Razdoblje provedbe	Očekivani rashodi	Bilješke
1	Mjera 1: Izrada programa ruralnog razvoja	JLS	2011.	50.000,00	

Tablica 3: Operativni plan aktivnosti za mjere Grada Dugo Selo

R.br.	Mjera	Odgovorna institucija	Razdoblje provedbe	Očekivani rashodi	Bilješke
1	Mjera 1: Poduzetnička zona Dugo Selo	JLS	kontinuirano		
2	Mjera 2: Nadvožnjak preko željezničke pruge u Dugo Selu	JLS, HŽ	2010-2013	Planovi hž	
3	Mjera 3: Spojnica Dugog Sela od čvora Rugvica do nadvožnjaka preko željezničke pruge u Dugom Selu	JLS, ŽUC	Nakoon nadv. počeo		zajedniči
4	Mjera 4: Obilaznica Dugo Selo od Kopčevca do Lukarišća	JLS	realizacija		
5	Mjera 5: Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda sa pripadajućim glavnim kolektorima	JLS, HRA. VODE, Svjetska banka	realizacija		

6	Mjera 6: Adaptacija povijesne zgrade grofova Drašković u Gradsku knjižnicu	JLS	kontinuirano		Pitanje vlasništva
7	Mjera 7: Adaptacija Doma Hrvatske vojske u Kulturni centar (kazališna dvorana, glazbena škola, galerija,...)	JLS	Isto kao 6		
8	Mjera 8: Osnovna škola u Dugom Selu (treća i četvrta	JLS	realizacija		
9	Mjera 9: Izgradnja sustava odvodnje fekalnih voda Dugo Selo – zapad	JLS	Isto kao 5		
10	Mjera 10: Izgradnja sustava odvodnje fekalnih voda Dugo Selo – Ostrna	JLS	Isto kao 5		
11	Mjera 11: Projekt zaštite od oborinskih voda naselja Dugo Selo	JLS	realizacija		
12	Mjera 12: Povećanje kapaciteta u predškolskom obrazovanju izgradnjom dječjeg vrtića	JLS	realizacija		Dogradnja
13	Mjera 13: Adaptacija stare škole za korištenje tzv. malim športovima	JLS	2011---		Pod zaštitom
14	Mjera 14: Uređenje rukometnog igrališta u rekreacijske svrhe za izgradnju ljetne pozornice	JLS	2011---		

Tablica 4: Operativni plan aktivnosti za mjere Općine Brckovljani

Tablica 5: Operativni plan aktivnosti za mjere Općine Rugvica

6.3. Mjere razvoja Grada Dugo Selo, Općine Brckovljani i Općine Rugvica

Struktura obrazaca razvojnih *mjera*

U daljnjem tekstu opisana je struktura obrazaca razvojnih mjera. Dana su objašnjenja radi lakšeg praćenja dokumenta, izbjegavanja nesporazuma i snalaženja u pojedinim razvojnim mjerama.

- **Naziv razvojne mjere**

Prikazuje **osnovno** značenje pojedine mjere razvoja sa poveznicom na Županijsku razvojnu strategiju

- **Jedinica lokalne samouprave**

Ukoliko se pojedini programi razvoja rade za više Jedinica lokalne samouprave važno je utvrditi za **koju** JLS se odnosi pojedina mjera kako ne bi došlo do preklapanja sličnih mjera razvoja u različitim JLS.

- **Operativni program**

U različitim razdobljima mogu biti izrađeni različiti razvojni programi na različitim razinama odlučivanja. Na lokalnoj razini postoje Programi ukupnog razvoja i Mape razvoja, dok na regionalnoj razini postoje Regionalni operativni programi. Pojedine mjere razvoja mogu biti sadržane u različitim programima razvoja.

- **Cilj**

Svaka strategija razvoja sadrži strateške ciljeve. Izrađuju se na radnim skupinama na kojima se i u konačnici definiraju. U praksi, strategija razvoja sadrži od tri do pet ciljeva. Važno je utvrditi kojem cilju pripada pojedina mjera.

- **Prioritet**

Svaki pojedini cilj unutar sebe ima razrađene prioritete. Kao i ciljevi, svaki prioritet se utvrđuje na radnim skupinama na kojima sudjeluju lokalni stručnjaci iz pojedinih područja. U pravilu se utvrđuju dva do četiri prioriteta unutar pojedinog cilja.

- **Opis mjere**

Opis mjere prikazuje točno određenu lokaciju na kojoj se mjera izvodi, fazi u kojoj se nalazi te kategoriju stanovništva koja će u najvećoj mjeri imati koristi od projekta. Također, opisom je riješena dvojba radi li se o izradi dokumentacije (razvojna strategija određene gospodarske grane) ili o izgradnji i sanaciji određenih objekata.

- **Odgovorne institucije**

Različite razvojne mjere zahtijevaju različite odgovorne institucije. Utvrđivanjem odgovorne institucije onemogućuje se prebacivanje odgovornosti s jedne institucije na drugu ukoliko dođe do zastoja u realizaciji projekta.

- **Odgovorna osoba u JLS**

S obzirom da se razvojne mjere realiziraju na području pojedine JLS potrebno je utvrditi pojedince koji bi bili odgovorni za praćenje i nadgledanje realizacije

razvojne mjere.

- **Razdoblje provedbe**

Razdobljem provedbe okvirno se definira potrebno vrijeme za provedbu određene mjere razvoja. Potrebno vrijeme je nužno dobro isplanirati prvenstveno zbog donošenja proračunskog okvira. Dobro utvrđeno vrijeme provedbe uvelike olakšava planiranje ostalih razvojnih aktivnosti.

- **Rokovi**

Rokovi pokazuju najpovoljniji vremenski okvir u kojemu se mjera treba ostvariti. Najpovoljniji vremenski okvir znači balansiranje mogućnosti financiranja, vremenskih prilika i ostalih čimbenika i koji mogu utjecati na izvedbu projekta.

- **Ukupan proračun mjere**

Ukupan proračun mjere pokazuje cjelokupan iznos koji treba uložiti. Ukazuje na potrebu potrage za dodatnim izvorima financiranja ukoliko se razvojna mjera ne može financirati iz jednog izvora.

- **Očekivani iznosi financiranja**

Očekivani iznos financiranja prikazuje iz kojih se sredstava financira određena mjera. Ova stavka je važna odgovornim osobama i institucijama kako bi u određenom trenutku znali, ukoliko dođe do zastoja u realizaciji, kome se obratiti s pitanjem vezanim za financiranje projekta.

6.3.1. Mjere Razvoja Grada Dugo Selo

PRILOG 1.

6.3.2. Mjere Razvoja Općine Brckovljani

PRILOG 2.

6.3.3. Mjere Razvoja Općine Rugvica

PRILOG 3.

7. Postupak praćenja i ažuriranja provedbe PUR-a

Upravljanje projektom primjenjuje određene postupke na pokretanje, planiranje, upravljanje, implementaciju i završavanje pojedinog projekta pokrenutog za postizanje određenih ciljeva. Upravljanje projektom uključuje tri elementa:

- Upravljanje zadacima,
- Upravljanje resursima i
- Upravljanje vremenom

Strukture i sredstva upravljanja projektima iznimno su različite. Njihov izbor ovisi o području, vrsti, veličini i kompleksnosti projekta. Projekt može obuhvaćati jednu ili nekoliko tisuća osoba. Iz toga proizlazi da struktura upravljanja projektima može odgovarati jednostavnoj listi zadataka, ali i kompleksnoj organizaciji institucije čija je svrha izvođenje projekta uz podršku projektnog programa. Područje upravljanja projektima, iako se razvilo iz tehničkih disciplina, s vremenom je pod utjecajem drugih područja sve više postalo multidisciplinarno. Upravljanje projektima omogućiti će usklađivanje i optimiziranje: organizacije, procesa, ciljeva, vremena, novca, prostora i ljudi. U osnovi, što više znamo o projektu, možemo njime bolje upravljati

7.1. Odgovornost za provedbu PUR-a

Opća i viša odgovornost provedbe ovog programa pripada upravi jedinice lokalne samouprave i grado/načelniku/ci jedinice lokalne samouprave.

7.1.1. Postupci upravljanja

Institucionalne strukture za upravljanje i provedbu programa su Grad Dugo Selo, Općina Brckovljani, Općina Rugvica za upravljanje i provedbu pojedinih projekata unutar programa Jedinica za upravljanje projektima, upravni odjeli Općina, komunalna poduzeća, Županijska uprava za ceste, Hrvatske ceste i sve ostale institucije koje će imenovati Grad Dugo Selo, Općina Brckovljani i Općina Rugvica po pojedinim projektima.

7.1.2. Praćenje i ocjenjivanje

Ovaj program podložan je praćenju i nadopuni od strane Uprave jedinice lokalne samouprave i Radne skupine koja je formirana u procesu stvaranja plana.

Zaključci, primjedbe i ocijene Radne skupine služit će za nadopunu i prilagodbu ovog programa, kao i za nadzor provođenja programa.

7.1.3. Organizacija i jamčenje tijeka informacija i razmjene informacija

Grad Dugo Selo, Općina Brckovljani i Općina Rugvica jamče razmjenu informacija o provedbi ovog plana i to prema Radnoj skupini putem dogovorenih sastanaka, a prema javnosti putem medija, web stranica i pojedinačnih sastanaka. JLS će putem web stranica objaviti cjeloviti dokument Projekt ukupnog razvoja, te će objavljivati zapisnike sa sastanaka radne skupine periodično po nastajanju. Također će zbog veće transparentnosti odlučivanja izvještaje sa sjednica vijeća JLS ažurno objavljivati na web stranicama. JLS će nastaviti s praksom otvorenih vrata za građane kad će se moći najaviti i direktno čelniku JLS uputiti pitanja i primjedbe.